

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

Ἔριν μίσει.

Ὅμόνοιαν δίωκε.

Περικλῆς

ΕΤΟΣ 22ον

ΤΕΥΧΟΣ 125

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1977

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» (Δραγατσανίου 6)

G. Leadbeater	Σ' εκείνους που πεινοούν	15
Besant - Leadbeater	Ἡ Ἀτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ	150
N. Sri Ram	Προσέγγισις πρὸς τὴν Πραγματικότητα	30
»	Αἱ βαθύτεραι ὄψεις τῆς Ζωῆς	30
»	Εἰς ἀναζήτησιν τῆς Σοφίας	50
Ed. Arnold	Τὸ Φῶς τῆς Ἀσίας	60
Irving S. Cooper	Ἡ Μετενσάρκωσις	80
Βενετοῦ — Ἰλαρίωνος	Φῶς στὴν Ἀτραπὸ	30
Krishnamurti	Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου (ἔκδ. 1966)	30
»	Στοχασμοὶ πάνω στὴ ζωὴ (Α' σειρά)	180
»	Στοχασμοὶ πάνω στὴ ζωὴ (Β' σειρά)	180
»	Ἐλευθερία, ἀρχὴ καὶ τέλος	180
»	Ἐκπαίδευσι καὶ σημασία ζωῆς ἄδ. 100 δεμ.	150
»	Στὴ σιγὴ τοῦ Νοῦ	140
»	Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς ἄλλαγῆς	140
Ἄντ. Ἀδριανόπουλος	Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ Ζωὴ	150
»	Οἱ Νόμοι τῆς Ζωῆς	100
Ἰω. Βασιλῆ	Τὸ Σημειωματάριο ἐνὸς Μύστου	200
»	Τὰ φυσικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου	100
Κ. Μελισσαροπούλου	Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς ἄδ. 40, δεμ.	80
»	Μελετήματα ἄδ. 90, δεμ.	140
»	Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισηναμῶρτι ἄδ. 90, δεμ.	140
»	Εἰσαγωγὴ στὴ Θεοσοφία ἄδ. 100, δεμ.	150
»	ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας) δεμ.	150
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας Α' ἄδ. 100, δεμ.	140
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας Β!	120
»	Ὁ Ἰησοῦς	80
»	Ὁ Κομήτης (Θέατρο ἰδεῶν)	40
»	«Ἀγνώστῳ Θεῷ»	15
Πίναξ	Αἰώνιος Δεῖπνος	25
«ΙΛΙΣΟΣ». Ἐπιλογὴ ἐτῶν 1956 - 58 καὶ 1959 - 61, ἐκάστη χρυσῶδ.		200
	Διὰ τοὺς συνδρομητὰς ἐσωτερικοῦ τοῦ «ΙΛΙΣΟΥ»	160
Περιοδικὸν «ΙΛΙΣΟΣ», Τόμοι χαρτόδετοι 1971 - 76 ἕκαστος		130

Ἀποστείλατε τὸ ἀντίτιμον διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.

(Αἱ ἀποστολαὶ ἐπὶ ἀντικαταβολῇ ἐπιβαρύνονται μὲ δραχμὰς 40)

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 30

ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 150 Ἐξωτερ. \$ 6 Ἀεροπ. \$ 10

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Δραγατσανίου 6 (Πλ. Κλαυθμώνος), ΑΘΗΝΑΙ - 122

Διευθυντής ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ἐπιμελητής ὕλης ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 22ον ♦ Νοέμβριος — Δεκέμβριος 1977 ♦ ΤΕΥΧΟΣ 125

Η BRITANNICA 1977 ΠΕΡΙ ΘΕΟΣΟΦΙΑΣ

Η ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ στη νέα έκδοσή της εβελτίωσε τὸ ἄρθρον περὶ Θεοσοφίας, ἐν σχέσει μὲ τὴν προηγούμενην ἔκδοσιν τοῦ 1953. Τὸ νέο ἄρθρον, ἐγράφη ἀπὸ τὸν Κάριλ Τζάκσον, καθηγητὴ τῆς ἱστορίας στὸ πανεπιστήμιον τοῦ Τέξας καὶ ἀρχίζει ὡς ἀκολούθως:

ΘΕΟΣΟΦΙΑ: Θρησκευτικὴ φιλοσοφία μὲ συγκεκριμένα μυστικιστικὰ ἐνδιαφέροντα, καταγομένη ἀπὸ τὸν ἀρχαῖον κόσμον, ἀλλὰ προσλαβοῦσα καταλυτικὴ σημασίαν στὴν θρησκευτικὴ σκέψιν τοῦ 19ου καὶ τοῦ 20οῦ αἰῶνος. Ὁ ὅρος Θεοσοφία παράγεται ἐκ τῶν ἑλληνικῶν λέξεων «θεός» καὶ «σοφία» καὶ ὑπονοεῖ συνήθως τὴν θεῖαν σοφίαν. Ἀλλὰ ἡ κυριολεκτικὴ μετάφρασις τοῦ ὅρου δὲν ἀποδίδει τὴν σημασίαν της, παρὰ ὑπὸ γενικῶν ἔννοιαν. Εἰς τοὺς νεωτέρους καιροὺς, ἐταυτίσθη μὲ τὶς ἰδέας πού διέδωσεν ἡ Ρωσὶς μυστικίστρια Κυρία Ἑλενα Πετρόβνα Μπλαβάτσκι (1831 — 91), διὰ τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας, τὴν ὁποίαν, μὲ τὴν συνεργασίαν καὶ ἄλλων, ἱδρύσεν τὸ 1875. Ὁ ὅρος δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ γενικώτερα καὶ πρὸς ἀναφορὰν καὶ εἰς τὸ ρεῦμα τῶν ἰδεῶν τῶν

Ἑλλήνων φιλοσόφων Πυθαγόρα (6ος αἰὼν π.Χ.) καὶ Πλάτωνος (5—4ος αἰὼν π.Χ.), τῶν Γνωστικῶν διδασκάλων (ὁπαίδων τῆς δυσλειτουργικῆς φιλοσοφικῆς κινήσεως) Σίμωνος τοῦ Μάγου (1ος αἰὼν μ.Χ.), Βαλεντίνου (2ος αἰὼν μ.Χ.) καὶ τῶν Νεοπλατωνικῶν φιλοσόφων Πλωτίνου (3ος αἰὼν μ.Χ.) καὶ Πρόκλου (5ος αἰὼν μ.Χ.).

Περαιτέρω ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρει ὡς νεώτερες μορφές τῆς Θεοσοφικῆς κινήσεως τοὺς Μάϊστερ Ἔκκαρτ, Νικόλα ντὲ Κούζα, Παράκελσον, Τζιορντάνο Μπρούνο καὶ Μπαίμε. Δὲν γεννᾶται θέμα, λέγει, περὶ τοῦ βασίμου τῆς ἀπόψεως περὶ ἀμέσου Ἀσιατικῆς ἐπιρροῆς ἐπὶ τῆς συγχρόνου θεοσοφικῆς κινήσεως. Ἀναφέρονται τὰ ἔργα τῆς Μπλαβάτσκι καὶ ἀναφέρεται ἡ Θεοσοφικὴ Ἐταιρεία ὡς «καταλυτικὴ δύναμις» διὰ τὴν κατὰ τὸν 20ὸν αἰῶνα ἀναβίωσιν τοῦ Βουδδισμού καὶ Ἰνδουϊσμοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην, καθὼς καὶ ὡς «πρωτοπαρειακὴ ἐνέργεια» διὰ τὴν μείζονα γνωριμίαν τῆς Δυτικῆς σκέψεως μὲ τὴν Ἀνατολικήν.

Ὡς πρὸς τὴν Θεοσοφικὴν διδασκαλίαν ἀναφέρονται συνοπτικῶς τ' ἀκόλουθα:

Ὑποστηρίζεται ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ἐπταπλὴν σύνθεσιν ἔχων (πεδία φυσικόν, ἀστρικόν, κατώτερον οὐρανικόν, ἀνώτερον οὐρανικόν, βουδδικόν, ἀτμικόν ἢ νιρβανικόν, μοναδικόν ἢ θεῖον), τείνει εἰς τὴν τελειοποίησιν. Ἡ ἐξέλιξις κυβερνᾶται ἀπὸ τὴν Μετεμορφώσιν καὶ τὸν Νόμον τοῦ Κάρμα (τῆς αἰτίας καὶ ἀποτελέσματος). Ὁ ἄνθρωπος θ' ἀντιμετωπίσῃ σειράν ἐπαναγεννήσεων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πνευματικῆς του ἀνόδου τῆς ἐξελίξεως. Ἐκαστος ἄνθρωπος θὰ ἐκλέξῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πορείαν. Τὸ μᾶλλον ἐκάστου ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν κατὰ τὴν παρούσαν ζωὴν πράξεων. Τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι, «ὃ γὰρ ἐὰν ἔσπειρε, τοῦτο καὶ θερίσει». (Πρὸς Γαλ. 6,7).

Ἡ ΕΝΟΤΗΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Βροχή, Χαλάζι, Χιόνι καὶ Πάγος, μαζί κυλοῦνε στὸ ρυάκι καὶ λειώνουν σ' ἓνα μόνον καθαρὸ νερό.

Ἰαπωνικὴ παροιμία

Οι Κύριοι του Κάρμα

...Λίγα στιβαρά χέρια συγκρατούν τις δυνάμεις του σκότους υπό την επικράτηση...

(Φῶς ἐπὶ τῆς Ἀτραπεῦ 1,20)

Τῆς FELIX LAYTON (Theosophy in Australia)

Οἱ Κύριοι τοῦ Κάρμα συχνὰ περιγράφονται ὡς ὄλοσυροὶ καὶ ἀπρόσωποι λειτουργοὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ νόμου. Στὴν πραγματικότητα, μπορεῖ νὰ εἶναι τὸ ἀκριβῶς ἀντίθετον. Μπορεῖ νὰ εἶναι οἱ Κύριοι τῆς Συμπόνιας ποὺ προστατεύουν τὸ ἀνθρώπινο γένος ἀπὸ τὶς συνέπειες τῆς ἀνοησίας του, καθὼς ὁ στοργικὸς γονεὺς προστατεύει τὸ μικρὸ παιδί ἀπὸ κινδύνους τοὺς ὁποῖους ἐκεῖνο δὲν μπορεῖ ν' ἀντιληφθῆ καὶ ἔτσι — γιὰ νὰ χρησιμοποιοῦσῶμε τὶς καρμικὲς συνέπειες ἀσφύων πράξεων τῶν ἀνθρώπων — «τὰ στιβαρὰ τους χέρια ἀνακόπτουν τὶς δυνάμεις τοῦ σκότους ἀπὸ τὴν πλήρη νίκη».

Κάρμα εἶναι ὁ Νόμος τῆς Ζωῆς μέσῳ τοῦ ὁποῖου οἱ ἄνθρωποι μαθαίνουν νὰ ζοῦν πληρέστερα, συνετώτερα καὶ ἀρμονικώτερα. Μαθαίνουν κάνοντας λάθη, ἀντιμετωπίζοντας τὶς συνέπειες καὶ κερδίζοντας σοφία διὰ τῆς ἐμπειρίας. Ἐνα ἄτομον κάνει μιὰ

πράξη ποὺ προξενεῖ πόνο σὲ ἓνα ἄλλο ἄτομον. Τὸ κάνει ἐπειδὴ εἶναι στὴν ἀγνοια. Τὸ Κάρμα τοῦ ἀποδίδει ἓνα μέτρον πόνου ἴσου πρὸς τὸν προκληθέντα καὶ τοῦ ἰδίου τύπου, ὥστε νὰ ἐκτοπισθῆ ἡ ἀγνοια καὶ νὰ πάρῃ τὴν θέση τῆς ἡ γνῶσις καὶ νὰ μὴν τὸν ἀφήσῃ νὰ ὑποπέσῃ πάλι σὲ λάθος.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ ἔπρεπε νὰ λειτουργῆ, ἀλλὰ ἂν ὁ πόνος ἀποδίδεται πολὺ ταχέως, προτοῦ ὁ ὑπόλογος νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ δεχθῆ τὸ διδάγμα, τότε, ἀντὶ διδάγματος ἢ ἐμπειρίας τοῦ προκαλεῖ ἀγανάκτηση καὶ μπορεῖ νὰ γίνῃ χειρότερος καὶ νὰ διαπράξῃ ἀκόμη θιασιότερες πράξεις, ἐπιβαρύνοντας ἔτσι τὸ ἀτομικὸ του καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τὸ ὁμαδικὸ Κάρμα. Ἀλλὰ ἐὰν ἡ ἐπιστροφή τῶν Καρμικῶν συνεπειῶν γίνεταί στὴν κατάλληλη στιγμή, ὅταν ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἔτοιμος καὶ ἱκανὸς νὰ διδαχθῆ, ἡ ἐμπειρία θὰ εἶναι ἐπω-

φελής, ὁ ἄνθρωπος θὰ προσδεύσῃ σέ σοφία καί τὸ φορτίο τῆς ἀνθρωπότητας θὰ ἐλαφρυνθῇ. Ὡστε ὁ χρονικός παράγων εἶναι στὰ χέρια τῶν Κυρίων τοῦ Κάρμα.

Ἄλλὰ τὸ Κάρμα εἶναι φυσικός νόμος καί οἱ νόμοι τῆς φύσεως δὲν χρειάζεται ὄντα γιὰ νὰ ἐπιδρῶσιν. Δὲν σκεπτόμεθα ποτὲ περὶ Κυρίων τῶν Μαθηματικῶν, οἱ ὁποῖοι νὰ ἐξασφαλίζουν τὸ «δύο σὺν δύο ἴσον τέσσαρα», οὔτε περὶ Κυρίων τῆς Βαρύτητος ποὺ νὰ ἐξασφαλίζουν τὴν λειτουργία τοῦ νόμου αὐτοῦ. Τότε γιατί νὰ ὑπάρχουν Κύριοι τοῦ Κάρμα πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου; Νομίζω ὅτι αὐτὸ συμβαίνει γιὰ τὴν προσαρμογὴ τοῦ χρόνου καί τὴν ἀνάσχεση τῶν δηλητηριωδῶν συνεπειῶν ἐνὸς ὑπερφορτωμένου Κάρμα ἀτομικῶς καί καθολικῶς.

Ἐνας Ἰνδικὸς θρῦλος μιλάει γιὰ μιὰ πολὺ παλιὰ ἐποχὴ, λίγο μετὰ τὴν Δημιουργία, ὅταν ὁ μεγάλος ὄφις Βασούκι ἔχυνε τόσο δηλητήριο, ὥστε καμμία δύναμις δὲν ἐφαίνετο ἱκανὴ νὰ σώσῃ τὴν Πλάση. Τότε ἐνεφανίσθη ὁ μέγας θεὸς Σίβα, ὁ ὁποῖος ἐρούφηξε τὸ δηλητήριο καί ἔσωσε τὰ ζῶντα ὄντα. Ἀπὸ τὸ πολὺ φαρμάκι ὁ λαϊμός του ἔγινε κυανοῦς καί οἱ λατρεύοντες αὐτὸν ἀπὸ τότε τὸν ἀποκαλοῦν «κυανόλαιμον», εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τοὺς ἀνθρώπους θυσίας του. Νομίζω ὅτι αὐτὸς ὁ θρῦλος συμβολίζει τὸ λειτούργημα τῶν Κυρίων τοῦ Κάρμα, οἱ ὁποῖοι, σὲ μιὰ μεγάλη καί συνεχῆ πράξη θυσίας,

πίνουν καί συγκρατοῦν προσκαιρῶς τὸ δηλητήριο τῶν καρμικῶν συνεπειῶν τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων.

Καθὼς ὁ καιρὸς περνᾷ, οἱ ἄνθρωποι φθάνουν σ' ἓνα στάδιο ὅπου εἶναι ἔτοιμοι ν' ἀποδεχθῶν καί νὰ διδαχθῶν ἀπὸ τίς καρμικὲς συνέπειες τῶν προτέρων πράξεων των, στὴν ἀρχὴ ἀργὰ καί ἔπειτα γρηγορότερα, μάλιστα καί νὰ ἐπιζητοῦν εὐκαιρία ἀντιμετωπίσεως αὐτῶν τῶν συνεπειῶν γιὰ νὰ διδαχθῶν καί ν' ἀναπτυχθῶν ταχύτερα. Στὸ στάδιο αὐτὸ οἱ Κύριοι τοῦ Κάρμα, οἱ ὁποῖοι συνεκράτησαν τὸ Κάρμα καί προστάτευσαν τὴν ἀνθρωπότητα, θ' ἀρχίσουν νὰ τὸ ἐλευθερώνουν ὀλοένα καί περισσότερο καί ν' ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὸ βαρὺ φορτίο.

Φαίνεται παράξενη τούτη ἡ ἰδέα; Καί ὅμως τέτοια εἰκόνα μᾶς παρουσιάζει ἡ ζωὴ. Ἐνα βρέφος εἶναι ἄνευ γνώσεως τῶν νόμων τοῦ κόσμου. Οἱ στοργικοί γονεῖς θὰ τὸ προστατεύουν ἀπὸ τίς ἴδιες του τίς πράξεις. Τὸ καθαρίζουν, τὸ τραβοῦν μακριὰ ἀπὸ ἓναν κίνδυνον ποὺ δὲν τὸν γιῶθει. Βαθμηδόν, ἐνὸς ἀναπτύσσεται, τὸ ἐνθαρρύνουν ν' ἀντιμετωπίξῃ τίς συνέπειες τῶν πράξεων του καί ν' ἀπαλλάσῃ ἀπὸ αὐτὴ τὴν φροντίδα τοὺς γονεῖς του. Τὸ βρέφος αὐτὸ θὰ ἔλθῃ ἡμέρα ποὺ θὰ προστατεύσῃ ἄλλα νεώτερα του ὄντα καί ἔτσι προχωρεῖ ὁ ἀνθρώπινος κύκλος.

Οἱ πιστεύοντες στὸν Νόμον τοῦ Κάρμα τείνουν συχνὰ στὴν ἀποψη ὅτι εἶναι ἀντιφατικὴ καί ἀσυμβίβαστη ἡ ἰδέα συγχωρήσε-

ως τῶν ἀμαρτημάτων. Ἄλλα οἱ μελετηταὶ τοῦ ἀποκρυφισμοῦ καταλύγουν κατόπιν θαθεῖας μελέτης εἰς τὴν κατανόησι τῶν φαινομενικῶς ἀντιθέτων ἰδεῶν. Οἱ νεαροὶ σπουδασταὶ χλευάζουν εὐκολα τὶς ἰδέες τοῦ Παραδείσου καὶ τῆς Κολάσεως, ὅπως ἐμφανίζονται στὶς ὀρθόδοξες θρησκείες. Ἄλλα ἡ ἀποκρυφιστικὴ φιλολογία περιγράφει καθαρὰ κολάσεις καὶ παραδείσους στὴν ζωὴ ποὺ ἀκολουθεῖ τὸν θάνατο. Ἡ διαφορά εἶναι ὅτι ἂν προσέξῃ κανεὶς θὰ ἰδῇ ὅτι ἡ κόλασις ἢ ὁ παράδεισος δὲν εἶναι μὴ μόνιμη κατάστασις, ἀλλὰ μεταβατικὴ, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν τὸ ἄτομον θὰ περάσῃ. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ὑπάρχει κάποιος ὄρος θάσει τοῦ ὁποῖου τὰ ἀμαρτήματα συγχωροῦνται, δηλ. προστατεύεται τὸ ἄτομον ἀπὸ τὶς καρμικὰς συνέπειας ἀπὸ μέρους τῶν στοιχικῶν γονέων, ὅμως ἡ συγχώρησις εἶναι πρόσκαιρη. Θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα, ποὺ

θὰ εἴμεθα ἔτοιμοι ν' ἀντιμετωπίσωμε τὶς συνέπειας καὶ μάλιστα θὰ τὶς ἐπιζητήσωμε καὶ τότε ἐκείνοι, τῶν ὁποῖων ἡ θυσία μᾶς «συνεχώρησε» θὰ ἐλευθερωθοῦν. Ὁ καιρὸς αἶρει τὴν ἀνάγκη ἀναστολῆς τῶν καρμικῶν συνεπειῶν καὶ διακόπτει τὴν συγχώρησι.

Ὅποιος θλέπει τοὺς Κυρίους τοῦ Κάρμα καὶ τὶς πράξεις τῶν ὑπὸ τὸ φῶς αὐτό, θὰ αἰσθανθῇ ἀπέναντί των καθ' ὃν τρόπον καὶ ὁ σέρ Ἐντὼν Ἄρνολδ, αἰσθάνθηκε ἀπέναντι τοῦ Βούδδα ὅταν, περὶ τὸ τέλος τοῦ ἔργου του «Φῶς τῆς Ἀσίας», ἔγραφε:

ὦ Ἀδελφὲ καὶ Φίλε, τοῦ Νόμου
ἢ λαμπάδα!
Προσφεύγω σ' Ὀνομά Σου καὶ
σὲ Σένα!
Ὁ Νόμος Σου καὶ ἡ Ἀγάπη
καταφύγιό μου!
... Ὅμι Μανὶ Παδμὲ Ἄμι! ...
Στὴ θάλασσα τὴ λαμπερὴ γλι-
στράει ἡ δροσοσταλίδά!

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ἐρωτηθεὶς ἐὰν ἀποκαλῆ σοφὸ τὸν ἑαυτό του ἀπέκρουσε τὸν τίτλον αὐτὸν καὶ εἶπεν ὅτι δὲν εἶναι σοφός, ἀλλὰ ἓνας ἐραστής τῆς σοφίας. Ἐκτοτε, ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν ρίζα τῶν δύο λέξεων φίλος καὶ σοφία, οἱ σπουδασταὶ τῆς σοφίας καλοῦνται φιλόσοφοι. Ἀπὸ τὴν καταγωγή τῆς συνθέτου λέξεως προκύπτει σαφῶς ὅτι εἶναι ὄρος ταπεινοφροσύνης καὶ ὄχι ἐπάφσεως.

ΔΑΝΤΗΣ

Ὁ Τζόφρεϊ Χόδσον ἀναπτύσσει τὸ κινδύνους συνεπάγεται ὁ Πνευματισμός

(Theosophy in New Zealand)

Χωρὶς ἀμφιβολία, πολλὰ ἀξιόλογα στοιχεῖα ἔφθασαν στὸν κόσμον μὲσω τοῦ πνευματισμοῦ. Ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ καὶ σκέψεις ἠπειλοῦντο σοβαρὰ κατὰ τὸν περασμένο αἰῶνα, ἀπὸ τὴν θεωρίαν τῆς ὑλιστικῆς ἐξελιξέως καὶ τὶς ἐκδηλώσεις ἐπαρκείας τῶν μεγάλων ὑλιστῶν ἐπιστημόνων Δαρβίνου, Χαίτγκελ, Χάξλεϋ, Τίνταλ, Σπένσερ καὶ ἄλλων. Τότε, τὰ φυσικῶς ἀνεξήγητα φαινόμενα, τὰ μὲσω μέντιουμ παραγόμενα, προεκάλεσαν, ἰδιαίτερα στὴν Ἀμερικὴ, κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 19ου αἰῶνος, τὸ σπάσιμο τῆς κρούστας τῆς ὑλιστικῆς σκέψεως, ἡ ὁποία ἐξάπλώετο στὸν Δυτικὸν κόσμον. Ὁ κόσμος ὀφείλει, λοιπόν, εὐγνωμοσύνην σὰ μέντιουμ καὶ στοὺς διαισθητικούς.

Τὸ χρέος αὐτὸ ἐπαυξάνεται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι, χάρις εἰς τὴν ἐργασία τῶν διαμέσων, ἐκατομμύρια ἀνθρώπων ἐπέισθησαν, ὀρθῶς ἢ πεπλανημένως, περὶ ὑπάρξεως ζωῆς μετὰ θάνατον, καὶ ἑκατομμύρια ἀνθρώπων βρῆκαν παρηγοριὰν στὸν πόνο τους. Περαιτέρω, μέγας ἀριθμὸς ἀνθρώπων, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ δὲν ἐκινουῦντο ἀπὸ καθαρῶς πνευματικῶν ἐνδιαφερόντων, μετεστράφησαν πρὸς τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν θρησκείαν, χάρις

εἰς τὶς ἐμπειρίας καὶ τὶς διδασκαλίας τοῦ πνευματισμοῦ.

Ἀνακύπτει ὅμως ἓνα πρόβλημα στὸν μελετητὴν, ὁ ὁποῖος θὲ ἤθελε ν' ἀποκτήσῃ γνώσιν διὰ τῆς ψυχικῆς ἐρεῦνης, διότι ἐὰν πειραματισθῇ ὁ ἴδιος, ὅπως εἶναι φυσικὸν νὰ συμβῇ ἀργότερα ἢ γρηγορότερα, θ' ἀντιμετωπίσῃ τοὺλάχιστον πέντε δυσκολίας.

Ἡ πρώτη δυσκολία συνίσταται στὸ γεγονός ὅτι, ἀκόμη καὶ ὅταν εἶναι θεβαιωμένη ἡ ἐντιμότης τοῦ διαμέσου, ὁ ἐμφανιζόμενος ὡς ἐπικοινωνιῶν ἢ ἐλέγχων εἶναι ἀόρατος. Ἡ ἰδιότης του βασίζεται μονάχα στὴν δική του δῆλωσιν. Ἐὰν δὲ πρόκειται νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ ἀξία του ἀπὸ τὶς διδόμενες διδασκαλίας, ἡ παγκόσμιος ἐμπειρία μᾶς λέγει ὅτι δὲν ἔχει ποτὲ δοθεῖ τίποτε πού νὰ ὑπολογίζεται ὡς φιλοσοφικὴ ἢ πνευματικὴ ἀλήθεια, πού δὲν εὐρίσκετο ἤδη καὶ μάλιστα σὲ πολὺ μεγαλύτερη πληρότητα στὶς διδασκαλίας τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς ἀνατολικῆς φιλοσοφίας.

Ἡ δευτέρη δυσκολία ἀνακύπτει ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι εἶναι πρακτικῶς ἀδύνατον στὸν μὴ διορατικὸν σπουδαστὴν, κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς «σεάνς», νὰ ξεχωρίσῃ τὸν ὑποτιθέμενον ἀόρατον ἐπικοινωνιῶν μὲ τὶς συνειδητές ἢ

μή σκέψεις του μεσάζοντος ή των λοιπών παρόντων.

Η τρίτη δυσκολία είναι: ότι καμμία ή εστω ελάχιστες από τις ανακοινώσεις περί υπερφυσικών κόσμων, δυνάμεων και όντων δεν μπορεί να ελεγχθώ, εκτός εάν όμοιες έρωτήσεις τεθούν παραλλήλως σε άλλα διάμεσα, αλλά από την μέθοδο αυτή προκύπτει σύγκρουσις γνώμων και ενίοτε τελεία αντίθεσις, ώστε ό σπουδαστής είναι δύσκολο να διαλέξη και να έξαρτηθώ από μία πηγή για γνώσεις.

Η τέταρτη δυσκολία είναι: ότι σε καμμία «συνεδρίασι» δεν άνευρίσκειται έπικοινωνώ δυνάμενος να χειρισθώ κάθε έπιλεγώμενον θέμα. Κατά κανόνα, πρόκειται για έπικοινωνώ «μέσου όρου», ό όποιος περιορίζεται στό δικό του ή δικό της, διανοητικόν γώρον, ενώ οι ειδικοί σε ώρισμένα τμήματα γνώσεων σπανίως εκδηλώνονται. Τό αποτέλεσμα είναι: μία γενικότης και άοριστία, δσάκις ό διερευνών έπιχειρεί να ζητήση μία σαφή έπιστημονική ή μεταφυσική ανακοίνωσι. Η Θεοσοφική εξήγησις είναι: ότι μετά θάνατον όλίγοι ή και κανείς από τούς πνευματικώ άνεπτυγμένους ανθρώπους δεν ενδιαφέρονται να προσέρχονται σε πνευματικές συνεδριάσεις. Τό κέντρον του δικού τους ενδιαφέροντος είναι: στό νοητικόν πεδίου, παρά στα χαμηλότερα άστρικά, έπομένως χάνουν πολύ σύντομα την έπαφή με τό φυσικόν και τά κατώτερα άστρικά πεδία, αν όχι και πάραυτα μετά τόν θάνατο.

Από τά συγγράμματα των θεοσώφων διδασκάλων ξέρομε ότι οι

άνθρώπινες πνευματικές ύπάρξεις άδυνατούν να έπικοινωνούν με διάμεσα, ενώ τό δύνανται μόνον άστρικά σώματα ή «κελύφη».

Πέμπτη, άλλ' όχι και τελευταία, δυσκολία είναι: ότι στόν έπόμενον κόσμο, όπως και σε τούτον έδω, ύπάρχουν πολλά είδη ανθρώπων, καλών, κακών και άδιάφορων. Με σπάνιες έξαιρέσεις —όπως ήταν ή περίπτωσις του Σέρ Άρθουρ Κόναν Ντόυλ, ό όποιος, ειρήσθην εν παρόδω, ύπεστήριξε τίς θεοσοφικές διδασκαλίεσ— διδασκαλίεσ μέσω μέντιουμ από πνευματικώσ προηγμένεσ όντότητεσ είναι σπάνιες. Βεβαίως έχουν διατυπωθεί Ισχυρισμοί περί λήψεωσ διδασκαλιών από μεγάλους διανοητάσ, άκόμη και από τόν Ίησού Χριστό και τόν Βούδδα, ή διερεύνησις όμως δεν τούς έπιβεβαίωσε. Ό ίδιος ό δέκτης δεν μπορεί να ελέγξη. Τούτο δυνατόν να εκληφθώ ώσ πλεονέκτημα, αλλά ένας έρευνητής δεν τό αποδέχεται. Μάλιστα, τούτο θά έτεινε στην έξαφάνισι της πνευματικής του πρωτοβουλίασ.

Υπάρχει και ένας άλλος, πολύ μεγαλύτερος κίνδυνος. Από την στιγμή που θ' αποφασίση να πειραματισθώ προσωπικώσ μετά μεσάζοντων, θ' αρχίσουν ν' άπειλούνται ή φυσική, ήθική και νοητική του υγεία. Όμιλώ εκ πείρας, διότι: επί 50 περίπου έτη προσέφερα τίς ύπηρεσεις μου ώσ σύμβουλοσ εις περιπτώσεισ θεραπειάσ πασχόντων από πνευματικήν έμπειρία.

Ποιά είναι: τό συμπέρασμα μου από τίς παρατηρήσεισ αυτέσ; Μήπως θά ήτο δυνατόν, άπαξ άνα-

γνωρισθῆ ὁ κίνδυνος τῆς ἀποκτήσεως γνώσεων διὰ παραδόσεως τοῦ νοῦ σὲ ὄντοτητες ἀόρατες καὶ ἀνεξέλεγκτες, θὰ εὐρίσκετο ἄλλη μέθοδος προτιμητέα: Ὑπάρχει τέτοια μέθοδος; Ὑπάρχει ὁδὸς πρὸς τὸ διανοητικὸ καὶ πνευματικὸ φῶς;

Βεβαίως! Καὶ εὐτυχῶς! Ἡ μέθοδος καὶ ἡ ὁδὸς ποὺ ὀδηγοῦν μὲ ἀσφάλεια καὶ χωρὶς κίνδυνο εἶναι ἀφ' ἑνὸς ἡ μελέτη τῆς Θεοσοφίας καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἄσκησις τῆς Γιόγκα χάριν αὐτο-φωτισμοῦ. Αἱ δύο αὐταὶ μέθοδοι μποροῦν νὰ δώσουν στὸ ἄτομον ὄχι μόνον ἀπόκρυφες, φιλοσοφικὲς καὶ πνευματικὲς γνώσεις, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐτυχία γιὰ τὴν ἀρμονία στῆ ζωὴ.

Ἡ Θεοσοφία μοῦ ἐδίδαξε τοῦλάχιστον ἓνα πρᾶγμα ποὺ ἐλπίζω νὰ μὴ τὸ ξεχάσω ποτέ. Ὅτι Ἡ ΑΛΗΘΕΙΑ εἶναι ἘΝΤΟΣ μας, καθὼς καὶ ἡ ΣΟΦΙΑ καὶ ἡ ΓΝΩΣΙΣ. Στὴν πεμπτοσύα τῆς ἡ Θεοσοφία δὲν εἶναι ἡ ἐξωτερικὴ σοφία ἀπὸ ἕναν ἐξῶθεν Θεό, ἀλλὰ εἶναι ἡ σοφία τοῦ ἐντὸς ἡμῶν Θεοῦ. «Οὐκ οἶδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν;» (Α' Κορινθ.

Γ' 16). Σκοπὸς τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ εἶναι ὁ αὐτο-ἐλεγχος. Ἡ ἀπερίσκεπτη ὑπαγωγή τῆς προσωπικῆς θελήσεως στὸν ἐλεγχὸν ἄλλου δὲν μπορεῖ νὰ ὀδηγήσῃ στὸν φωτισμὸ.

Ἄς ἐνθυμηθοῦμε καὶ τί ἔλεγε ἡ Ἑλενα Πετρόβνα Μπλαβάτσκυ στὰ «Χρυσᾶ σκαλοπάτια» τῆς ἀτραποῦ πρὸς τὴν γνώσιν:

Ζωὴ καθαρὴ. Νοῦς ἀνοικτός. Ἄγνη καρδιά. Πνεῦμα ζωηρό. Πνευματικὴ ἀντίληψις ἀσυσκότιστη. Ἀδελφικότης πρὸς ὅλους. Ἐτοιμότης προσφορᾶς καὶ ἀποδοχῆς συμβουλῶν. Αἴσθημα καθήκοντος πρὸς τὸν Διδάσκαλο. Πρόθυμη ὑποταγὴ στὶς ἐντολὲς τῆς Ἀλήθειας. Θαρραλέα ἀντοχὴ στὴν προσωπικὴ ἀδικία. Ἐλεύθερη διακήρυξις ἀρχῶν. Γενναία ὑπεράσπισις τῶν θυμάτων τῆς ἀδικίας. Συνεχῆς ἐνατένισις τοῦ ἀνθρώπινου ιδεώδους προόδου καὶ τελειοποιήσεως, σύμφωνα μὲ τὴν ἱερὴ ἐπιστήμη — αὐτὰ εἶναι τὰ χρυσᾶ σκαλοπάτια τῆς πνευματικῆς κλίμακος πρὸς ἀναρρίχῃσιν τοῦ Μαθητοῦ πρὸς τὸν Νάον τῆς Θεῆας Σοφίας.

Geoffrey Hodson

Ο ΔΙΟΓΕΝΗΣ ἰδὼν κάποτε ξένον εἰς Λακεδαιμόνα ἐτοιμαζόμενον γιὰ κάποιαν ἑορτὴν, μὲ ζῆλον πολὺν, παραιτήρησε: Ἄνῆρ ἀγαθὸς οὐ πάσαν ἡμέραν ἑορτὴν ἡγεῖται; καὶ ὁ Πλούταρχος προσθέτει: Καὶ πάντα γε λαμπράν, εἰ σωφρονούμεν.

Ἡ Ἐνσάρκωσις τοῦ Θεανθρώπου

ἙΠὸ ΕΡΑΤΟΥΣ - ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΜΕΛΛΟΥ

Ὁ Μέγας Ἀνθρωπιστής γεννήθηκε στήν φάτην τῶν ἀλόγων. Ἐκεῖνος πού ἐπρόκειτο νά κηρύξη τὸ «Ἀγαπάτε ἀλλήλους». Ἐκεῖνος πού ἔδειξε πραγματική ἀγάπη στὸν ἄνθρωπο, δίδοντας εἰς τὴν ζωὴ περισσότερο βάθος. Ἐκεῖνος πού κατεπόλεμησε τὴν μικροψυχία τῶν Ἀλεξανδρινῶν καὶ Ρωμαίων. Ἐκεῖνος πού τὸσον ἀγάπησε τὰ μικρὰ παιδία καὶ συνεχώρησε τοὺς ἀμαρτωλοὺς, ὅπως τὸν Τελῶνη, τὴν πόρνη καὶ τὸσους ἄλλους. Ἐκεῖνος πού ὑπῆρξε ὁ ἐξοχώτερος, ὁ σωφώτερος ὄλων καὶ ἔζησε τὸ δράμα τῆς ἀνθρωπότητος, δέν ἦταν δυνατὸ νά γεννηθῆ μέσα σὲ πλοῦτη. Γι' αὐτὸ γεννήθηκε στὴ σπηλιά μὲ συντροφία τὰ ἀγαθὰ οἰκιακὰ ζῶα, τὰ ὁποῖα ἐβλεπαν τὸ βρέφος μὲ τὰ μεγάλα μάτια τους γεμάτα ρεμβασμὸ καὶ μὲ τὴ ζεστή τους ἀνάσα θερμαιναν τὸ Θεῖον Βρέφος. Ὁ Ταπεινὸς Θεὸς γεννήθηκε στὸ κατάλληλο περιβάλλον πού ἔπρεπε καὶ ἔτσι ἔπρεπε...

**

Ἡ γέννησι τοῦ Θεανθρώπου εἶχε γοητεύσει τοὺς λαοὺς αἰῶνες σὲ ὅλες τὶς χώρες μέχρι σήμερα.

Ὁ ἄνθρωπος πάντοτε πάλαψε μὲ τὸ σκότος τοῦ θανάτου. Πάντα ζητᾶ νά ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὴν τυραννία τῶν σκοτεινῶν ἐνστικτῶν... πάντοτε προσπάθησε νά ἀπολυτρωθῆ ἀπὸ τὴν βαρεία τυραννία τῆς σάρκα, ἀπὸ τὸ φθαρτὸ καὶ βορβορώδες, πού παρέχει ἡ ζωὴ ἢ πρόσκαιρη. Ἡ ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΗ ὑπῆρξε ὁ μοναδικὸς σκοπὸς τῆς τυραννισμένης ἀνθρωπότητος, εἶναι ἡ ἀνάγκη νά ξεφύγῃ, νά λησμονήσῃ, νά ἐξαγνισθῆ νά φθάσῃ ὡς τὸν Θεό, νά γίνῃ ἀρετὴ καὶ πνεῦμα...

Καὶ εἰς τὴν ἀγωνιώδη αὐτὴ προσπάθεια, ἤρθε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ στὴ γῆ, ὡς «ΥἱΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ».

Ἐχουν περάσει 2.000 χρόνια ἀπὸ τὴν μεγάλη ἐκείνη μέρα, πού

ἓνα καινούργιο νόημα ἔδωσε στὴν ζωὴ τῶν ἀνθρώπων ἢ ἐνανθρώπιση τοῦ Θεοῦ... ἔχουν περάσει τόσοι αἰῶνες, πού ὁ Χριστιανισμὸς ἑορτάζει χαρούμενος τὴν Γέννησή του...

Ἐστερα ἀπὸ τὸσους αἰῶνες, γιατί οἱ ἄνθρωποι ἐξακολουθοῦν καὶ θὰ ἐξακολουθοῦν νά πιστεύουν, ὅπως καὶ τὴν πρώτη μέρα τῆν αἰσθηματικὴ τῶν ἀγνόητα... Λίγο εἶναι ἐκεῖνοι πού μαραίνονται ἀπὸ ἓνα ἀνόητο σκεπτικισμὸ, πού σκοτῶνει τὴ χαρὰ τους καὶ δέν λύνει κανένα ἀπὸ τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἔθεσε ἡ ἀγωνία τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ σήμερα πού ἔχουμε τόσο μεγάλη ἀνάγκη τῆς παρουσίας Του, βαρῆ κοντὰ μας... θὰ γεννηθῆ ἐκ νέου γιὰ νά μᾶς γεμίσει τὴν ψυχὴ ἐλπίδες καὶ φῶς... Μέσα στὴ φωτεινὴ νύχτα τοῦ Δεκεμβρίου, πού τὸ φῶς τοῦ σπηλαίου θὰ ρίξει τὶς ἀχιτῆδες Του σὲ ὅλες τὶς ψυχές...

Θὰ τὸν δεχθοῦμε μὲ μάτια πού θα μοιάζουν μὲ οὐρανοὺς φωτισμένων, ὄχι ἀπὸ ἀστέρια, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἀγάπη μας, τοὺς συλλογισμοὺς πού θὰ ἀθάσουν στα δικά του ἀγρυπνὰ μάτια, γεμάτα συλλογισμοὺς θαμπωμένους ἀπὸ δάκρυα...

Θεὲ τῆς ἀγάπης, ἔλα νά μοιραστῆς κάθε οδύνη μας, πού ἔχει ξεπλωθῆ ὁ θάνατος στὴ γῆ Σου... Θεὲ τῆς συμπόνιας, στείλε μας ἀπὸ τὰ ὕψη τὸ ἄσπρο περιστέρι, στολισμένο μὲ τὰ φτερά τῆς Ἀγάπης Σου, μὲ τὸ κλαδί τῆς ἐλπίδος στὸ στόμα του, μὲ τὴν αὐτὴ παρουσία τῆς Γέννησός Σου, φέρε μας τὴν Εἰρήνην στὴ Γῆ...

ΧΡΙΣΤΕ μου, κάμε νά μᾶς σκεπάσῃ μὲ τὰ γαλάζια τῆς πέπλα ἢ Εἰρήνη. ΧΡΙΣΤΕ, στείλε τὸ βύλισμα Σου γιὰ νά γιαιτρέψῃ τὶς πληγές μας. Στείλε μας, Χριστέ, τὸ πιὸ μεγάλο σου μῆνυμα: Εἰρήνην στὴ Γῆ, πού τὴν πότισες πρὶν 2.000 χρόνια μὲ τὸ ἀχραντὸ Σου αἷμα.

ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΦΩΣ

Ύπο τῆς Φιλολόγου ΝΑΝΑΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ

Βρίσκεται παντού. Είναι παντού κρυμμένο. Στο ἔλλογο ὄν, στήν ταπεινή — ἀνόργανη ὅπως τῆ λένε — ὕλη, στόν βράχο καί στήν πέτρα. Στά οὐράνια, ἀλλά καί στά βάθη τῆς ἀνθρώπινης συνείδησης.

Μιά σπίθα ἀθώρητη, μὰ ὠστόσο ὑπαρκτή.

Συχνά θαυμάσια κάτω ἀπ' τή σκόνη καί τή στάχτη.

Εἶναι τὸ Φῶς. Τὸ αἰώνιο, ἀναρχο καί ἀτελεύτητο.

«Γίνε ἓνα μὲ τὸ Φῶς», λέει ὁ Ἑρμῆς ὁ Τρισημέιστος. «Θὰ γίνεις ἓνα μὲ τὸ Πᾶν, γιατί ἀπὸ τὸ Πᾶν εἶσαι ἓνα μέρος. Ἡ θεία σπίθα πού κρύβεις στὸ τρίσθαθο ἄντρο τῆς ὑπαρξῆς σου, ἄς γίνε ἀχτίδα καί ἀστραπή γιὰ νὰ τοξέψει τὸ Ἄπειρο, ν' ἀνταμώσει τὸ συμπαντικὸ Φῶς, νὰ γίνε ἓνα μαζί του. Μ' αὐτὴ τὴν ἐγώση θὰ συντελεστεῖ καί ἡ λειτουργία τῆς θέωσῆς σου. Τὰ μέλη τοῦ Ὅσιρι, κατατεμαχισμένα καί σκορπισμένα στά πέρατα τῆς πλάσης, περιμένουν καί ἀπὸ σένα νὰ συμβάλεις στήν ἐπανενωσή τους, γιὰ νὰ ξαναγίνει ἓνας ὁ Ὅσιρις, πού εἶναι τὸ Φῶς.»

Μιλᾶμε γιὰ τὸ Φῶς ἢ γιὰ τὴν Ἀγάπη καί εἶναι σὰ νὰ μιλᾶμε γιὰ τὸν Θεό. Κι ὅταν ἀναφερόμαστε σ' Ἐκείνον, μέσα μας δὲν ὑπάρχει ἄλῳνη γιὰ τὴ γιγαντομαχία τῶν ἀμφιβολιῶν. Μόνο μιὰ ψηλὴ κορφὴ στεφανωμέ-

νη μὲ τὴ βεβαιότητα τοῦ Φωτός.

Ἴσως παλιά, στήν προϊστορία τῆς μνήμης πρὶν ἀπὸ τὸ ξύπνημα, ἐρωτηθήκαμε σὰν τὸν Σιντάρντα: «Δὲ θέλει νὰ λυτρώσει τοὺς ἀνθρώπους; Εἶναι κακός. Δὲν μπορεῖ; Θεὸς δὲν εἶναι.»

Ἔτσι πλάστηκε ὁ ἀνθρωπος. Μιὰ ἀνήσυχη, παλλόμενη χορδή, πού ἀγωνίζεται νὰ βρεῖ τὸν πιὸ ταιριαστό της τόνο μέσα στήν παγκόσμια συμφωνία, μέσα στήν ἄρμονία τῆς πλάσης. Κι εὐτυχισμένος ὅταν τὸν βρεῖ.

Ἔτσι πλάστηκε ὁ ἀνθρωπος. Πνεῦμα. Οὐσία πυκνὴ, διαστελλόμενη δλοένα, πού δὲν χωρεῖ μὲς στὴ στενόχωρη κρούστα τοῦ κρανίου καί οὔτε στόν κόσμο ὀλόκληρο. Ψυχὴ. Περιβάλλει τὸ φθαρτὸ κορμί, τὸ διαποτίζει, καί ὄλο ἀπλώνεται τριγύρω, νὰ ξεπεράσει τοὺς ὀρίζοντες, γιὰ νὰ βρεῖ πέρα ἀπὸ τὰ φθαρτὰ σχήματα τὴν ἀφθαρτὴ αἰώνια πατρίδα.

Ἀλήθεια, ποῖος ἀπὸ τοὺς σκεπτόμενους ἀνθρώπους δὲ βρέθηκε ποτὲ στὸ Μεγάλο Σταυροδρόμι; Ἐμεῖς τὸ γνωρίζουμε. Εἶναι σημαδεμένο μ' ἓνα παράξενο ὀρόσημο, πού τὸ λένε θλίψη. Μιὰ θλίψη ἀνάιτια, θατιὰ, σὰν τὸ ἐρώτημα τοῦ Σιντάρντα. Μιὰ θλίψη, πού δὲ σκορπιέται πιὰ ἀπὸ καμμιὰ γήινη χαρά. Ἄν σωπάσεις καί σκύψεις ἐντὸς σου, θ' ἀκούσεις, ὄχι μὲ κραυγὴ, ἀλλά

μέ ψίθυρο, τὸ κάλεσμα. Καὶ τότε θ' ἀρχίσεις ν' ἀπορίχνεις ἕναν - ἕναν τοὺς πέπλους τῆς πλάνης. Ἄν δὶψασες πολὺ, ἢ φωτοπηγὴ ἀγνοσταλάζει γιὰ σένα. Καὶ τὸ μονοπάτι ἐμπρὸς στὸ δισταχτικὸ σου δῆμα, ἀνοίγεται σὰν καθορογραμμισμένη ρότα σὲ ναυτικὸ χάρτη. Τὰ χέρια σου ἦτανε δεσά. Δὲν τῶξερεις. Δὲν ἤξερεις ἀκόμα πὼς μποροῦν ν' ἀνοίγονται σὲ φερροῦγες, πρωτόπειρες ἀκόμη, ἀλλὰ σίγουρες.

Συνειδητοποιεῖς τὸ θαῦμα καὶ τὸ ξεκίνημά σου ἀρχίζει. Θάνατο μακρινὴ ἢ πορεία καὶ τὸ ξέρεεις. Καὶ διττὴ. Ἐνδόστροφη καὶ ἀνελεγκτικὴ συνάμα.

Τὸ ἕνα μονοπάτι ὁδηγεῖ πρὸς τὸ ἀγνωστο ἄδυτο τῆς ψυχῆς, ὅπου σὲ ἐλκύει ἢ ἐνθεῖ λαχτάρια τοῦ «γνώθι σαυτόν». Εἶναι ἐρεθισθῶδες ὁ δρόμος. Τὸ ἴδιο τὸ ἐγὼ σου στήνει παγίδες καὶ ὑψώνει τείχη. Ἡ ὕλη διεκδικεῖ τὰ προαιώνια δικαιώματά της. Οἱ ἀδυναμίες σου σὲ καγγάζουν, δείχνοντάς σου τὴ δύναμή τους. Προχωρεῖς θεληματικά, γιατί πιστεύεις πὼς μέσα στ' ἄδυτο τοῦτο οἱ Ἐστιάδες τῆς ψυχῆς κρατοῦν ἀναφτὴ τὴν θεικὴ σπιθα. Προχωρεῖς μὲ τὴ γνώση πὼς ἐκεῖ μέσα σὲ καρτερεῖ ἕνα χρέος, ἕνας θεὸς ἐγκλειστος καὶ δέσιμος, καταδικασμένος σὲ μιὰ γουλιὰ στεκούμενο νερό, σὲ μιὰ μπουκιὰ μουχλιασμένο ψωμί, καὶ τὸ χειρότερο, καταδικασμένος στὴ μοναξιά. Σὲ περιμένει, νὰ τὸν ἐλευθερώσεις, νὰ γίνεαι Φῶς. Κι ὑπομένει, ὅσο κι ἂν ἀργεῖς.

Τὸ ἄλλο μονοπάτι πὺν ἀνελεγκτικὰ προχωρᾷ, εἶναι ἢ ἐξοδός σου ἀπὸ τὰ δεσμά τῆς ὕλης, καὶ

μαζὶ ἀπὸ τὸν νόμο τῆς φθορᾶς της. Θυμῆσου: ὅσο θαυότερα καταδύεσαι: στὰ βάθη τῆς συνειδησης, τόσο ψηλότερα σὲ φέρνει. Τὸ ξεθηκάρωμα τοῦτο ὅπ' τὸ σῶμα - σῆμα, πὺν σὲ σφιχτοτυλίγει, εἶναι ὀδυνηρό. Μ' αὐτὸ μετριέται: τὸ ξεπέρασμα τοῦ ἀνθρώπινου ἐαυτοῦ σου. Ἡ πάλη εἶναι σκληρὴ. Οἱ πέπλοι τῆς Μάγια δὲν ἀποσπῶνται: εὐκολα νὰ πέσουν στὴ γῆ σὰν ἀδειανὰ κελύφη ἐντόμων.

Ἐτέτοις ἀγῶνες, λέει ὁ μεγάλος Οὐγκώ, συντρίβουν Τιτάνες καὶ γεννοῦν ἡμιθέους.

Δὲν εἶσαι Τιτάνας μῆτε ἡμίθεος, τὸ ξέρεις. Ἰσοδία στὸ ἀλὼν τῆς καθημερινότητος, ἀγχεῖς ἀθέατος ἅπ' τοὺς ἄλλους, πὺν καὶ αὐτοὶ ἀθέατοι μοχθοῦν. Ὅλοι, καθέννας ξεχωρὰ καὶ ὅλοι μαζὶ. Δὲν εἶναι λοιπὸν τόσο μοναχικὴ ἢ πορεία σου, ὅπως φαίνεται. Πρέπει: νὰ γνωρίζεις μὲ πόση δύναμη σὲ ὀπλίζει, πόσο ἀκατανίκητο σὲ κάνει ἢ γνώση, πὼς γύρω σου ὅλοι μοχθοῦν τὸν ἴδιον ἀγῶνα.

Ἔτσι στογάζομαι τὴν πορεία μου, τὴν πορεία σου, τὴν πορεία ὅλων μας πρὸς τὸ Φῶς. Πρὸς τὸν ἐσιώτερο ναὸ τοῦ ἀνθρώπου, τὸ «ἀτομικὸ εἶναι», καὶ πρὸς τὸ μεγάλο Ναὸ - Πλάση, τὸ «κοσμικὸ εἶναι».

Κι ὅμως, ἀνάμεσα στοὺς δυό, ὑπάρχει ἢ γέφυρα τοῦ νόμου τῶν ἀντιστοιχιῶν. Στὴ μέση αὐτῆς τῆς γέφυρας στεκόμαστε, ὑπάρχομε, συνειδητοποιοῦμε, σὰ θαμπωμένα παιδιὰ τὸν προορισμὸ μας μὲς στ' ἄπειρο.

Ψυχῆς ὀρθῆς, υπεύθυνες μὲσα στοὺς ὁποιους καιροὺς, ποθοῦμε

τόν κόσμο ιδανικό. Ἡ ἐργασία, ὁ στοχασμός, ἡ θούληση, ἡ ἀγάπη, ξέχωρα τοῦ καθενός, δὲν φτιάχνουν ιδανικό δλάκερο τόν κόσμο. Ἴσως, ἂν ὄλοι... Ἄς κάνομε ιδανικό τότε τὸ ἀλῶνι τοῦτο τῆς καθημερινότητος, τὸ μόνο στίβο πού ἔχομε δικό μας.

... ..

Κι ἴσως κάποτε στοὺς αἰῶνες πού θάρθουν, πραγματοποιηθεῖ αὐτὸ πού ὁ μεγάλος Σικελιανός εὐχήθηκε στὸ ποίημά του Ἱερὰ Ὀδός: ἴσως καθίσουν πλαί-πλαί

στὸ τραπέζι τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἀτσίγγανος κι ἡ ἀρκούδα. Ἄφοῦ ἀνεθοῦμε ὄλοι τ' ἀμέτρητα σαλιὰ κι νικήσουμε τὸν πανάρχαιο πόνο, τὸ τίμημα πού πληρώνει ἡ ψυχὴ γιὰ τὴ θυσία τῆς νὰ κατεθεῖ, νὰ σταυρωθεῖ στὸ ἴδιο τῆς τὸ σῶμα, γιὰ ν' ἀνεθεῖ ξανά, ψηλά στὴν πρώτη τῆς πατρίδα, στὸ Φῶς πού τὴν προσμένει ἀπὸ τὴν ὥρα τῆς Δημιουργίας, καὶ θὰ τὴν προσμένει ὡς τὸ κλεισιμὸ τοῦ κύκλου, ὡς τὴ Συντέλεια.

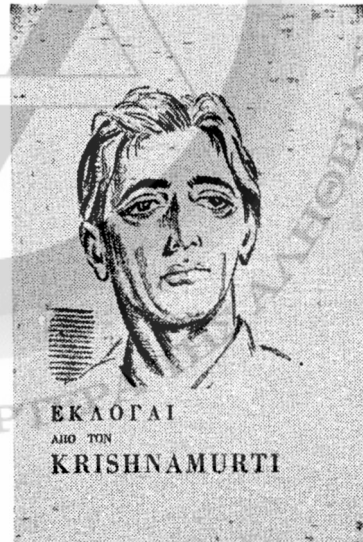
ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ

Α' Τόμος δρχ. 100

Β' » » 120

Δρχ. 90

ΣΑΡΑΝΤΟΥ ΠΑΥΛΕΑ

Η ΜΑΓΙΚΗ ΤΡΙΑΔΑ

(Συνειδησιακός διάλογος)

- Μιά φωνή : Ὑπῆρχε μιὰ ὕλη οὐράνιος.
 Ὑλλη φωνή : Ἀσχημάτιστη ὕλη.
 Ὑλλη φωνή : Καὶ τὴν πήρε στὰ χέρια του ὁ Νόμος τ' Οὐρανοῦ.
 Ὑλλη φωνή : Ὁ σκοτεινὸς καὶ τυφλὸς νόμος.
 Ὑλλη φωνή : Καὶ τὴν ἔκανε ἐρπετο.
 Ὑλλη φωνή : Καὶ τὴν ἔκαμε θαλασσα.
 Ὑλλη φωνή : Κι' ὕστερα ψάρι.
 Ὑλλη φωνή : Κι' ὕστερα δέντρα.
 Ὑλλη φωνή : Κι' ὕστερα ζῶο.
 Ὑλλη φωνή : Κι' ὕστερα οὐρανό.
 Ὑλλη φωνή : Κι' ὕστερα πτηνὸ γιὰ νὰ κατοικεῖ στὸν οὐρανό.
 Ὑλλη φωνή : Κι' ὕστερα ἔχτισε τὸ ἄκτιστο φῶς, τὴν ἡμέρα καὶ τὴ νύχτα.
 Ὑλλη φωνή : Κι' ὕστερα τὸ ἄκτιστο φῶς ἔγινε χίλιες μυριάδες τεμάχια καὶ κίνησε τὸν Οὐρανὸ με τὶς φωτίες τῶν ἀστρῶν.
 Ὑλλη φωνή : Κι' ὕστερα ἔχτισε τὸ ἄκτιστο φῶς, τοὺς ἀμετρητοὺς οὐρανοὺς τοὺς ἐξωτερικοὺς καὶ τοὺς ἐσωτερικοὺς καὶ τοὺς στολίσε με τὶς ποικίλες τὶς μουσικὲς τροχίες τῶν ἡλιῶν καὶ τῶν ἀστερισμῶν, με κεντρικοὺς ἡλίους ἀμετρητοὺς, νὰ ὑπακοοῦν ὁ καθένας σ' ἓνα ἡλιό κεντρικό.
- Φωνὴ τοῦ βαθου : Ὑστερα τὸ φῶς τὸ ἄκτιστον εἶδε τὸν ἄνθρωπο πολὺ θλιμμένο μέσα στη μοναξιά του.
- Ὑλλη φωνὴ τοῦ βαθου : Κι' ἔκαμε τὴ γυναίκα στὸ πλευρὸ του ἀπὸ τὸ πλευρὸ του.
- Μεγαλὴ φωνὴ τοῦ βαθου : Πλένομε, πλένομε τὰ μάτια μας παντοτε σιγὰ - σιγὰ με ληθη καὶ παλιν ἐρχόμαστε ἐδῶ, ὅπως ὅταν ξυπνοῦμε ξεπλένομε τὰ μάτια μας.

Φωνή του βάθους : Κί' έπροτίμησε ό άνθρωπος, άπ' όλους τούς ούρανούς τούς άμέτρητους, τούς έσωτερικούς και τούς έξωτερικούς, τούς ειδωλικούς και τούς πραγματικούς, έπροτίμησε ό άνθρωπος τόν γλυκόν ούρανό του, τόν κήπο, τήν όμορφο κήπο τής γυναίκας, γιά νά γίνεται ή Μονάδα Δυάδα κι άπό αύτή τή στιγμή μέ τελειότητα νά πλάθεται μία μαγική κι άθάνατη τριάδα.

ΣΑΡΑΝΤΟΥ ΠΑΥΛΕΑ

ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ

(Συνειδησιακός διάλογος)

- "Αλλη φωνή : Φορούμε τή φορεσιά μας τήν τραγική και τήν παράλογη.
- "Αλλη φωνή : Φορούμε τούς ψηλούς μας τούς κοθόρνους.
- "Αλλη φωνή : Δέν έχουμε είδωλα νά τά λατρέψουμε.
- "Αλλη φωνή : Δέν έχουμε ιδανικά νά τά πιστέψουμε, γιατί κάθε τόσο όλοι μας τά προδίνουμε και συνεχώς αλλάζοyn.
- "Αλλη φωνή : Τρέφουμε κόμην άγρια και παριστάνουμε τούς δασώδεις, τρέφουμε διαρκώς τó τραύμα τής ψυχής μας, χωρίς ν' άκούμε πώς περπατεί μέσα μας ό πληγωμένος μας άγγελος και γεμίζει τó βήμα του τó στενό μέ τó αίμα τής πληγής του.
- "Αλλη φωνή : Πολύ λίγο ύγιεις είμαστε.
- "Αλλη φωνή : Σχεδόν ύγιεις είμαστε.
- "Αλλη φωνή : Είμαστε όλοι άσθενείς.
- "Αλλη φωνή : Δέ λέμε πεθαίνουμε, άρα πηγαίνουμε άπό τó χώρο και τó χρόνο έξω μέ τόν πυρσό τής ψυχής μας άναμμένο γιά νά ξεχάσουμε καλά όταν ξαναγυρίσουμε, άν χρειασθεί στά πάθη τού ήλιου.
- "Αλλη φωνή : Δέ λέμε πεθαίνουμε, άρα πηγαίνουμε ν' αλλάξουμε άμφίεση, νά ντυθóμε τά αιώνια πράγματα.
- "Αλλη φωνή : "Όταν πεθαίνουμε, ζóμε.
- "Αλλη φωνή : Είμαστε κάτι περισσότερο άπ' όλους τούς ούρανούς, όπου στους κύκλους τους πιστεύουν.

- Φωνή του βάθους : Ὅταν πεθαίνουμε, γιορτάζουμε τὴν ἐλευθερία μας τὴν πραγματική, σωζόμαστε ἀπ' ὅλους τοὺς περιορισμοὺς ἀπὸ κάθε μίμηση φτερῶν, ἀπὸ κάθε μίμηση ταξιδιωτῶν, στίς μασχάλες μας νιώθουμε μὲ τὸ σπέρμα τ' οὐρανοῦ τοῦ τρισμέγιστου νὰ φυτρώνουνε τὰ λαμπρόφωρα τὰ φτερά μας.
- Ἄλλη φωνή του βάθους : Σὰν τίγρη πεινασμένη πεινάει τὸ πέλαγος γιὰ ἐλευθερίαν ἀπεριόριστη καὶ μουγκρίζει, μουγκρίζει ὀλόκληρο χτυπώντας μὲ τὴν ὄργη τῶν κυμάτων του τοὺς βραχίους.
- Ἄλλη φωνή του βάθους : Ὁ νεκρὸς εἶναι μια χρυσὴ προσωπίδα καὶ σωπαίνει. Ἐτοιμάζεται νὰ λειώσῃ καὶ νὰ γίνῃ ἄνθος, ἄλογο, ζῶον, ἔρπετό ἢ κυπαρίσσι, γιὰ εἶναι ἕνα σπίτι, πού τὸ ἔχει ἡ ψυχὴ μας παραιτήσῃ, γιὰ εἶναι ἕνα σπίτι ἀκατοίκητο καὶ τὸ ἔχει ἡ ψυχὴ μας παραιτήσῃ.
- Ἄλλη φωνή του βάθους : Ὅλες οἱ μέρες μας λοιπὸν ἦταν ἀφιερωμένες στὸ Θεὸ θάνατο, στὸ Θεὸ θάνατον ὅλες οἱ μέρες μας ἦταν ἀφιερωμένες.

Οὐδενία ὀρησκεία ὑπερτέρα τῆς ἀληθείας

Ἐθνικὲς Παραδόσεις

Διδάγματα καὶ ὑποχρεώσεις

Διάλεξη στὸν Πύργο Ἡλείας ἀπὸ τὸν
ΑΝΔΡΕΑ Λ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Ἄν ὁ χρόνος καταλύει τὸν ἄνθρωπο, τὰ ἀνθρώπινα ἔργα καὶ οἱ ἱστορίες τῶν Ἐθνῶν καταλύουν τὸν χρόνο.

Γιατὶ ὁ ἄνθρωπος στηρίζει τὶς ἐλπίδες του στὸν ἄνθρωπο. Στὸν ἄνθρωπο ἐκείνο πού ἔχει συνειδητοποιήσει ὅτι δὲν ὑπάρχει στιγμή χωρὶς κάποιον καθήκον.

Ἡ ἔννοια ἀνθρώπου, βρῖσκει τὴν καταξίωσή της στὴν ἐλευθερία. Ὅχι μόνο στὴ δική του ἐλευθερία, ἀλλὰ στὴν ἐλευθερία πού ἀναγνωρίζει καὶ στὸν ἄλλον.

«Ἡ ἐλευθερία πού μοῦ ἀναγνωρίζεις, εἶναι καὶ δική σου ἐλευθερία», λέει ὁ Ἄντρέ Μαλρώ.

Τὸ δῶρον τῆς ἐλευθερίας εἶναι ἡ πηγή τῆς ἱστορίας καὶ τῶν παραδόσεων κάθε Ἐθνους.

Ἐθνος πού δὲν ἀγωνίστηκε γιὰ τὴν ἐλευθερία, δὲν μπορεῖ νάχη διδακτικὴ ἱστορία καὶ εὐαγγελικὲς παραδόσεις. Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ἔχουμε καὶ ἱστορία καὶ Παράδοση. Διδακτικὴ ἱστορία, Στοχαστικὴ Παράδοση. Καὶ τοῦτο γιατί γεωγραφικῶς βρισκόμαστε στὸ σταυροδρόμι τῶν διεθνῶν συμφερόντων.

Παραδόσεις γνήσιες πού ἀποτελοῦν τὸ ἀπόσταγμα τῆς πείρας τοῦ παρελθόντος, μποροῦν ν' ἀποκληθοῦν ἔθνικες παραδόσεις. Ὅλες οἱ ἄλλες παραδόσεις, ἰδίως ἐκείνες πού ἀναμοχλεύουν πάθη καὶ ἐξάπτουν μίση, εἶναι κατάλοιπα πηλῶν καὶ ντροπῆς πού πρέπει νὰ ἀγνοηθοῦν καὶ νὰ ἀγνοοῦνται ἀπὸ τοὺς σκεφτομέ-

νους ὑπεύθυνα ἐπιζώντες.

Ἐπεὶ ὑπεύθυνον πολίτην γιὰ τὴν πορεία τοῦ Ἐθνους του καὶ συνεπῆ στις παραδόσεις του θεωρῶ ἐκείνον πού:

Εἶναι ταπεινὸς στὴν εὐημερία καὶ ἀξιοπρεπὴς στὴν ἀντιξοότητα.

Πού πιστεύει ὅτι ὄλα τὰ πλάσματα δικαιούνται ἐξ ἴσου τὸ μερίδιό τους, κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ τὴ σελήνη.

Πού ἔχει συνειδητοποιήσει ὅτι τὸ χῶμα πού πλάστηκε ὁ πρῶτος ἄνθρωπος συνάχτηκε ἀπ' ὄλα τὰ σημεῖα τῆς γῆς.

Πού γνωρίζει ὅτι ἡ ἱστορία τοῦ λαοῦ του, εἶναι καὶ ἱστορία τῶν ἄλλων λαῶν, καὶ πού δὲν ξεχνά ὅτι οἱ ἔθνικες παραδόσεις του, τοῦ δημιουργοῦν αὐτόματα ὑποχρεώσεις καὶ τοῦ προσφέρουν διδάγματα.

Ἄλλοιῶς, πῶς θὰ μπορούσα νὰ ὀνομάσω τὸν πολίτην ἐνὸς Ἐθνους, ὅταν αὐτὸς ἦταν ἀμέτοχος ἀπὸ τὶς τύχες καὶ τὰ πεπρωμένα τοῦ ἔθνους μας; Ὅταν δηλαδὴ ἦταν ἕνας ἀπολίτιστος μετεωρίτης μέσα στὸν γαλαξία τῶν γεγονότων τοῦ ἔθνους του;

Ὅμως γιὰ τὴν δημόσια αὐτὴ ἀνάλωση καὶ κατανάλωση τοῦ ἑαυτοῦ του ὁ ὑπεύθυνος ἱστορικὰ καὶ παραδοσιακὰ πολίτης, πρέπει νὰ ναι ἔτοιμος γιὰ θυσία. Γιατί...

Μὲ ὠραία λόγια μπορεῖς νὰ ἀγοράσης τοὺς ἀνθρώπους. Μὲ καλὰ ἔργα μπορεῖ νὰ κατακτήσης τοὺς ἀνθρώπους. Μὲ μιά σου πατριωτικὴ

θυσία μπορεί να κυριαρχήσει στις καρδιές του έθνους σου.

Και με οποιαδήποτε ανθρωπιστική σου αὐτοθυσία μπορείς να θασιλεύσης στη συνείδηση τῶν λαῶν τῆς γῆς.

Δεν εννοῶ νὰ ἔχω ξεχωρισμένη τὴν εθνικότητά μου ἀπο τὴν εθνικότητα κατοικοῦ ἄλλου. Εἶμαι Ἕλληνας κατὰ τύχην. Εἶμαι ἄνθρωπος κατ' ἀναγκὴν. Θυσιάζομαι γιὰ τὴν πατρίδα μου γιὰ αὐτὸ μού ἐπιτάσσουν οἱ νόμοι καὶ οἱ παραδόσεις τῆς πατρίδος μου. Θυσιάζομαι γιὰ τὸν συνάνθρωπό μου γιὰ αὐτὸ μού ὑπαγορεύει ἡ συνείδηση καὶ οἱ αἰώνιοι θεῖοι νομοὶ τοῦ συμπαντος.

Ἔτσι, ἂν ἤξερα κάτι ὠφελίμο γιὰ τὸ ἔθνος μου τὸ ὅποιο ὅμως θὰ ἦταν καταστρεπτικό γιὰ ἕνα ἄλλο ἔθνος, δὲν θὰ τὸ προτεινά νὰ ἐφαρμοσθῆ, γιὰ πρὶν ἀπὸ Ἕλληνας εἶμαι ἄνθρωπος, ἢ μάλλον γιὰ τὴν εἶμαι ἀναγκαστικά ἄνθρωπος, ἐνῶ Ἕλληνας κατὰ τύχην.

Τὴν ἱστορία μας καὶ τὶς ἐθνικές μας παραδόσεις σὰν διδάγματα δὲν τὶς ἐννοῶ μακριὰ ἀπὸ τὴν ἔννοια ἄνθρωπος. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ κατακτητικοὶ πολέμοι ποτε δὲν δικαιώθηκαν. Ἀντίθετα, οἱ ἀγῶνες, «χαρὶν τοῦ πατρίου ἐδάφους» δικαιώθηκαν καὶ στίς ἱστορίες τῶν ἐθνῶν καὶ στίς συνειδησεις τῶν ἀνθρώπων χωριστά.

Ἄλλὰ γιὰ νὰ ἀποκομίσουμε διδάγματα ἀπὸ τὶς ἐθνικές μας παραδόσεις χρειάζεται γνῶση. Γνῶση τῆς γνῶσης καὶ γνῶση τῆς ἀγνωσίας.

«Ἀρχὴ σοφίας, τῆς ἀγνοίας ἡ γνῶσις» λέει ὁ Κλεοβούλος ὁ Ροδῖος, ἕνας ἀπὸ τοὺς ἑπτὰ σοφοὺς τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδας.

Γνῶση τῶν προτερημάτων μας, ἀλλὰ καὶ γνῶση τῶν ἐλαττωμάτων μας.

Τονίζω τοῦτο. Ἡ γνῶση τῶν ἐλαττωμάτων μας μᾶς ὠφελεῖ περισσότερο ἀπὸ τὴ γνῶση τῶν προτερημάτων μας σὰν φυλῆς. Γνῶση ὅτι δὲν εἴμαστε ὁ περιούσιος λαὸς τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ γνῶση ὅτι ὅταν θελοῦμε κάτι, μπορούμε νὰ τὸ ἐπιτύχουμε.

Γνῶση ὅτι εἴμαστε ὑπερβολικοὶ στὸ νὰ ἐξιστοροῦμε τὰ κατορθώματα μας, ἀλλὰ καὶ γνῶση ὅτι ἐξ ἴσου εἴμαστε ὑπερβολικοὶ στὸ νὰ μοιρολογοῦμε τὶς κακομοιρίες μας. Γνῶση ὅτι εἴμαστε μυθοπλαστες. Πλάθουμε μύθους γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς μας καὶ μετὰ νοιώθουμε δυστυχισμένοι γιὰ τὴν εἴμαστέ κατῳτεροὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς μύθους ποὺ πλάσαμε ἐμεῖς. Νὰ ἕνα παραδειγμα κλασσικῆς μυθοπλασίας.

«Τοῦ Ἑλληνα ὁ τράχηλος ζυγὸν δὲν ὑπομένει».

Κι ἂν διαβασοῦμε τὴν ἱστορία μας θὰ διαπιστώσουμε ὅτι κανένα ἄλλο ἔθνος δὲν κατακτητῆκε ὅσο ἐμεῖς. Πρόσφατο παραδειγμα ἡ δικτατορία τοῦ 1967. Ἐφτά ὀλοκληρα χρόνια εἴμαστε «ὑπὸ ἑλληνικὸν ζυγόν».

Καὶ τοῦτο, γιὰ τὴν εἴμαστέ δειλοὶ στὴν δικτατορία καὶ θρασεῖς στὴν δημοκρατία.

Ἄλλὰ νὰ καὶ μερικοὶ μῦθοὶ ποὺ μᾶς κατατρώγουν σὰν φυλῆ.

Ὁ μῦθος τοῦ «ξένου δάκτυλου». Γιὰ τὶς συμφορές μας φταίνει οἱ ξένοι, ποτε ἐμεῖς.

Ὁ μῦθος τοῦ «μέσου» ποὺ ἀνήλθε ἕνας συμπολίτης μας. Παντοτε ἀποκλείομε τὴν περίπτωση νὰ ἀνήλθε με τὴ δύναμη του καὶ με τὴν ἀξία του ὁ συνάνθρωπος μας. Ὅχι ὅτι ἀποκλείω τὶς «ξένες ἐπεμβάσεις» καὶ τὰ «μέσα» στὴν δημοσία καὶ ἰδιωτικὴ μας ζωὴ, ἀλλὰ οἱ διαστάσεις ποὺ τοὺς δίνουμε ἐμεῖς, ἀγγίζουν τὰ ὅρια τοῦ ὑπερφυσικοῦ καὶ τοῦτο γιὰ τὴν μᾶς ἀρεσεῖ πρὶν πολὺ νὰ ἀσχολοῦμεθα με τοὺς ἄλλους, παρὰ με ἐμᾶς, τοὺς ἴδιους.

Ἀγνοοῦμε, ὅτι ἡ ἀτομικὴ μας προκοπὴ καὶ ἀνοδος θὰ κἀνὴ τὴ χώρα καὶ τὸ ἔθνος μας νὰ πᾶνε μπροστά.

Ἐχομε μὴ τασῆ, τὶς ἐθνικές μας παραδόσεις νὰ τὶς ἱστοροῦμε καὶ παρουσιαζοῦμε ὅπως μᾶς ἐξυπηρετοῦν.

Οἱ δικτᾶτορες οὐρλιάζουν γιὰ ἱστορικὴ ἀναγκαιότητα καὶ γιὰ ἐπιταγὴ τῆς παραδόσης. Καὶ ὅσοι ἐθνικὰ ἐλεεινοὶ τοὺς ἀκολουθοῦν δέχονται ἀσυζητῆτὴ καὶ τὴν ἱστορία καὶ τὴν ἐθνικὴ μας παράδοσῆ, ὅπως

αὐτοὶ τοὺς τὴν σερβίρουν. Ἄγνο-
οὺν δηλαδή αὐτὸ ποὺ καὶ ὁ Πολω-
νὸς Στανισλάβ Στάσιζικ εἶπε:

«Ὅτι οἱ μεγαλύτεροι τύραννοι
τοῦ ἀνθρώπινου γένους εἶναι ἐκεῖνοι
ποῦ φώναξαν ὅσο μπορούσαν πιὸ
δυνατὰ δοξολογώντας τὴν ἐλευθε-
ρία...».

Εἶναι δηλαδή ὁ μέγας κίνδυνος
γιὰ τὴν ἐλευθερία ποὺ προέρχεται
ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ παριστάνουν τοὺς
σουπερηνικόφρονες καὶ τοὺς σου-
περδημοκράτες. Ἐνώ τούς φανα-
τισμένους ὁποιασδήποτε παράτα-
ξης, εἴτε πολιτικῆς εἴτε θρησκευτι-
κῆς, εἴτε κοινωνικῆς κλπ.

Ἡ συναίσθηση εὐθύνης δὲν μ'
ἀφήνει νὰ ξεφύγω ἀπὸ ἕνα γεγονός
μὴ γνήσιας ἐθνικοθρησκευτικῆς πα-
ρόδοσης ποὺ στὴν οὐσία ἦταν ἕνα
πλήγμα κατὰ τοῦ Ἐθνους μας ποὺ
εἶχε πηγή τὸ μῖσος καὶ τὸν φανατι-
σμό.

«Ἦτανε θέλημα Θεοῦ ἡ Πόλη νὰ
τουρκέψη», λέει ἡ παράδοση.

Ἡ Πόλη δὲν τουρκεψε γιὰ τὸ
θελε ὁ Θεός. Τουρκεψε ἡ Πόλη ἐξ
αἰτίας τοῦ μίσους καὶ τῶν διαφο-
ρῶν μεταξύ τῶν λεγομένων «ἀνω-
νωτικῶν» χριστιανῶν, αὐτῶν δηλαδή
ποῦ δὲν ἤθελαν νὰ ἐνωθοῦν ἡ Ἀ-
νατολικὴ καὶ Δυτικὴ Ἐκκλησία, γι'
αὐτὸ καὶ ἔλεγαν «Καλύτερα ἡ Πό-
λη στὸ σαρὶκι τοῦ Σουλτάνου παρὰ
στὴν Τιάρα τοῦ Πάπα» καὶ τῶν
λεγομένων «ἐνωτικῶν χριστιανῶν
αὐτῶν δηλαδή ποῦ ἤθελαν τὴν ἔνω-
ση τῶν Ἐκκλησιῶν, γιὰτὶ αὐτοὶ οἱ
ἄνθρωποι πολὺ σωστὰ πίστευαν ὅτι
ὁ ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας ὁ Χρι-
στὸς δὲν ἤθελε διηρημένο τὸ ποί-
μνιό του. Ἄνοιξαν λοιπὸν τὴν Κερ-
κόπορτα οἱ ἀνωνωτικοὶ καὶ οἱ Τούρ-
κοὶ ἄλωσαν τὴν Πόλη. Καὶ ἐμεῖς
οἱ δυστυχισμένοι ἐπίγονοί τους, συ-
νεχίζουμε νὰ διδάσκουμε στὰ σχο-
λεῖα μας ὅτι «ἦτανε θέλημα Θεοῦ
ἡ Πόλη νὰ τουρκέψη», ἀντὶ νὰ λέμε
ὅτι ἡ Πόλη τουρκεψε γιὰτὶ ὑπῆρχε
διχόνοια, μῖσος, φανατισμὸς καὶ μι-
σαλλοδοξία μεταξύ τῶν τότε Ἑλ-
λῶνων.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς ἡ ἐνωμένη
θρησκευτικὴ Δύση καὶ Ἄνατολή δὲν
θᾶφηναν τὸν Τούρκο νὰ πατήση τὴν

Πόλη. Ἐκτὸς θέματος ὑπαινίσσο-
μαι καὶ τὴν σημασία τῆς ἐνταξίης
μας στὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα.

Τοὺς νικηφόρους ἀγῶνες μας
κατὰ τῶν κατακτητῶν ποὺ ἐπίβου-
λεύθηκαν κατὰ καιροὺς τὴν ἐλευθε-
ρία μας καὶ τὴν ἑδαφικὴ μας ἀκε-
ραιότητα, ἡ μὴ γνήσια ἐθνικὴ μας
παράδοση τοὺς ἀπέδωκε στή, «βοή-
θεια τοῦ Θεοῦ» λὲς καὶ ὁ Θεὸς εὐ-
λογεῖ τὰ ὅπλα τῶν σκοτώνουν συν-
ανθρώπους, ἐνώ ἀγνοοῦμε τὴν ἀλή-
θεια ὅτι οἱ Ἕλληνες ὅταν πρόκει-
ται νὰ πολεμήσουν «γιὰ τὰ δίκαια
καὶ τὰ ἱερά τους» πέφτουν «μέχρις
ἐνός» ὅπως ὁ Λεωνίδας τῆς Σπάρ-
της, καὶ ὅτι οἱ πόλεμοι εἶναι ἀπο-
τέλεσμα τῆς μικρότητας τῶν ἀνθρώ-
πων ποὺ ἔχουν ξεχάσει ὅτι κάθε
χώρα εἶναι χώρα μας καὶ κάθε ἄν-
θρωπος ἀδερφός μας.

Ὅλες αὐτὲς οἱ παρερμηνεῖες τῶν
ἱστορικῶν καὶ παραδοσιακῶν μας
γεγονότων, γίνονται γιὰτὶ δὲν κά-
νουμε διάλογο μὲ αὐτά. Τὰ κατα-
πίνουμε σὰν καταπραϊντικὸ χᾶπι
γιὰ νὰ ἀποφύγουμε τὸν συνειδητὸ
πόνου τοῦ ἱστορικοῦ ἐλέγχου.

Δὲν κάνουμε συζήτηση μὲ τὰ γε-
γονότα, δὲν τὰ διυλίζουμε στὸ φίλ-
τρο τῆς ἀντικειμενικότητας καὶ δὲν
ἀποδεχόμαστε τὸ διαλογικὸ ἀπο-
τέλεσμα σὰν διδάγμα. Ξεχνάμε δη-
λαδή αὐτὸ ποὺ εἶπε ὁ Σωκράτης
ὅτι «ἡ συζήτηση εἶναι τὸ συμπόσιο
τῆς διανοίας».

Μιλᾶμε γιὰ «ἐλληνοχριστιανικὴ
παιδεία», σὰν παραδοσιακὴ μας
παίδευση καὶ ἀνατροφή, καὶ στὴν
πραγματικότητα οἱ φορεῖς τῆς Ἐκ-
κλησίας μας καὶ οἱ ταγοὶ τοῦ πνεύ-
ματος δὲν συναπαντήθηκαν οὔτε στὰ
ἔργα τους, οὔτε στὰ λόγια τους.
Τὰ ἔργα τῶν μὲν, ἀλληλογρονθοκο-
ποῦνται μὲ τὰ λόγια τῶν δέ, καὶ
ἀντίστροφα. Καὶ ὅλα αὐτά, γιὰτὶ
καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δέ, ἀποφεύγουν
«τὴν τράπεζα» τῆς συζητήσεως.
Τοὺς φοβίζει τρομερὰ ὁ διάλογος...

Δὲν εἶμαι ἀπισιόδοξος!!! Ἄν-
τίθετα εἶμαι αἰσιόδοξος γιὰτὶ εἶ-
μαι ρεαλιστής.

Κι' ὅταν εἶσαι ρεαλιστὴς βρι-
σκεῖς τὴ λύση στὸ χῶρο τοῦ ἐπι-
κτοῦ - τοῦ δυνατοῦ.

«Όταν όμως δεν είσαι ρεαλιστής, χαροπαλεύεις στη σφαίρα του επιθυμητού που είναι κατά κανόνα απρόσιτο και αδύνατο.

Οι έθνικές μας παραδόσεις και οι ιστορικές μας εξάρσεις μάς προσφέρουν πλούσια διδαγματα έθνικής μας ανάγνωσης.

Και εύτυχώς που τα διδαγματα αυτά δεν είναι στείρα. Μάς δημιουργούν και υποχρεώσεις. Μάς οικοδομούν έτσι ένα έθνικό «δούλι», το οποίο μάς αριθμοποιεί την έθνική συνείδηση, μάς γεωμετρει την πειθαρχημένη συνέπεια και μάς ελληνικοποιεί την ελληνικότητα.

Και σαν πρώτη πειθαρχημένη συνέπεια δραματίζομαι τη δυνατότητα μας να μάθουμε να κυβερνωμεθα. Ο Σόλων έλεγε «Όταν μάθης να ζής αρχόμενος, τότε θα μάθης και να αρχής». Και ο Αριστοτέλης συνεπλήρωνε: «Ο καλός πολίτης ξερεί και να κυβερνάται και να κυβερνά».

Καλός στρατηγός είναι εκείνος που ξερεί να είναι καλός στρατιώτης.

Καλός μητροπολίτης είναι εκείνος που γνωρίζει να είναι έσχατος διακονος, να κάνει έργα τα λόγια του Θεού.

Καλός δασκαλος είναι εκείνος που παραδέχεται ότι είναι παντοτε μαθητής.

Και καλός επιστημονας είναι εκείνος που πιστεύει στο Σωκρατικό αξίωμα «έν οίδα ότι ουδεν οίδα».

Για μάς τους νεοέλληνες, οι έθνικές μας παραδόσεις έχουν ιδιαίτερη σημασία, γιατί, όσο περνούν τα χρόνια και ενώ στα άλλα κρατη αυτές τους οι παραδοσεις σατίζουν κάτω από λογής - λογής κύματα βίας και έξτρεμισμού, τόσο και σε μάς αυτές μας οι παραδόσεις, όταν εμφανίζονται στη γησια ολοκληρωσή τους παίρνουν μορφή εύαγγελικών κρηυμάτων και μένουν άθάνατες στους αιώνες.

Το 1821 άναψε και κρατηθηκε χάρις στο φιλότιμο μερικών αγραμπτών Έλλήνων και στη σύνεση του Κολοκοτρώνη.

Δεν άντεχαν οι πρόγονοί μας εκείνοι να ναι αδιάφοροι στη παραδοσιακή μας νοτροπία «της άδούλωτης γενιάς».

Οι πόλεμοι του 1912—22 είχαν ένα συν και ένα πλιν. Και τα δυο βγήκαν από την καλή και κακή έρμηνεία των έθνικών μας παραδόσεων. Το συν βγήκε από την παράδοση της Σμυρνης και της Πόλης «της άδερφωμένης γενιάς».

Το πλιν που ήταν ή μικρασιατική καταστροφή, ξεπηδήσε από τη διαίρεσή μας σε βενιζελικούς και αντιβενιζελικούς. Διερωτώμαι ακόμα και ιστορικά κλαίγοντας λέω:

Δεν δρέθηκε κανένας Έλληνας ήγέτης τότε που να έλεγε: «Άδερφια Έλληνες, μη διαίρεισθε» για να κρατηση έτσι τη μικρασιατική καταστροφή που το τίμημά της άκόμα το πληρωνουμε και θα το πληρωνουμε;

Η αληθεια της έποποιίας του 1940 ανήκει στην ελληνική ψυχη που παραδοσιακά αντρειωμένη κάτω από την εμπνευσμένη ήγεσια του «τρανού Δαβακη» πέτυχε αυτά που έκαναν τον Τσώρτσιλ να λη ότι «μέχρι το 1940 οι Έλληνες πολεμούσαν σαν ήρωες. Από το 1940 και δώθε οι ήρωες θα πολεμούν σαν Έλληνες».

Και εχοχόμαστε στη άλλη πλευρα της εθνικής μας παραδοσης. Καταστρέφουμε εν καιρώ ειρήνης, ότι εν καιρώ πολέμου επιτυγχανουμε. Άδερφωνομαστε στον κίνδυνο, διαιρούμεθα στην γαλήνη. Ήρθε σαν συμφορα ο εμφύλιος πόλεμος, ο λεγόμενος ανταρτοπόλεμος. Διαιρεθηκαμε τότε σε δήθεν κομμουνιστες και σε δήθεν εθνικόφρονες και γεμίσαμε πληγές τη χώρα μας και τους ίδιους τους έαυτούς μας. Και άμφιβαλλω αν κανένας απ' αυτούς ήταν είτε γησιος κομμουνιστης είτε γησιος εθνικόφρονας. Όλοι τους ήταν έρμαια καποιας διαίρεσης και ουτε ήξεραν για ποιο αφεντικό δούλευαν.

Δυστυχώς πληρωνουμε ακόμα εκείνη τη διαίρεση και όχι μόνον αυτό, αλλά συνεχίζουμε και τώρα

νά «πιπιλίζουμε» εκείνη τή διαίρεση.

Τό παραδοσιακό μας καθήκον είναι νά ἐμποδίζουμε ἐκείνους πού τροφοδοτοῦν αὐτές τīs καταραμένες διαιρέσεις.

Μέ τīs λογῆς-λογῆς διαιρέσεις τὸ κράτος ἀναρχεῖται.

Ὁ λαὸς δοκιμάζεται καὶ ἀνησυχεῖ καὶ τὸ ἔθνος ξεπέφτει στήν ἱστορικὴ συνείδηση τῶν ἄλλων ἔθνῶν καὶ τοῦ ἴδιου του τοῦ ἑαυτοῦ.

Ἄν φανοῦμε συνεπεῖς στīs ὑποχρεώσεις πού μᾶς δημιουργοῦν οἱ ἐθνικές μας παραδόσεις, θά ἔχουμε τόσα πολλὰ νά κάνουμε γιὰ μᾶς τοὺς ἴδιους, ὥστε δὲν θά μᾶς μένει οὔτε ἓνα λεπτὸ εὐκαιρίας γιὰ νά δράσουμε ἀντιπαραδοσιακά.

Καὶ πρῶτα -πρῶτα ἂς ἀφήσουμε τīs ἐφήμερες ἀπολαύσεις ὅταν αὐτές ἀνοίγουν πληγές καὶ παραθύρια γιὰ τὸ ἀδηλο μέλλον.

Ὁ σοφὸς Περίανδρος ὁ Κορίνθιος ἔλεγε: «Οἱ ἡδονές εἶναι θνητές. Οἱ ἀρετές ἀθάνατες».

Ἄς λογοδοτοῦμε κάθε μέρα ἔναντι τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ τῶν ἐθνικῶν μας ὑποχρεώσεων. Ἄς διερωτώμεθα κάθε πρῶτῃ: «Τί ἔκανα χθές γιὰ τὸν ἑαυτόν μου, γιὰ τὴν κοινωνία καὶ γιὰ τὴν πατρίδα μου;».

Μιὰ τέτοια ἐθνικὴ ἀνησυχία εἶναι σωτήρια θέση μέσα στήν ἱστορία πού ὑφαίνουμε καὶ τὴν παράδοση πού μεταλαμπαδεύουμε.

Δὲν πρέπει νά περνᾶμε ἀπαρτήρητοι ἀπὸ τὴν ἐθνικὴ μας ἱστορία. Καθένας μας μπορεῖ νά ἐξαναγκάσει τὴν ἐλληνικὴ μας ἱστορία ν' ἀσχοληθῇ μ' αὐτόν: «Ὅταν εἶσαι ζωντανὸς νά σέ ἐπαινοῦν. Ὅταν πεθάνης νά σέ καλοτυχίζουν», ἔλεγε πάλι ὁ σοφὸς Περίανδρος ὁ Κορίνθιος Ἄλλὰ καὶ ὁ Χεῖλων ὁ Λακεδαιμόνιος τραγουδῶντας τὴν Ἄρετὴ ἔλεγε: «Ἡ Ἄρετὴ φέρει φήμη στοὺς ζωντανούς, δόξα στοὺς νεκρούς καὶ ἀθανασία στοὺς οὐράνιους».

Θά μοῦ πῆτε ἴσως ποῖοι εἶναι οἱ οὐράνιοι ἄνθρωποι; Σᾶς ἀπαντῶ. Εἶναι ἐκείνοι πού πιστὰ ἀκολουθοῦν αὐτὸ πού εἶπε ὁ Σωκράτης: «Ἄν

ἦταν ἀναγκαῖο νά ἀδικῶ ἢ νά ἀδικοῦμαι, θά προτιμοῦσα νά ἀδικοῦμαι».

Ἄλλὰ τīs ἐθνικές μας παραδόσεις δὲν πρέπει μόνο νά τīs ἐπικαλούμεθα στīs δύσκολες στιγμές τοῦ ἔθνους μας.

Μαζὶ στὸ Ζάλογο, μαζὶ καὶ στὸ ἀλέτρι.

Μαζὶ στὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα τοῦ κατακτητῆ μαζὶ καὶ στὸ πανηγύρι τοῦ χωριοῦ.

Μαζὶ στὴ θύελλα, μαζὶ καὶ στὴ γαλήνη.

Μαζὶ, ὄλοι μας μὲ τὰ χέρια δοσμένα, μακρυὰ ἀπὸ προκαταλήψεις καὶ πάθη τοῦ παρελθόντος.

Τὰ πάθη τοῦ παρελθόντος ὅταν μᾶς κατακλύζουν μᾶς σκοτεινιάζουν τὸ παρὸν καὶ μᾶς καθιστοῦν ἀβέβαιο τὸ μέλλον.

Ἔτσι, πληγιασμένοι ἀπὸ τὸ παρελθόν, λιποψυχᾶμε στὸ παρὸν, τὸ ὁποῖο μὲ τὴ σειρά του μᾶς παραδίδει ἡμιθανεῖς στὸ ἄγνωστο μέλλον.

Μ' αὐτὴ μας ὄμως τὴν ἐθνικὴ παραζάλη, πῶς θά μεταλαμπαδεύσουμε τīs παραδόσεις μας καὶ τί ἔργο θά παραδώσουμε στοὺς ἐπιγενόμενους; Μὲ ποιά χέρια θά παραδώσουμε τὴ σκυτάλη τῆς γενιάς μας σ' αὐτοὺς πού θά μᾶς διαδεχθοῦν, ὅταν τὰ ἴδια μας τὰ χέρια τάχουμε κοκκινίσει μὲ ἀδερφικὸ αἷμα.

Ἐνυπάρχει ἱερὸς συμβολισμὸς στīs ἐθνικές μας παραδόσεις, θεῖος λόγος στὰ διδάγματά τους καὶ ὑπέροχο χρέος στīs ὑποχρεώσεις μας.

Ἐνα τρίπτυχο, Συμβολισμὸς, Διδάγματα, Ὑποχρεώσεις, πού θρῖσκει ἐνσάρκωση, στὴν Ἐργατικότητα, στὴν Ἐντιμότητα, στὴν Πειθαρχία.

Ὅποιο καὶ νά μᾶς λείπει ἀπὸ αὐτὰ τὰ τρία κυριαρχικὰ τῆς ζωῆς μας στοιχεῖα, εἴτε ἡ ἐργατικότητα εἴτε ἡ ἐντιμότητα εἴτε ἡ πειθαρχία, τότε δὲν εἴμαστε τίποτε. Ἡ ἔλλειψη τοῦ ἐνὸς ἀναιρεῖ τὴν ὑπαρξη τῶν ἄλλων. Χωρὶς αὐτὰ τὰ τρία στοιχεῖα τῆς ζωῆς, δὲν ὑπάρχει ἐθνικὴ εὐαισθησία καὶ ἐθνικὴ συνεί-

δηση. Και πρό παντός δέν ὑπάρχει εθνικό χτίσιμο.

Ἄν γινόμεσθε παρερμηνευτές τῶν ἐθνικῶν μας παραδόσεων, ἂν αποδεικνυόμεσθε ἀνακόλουθοι τῶν διδασμάτων τους, καί ἂν αθετούμε τις ἔναντι αὐτῶν τῶν ἐθνικῶν μας παραδόσεων ὑποχρεώσεις μας φταίει γιά ὅλα αὐτά, ἡ ἔλλειψη τῆς ἐλευθερίας μας.

ΜΑΣ ΛΕΙΠΕΙ ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ.

Εἴμαστε δούλοι τῶν παθῶν μας

Εἴμαστε ἀχθοφόροι τῶν αμαρτημάτων τῶν προγόνων μας.

Εἴμαστε σκλάβοι τῆς κακομοιρίας μας.

Εἴμαστε πολιορκημένοι ἀπό τις μικρότητές μας.

Εἴμαστε ζητιανοί αὐτῶν πού μᾶς ἀνήκουν.

Ἐνῶ εἴμαστε δυνατὸς λαὸς νοιώθουμε ἄν ψῦλλοι στὸ αὐτὶ τοῦ ἐλέφαντα.

Ἐνῶ εἴμαστε φιλότιμος λαός, νοιώθουμε τσιγκούνηδες ἀπεναντι τοὺς ξένους.

Ἐνῶ εἴμαστε καλόψυχος λαός, νοιώθουμε ἄν νὰ μᾶς δείχνουν μετὸ δάκτυλο ὅταν θρискόμαστε σὲ ξένο μέρος.

Εἴμαστε ἔρμια τῆς ἠθελημένης ἀγνοίας μας.

Δέν ἀντεχουμε τὴ σκλαβία ὁποιοῦδήποτε κατακτητῆ, ἀντεχουμε ὅμως τον ἑαυτὸ μας ἄν κατακτητῆ τοῦ ἴδιου μας τοῦ ἑαυτοῦ.

Τραγουδάμε μεθούρια τις νίκες μας κατὰ τοῦ ὁποιοῦδήποτε ἐχθροῦ μας, καί δέν τοιμάμε νὰ τραγουδήσουμε μιὰ νίκη κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μας.

Καί ξέρετε γιατί;

Γιατὶ νομίζουμε ὅτι εἴμαστε τέλειοι. Στους δέκα Ἕλληνες πού κοιτάζονται στὸν καθρέπτη ὅλοι τους βλέπουν τὸν ἑαυτὸ τους ἄν τὸν Μεγαλέξανδρο ἢ τὸν Κολοκοτρώνη. Κανένας μας δέν πιστεύει ὅτι μπορεί νὰ εἶναι κατώτερος ἀπ' αὐτούς.

Μᾶς λείπει ἀτομικὴ - προσωπικὴ ἐλευθερία, καί προπαντὸς μᾶς λείπει μεθοδικότητα ἀντλήσεως διδα-

γμάτων ἀπὸ τὴν ἱστορία μας καί ἀπὸ τις εθνικὲς μας παραδόσεις.

Δέν ὑπάρχουν παραδόσεις ἄν τις δικὲς μας σὲ ἄλλο ἔθνος μετὸσο φιλοσυντημένο ὑλικό. Δέν ὑπάρχει ἐπιστημὴ πού νὰ μὴν καλύπτεται, ἔστω καί μέρος τῆς, μετὸς δικὲς μας παραδόσεις.

Ἔτσι, διαποροῦμε γιατί νὰ εἴμαστε ἐκτὸς ἐθνικῆς πραγματικότητος.

Ἄλλὰ, μὴν ἀνησυχεῖς πατρίδα μου: «Ἠγγικεν ἡ ἄρα» τῆς νεας σου γενίας. Ὁ θρήνος σου: «Ἦν παῖδια μου ὄρφανά μου σκορπισμένα ἐδῶ καί κεῖ», θὰ σταματήσει. Καινούργιες φεγγολοῦσες μέρες θάρθουν γιά σένα.

Ὁ ἥλιος πιότερα θα σὲ θερμάνη καί ἡ σελήνη μ' ἀφειδωλευτὴ ἀπλοχερία θα χρυσίση τις μαῦρες νύχτες πού πέρασες.

Οἱ στερεμένες πηγές σου θα ἀναβλύσουν. Ξανά τὴ δροσοσταλιά τους ἔστω κι ἂν χρειαστῆ τις ἡσυχες ρεματιές σου νὰ τις ἀνησυχῆσαι κάποιον καριοφίλι.

Ἡ νέα σου γενιά πατρίδα μου δέν ξεχναίει τις παραδόσεις σου. Οὔτε τὰ ἱστορικά σου διδάγματα. Κι' ἂν ἀπ' τὴν ἀντίπερα ὄχθη τοῦ Αἰγαίου νομίση τὸ ἀφιονισμένο θεριὸ πὼς μπορεί νὰ βρυχηθῆ, τότε ὅλοι μας θὰ γίνουμε ἕνας, ἄν τὸ κονταρ τοῦ Ἁϊ-Γιώργη καί τοῦ Ἁϊ-Δημητρη, καί θὰ τοὺς καθηλώσουμε τὴ βουλιμία.

Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως πατρίδα μου ἡ νέα σου γενιά δέν ζεῖ μετὸνειρα. Ξερεῖ πὼς πρὶν ἀπ' ὅλα αὐτὰ πού σοῦταξε πιὸ πάνω χρειάζεται ἀδερφωση.

Ἀδερφωση πολιτικὴ, κοινωνικὴ, οικονομικὴ, ἑλληνικὴ.

Αὐτὴ ἡ ἀδερφωση θὰ μᾶς κἀνὴ νὰ μὴν ἔχομε ἀνάγκη ξένους προστατές γιὰτὶ κι αὐτοὺς τοὺς δοκιμάσαμε τόσο, πού ὁ ἐθνικός μας ποιητῆς ὁ Σολωμὸς εξαναγκάστηκε νὰ πῆ: «Δέν εἶν' εὐκόλες οἱ θύρες ὅταν ἡ χρεῖα ταῖς κOURTALÉI».

Ὁ πιὸ πιστὸς μας σύμμαχος σ' ὅλες μας τις μπόρες εἶναι ἡ δικὴ μας ἑλληνικὴ ΟΜΟΝΟΙΑ.

Ἄν ἤμουν γέροντας θάδινα μιὰ

εύχῃ. «Ἕλληνες, ποτὲ μὴ διαιρείσθε» καὶ «Ἀγαπάτε ἀλλήλους πολιτικά». Οἱ πολιτικές μας διαφορὲς νὰ μὴ εἶναι ποτὲ αἰτία ὅποιασδήποτε διαίρεσής μας.

Ἐπὶ πλέον ὀφείλω μιὰ ἐξήγηση:

Ὅπως ἀντιληφθήκατε, μίλησα πρὸς πολλοὺς γιὰ τὰ ἐλαττώματά μας, παρὰ γιὰ τὰ προτερήματά μας. Αὐτὸ ἦταν ἐκ μέρους μου ἐσκεμμένη παραίτηση. Προτίμησα τὴν παραίτηση ἀπὸ τὰ ἐγκώμια. Γιατὶ τὰ ἐγκώμια τὰ ἀκούμε στὶς ἐθνικὲς μας γιορτές. Ἐθνικὴ γιορτὴ ποὺ νὰ διηγεῖται τὰ ἐλαττώματά μας δὲν ὑπάρχει. Ἐχουμε περισσότερη ἀνάγκη νὰ μάθουμε τί δὲν εἴμαστε, παρὰ τὴν εἴμαστε.

Ἄλλωστε τὰ πλεονεκτήματά μας ἂς ἀφήσουμε νὰ τὰ ξέρουν οἱ ἄλλοι.

Ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἂς γνωρίζουμε τὰ μειονεκτήματά μας.

Ὅχι ὅτι οἱ ἐπιταγὲς τῶν ἐθνικῶν μας παραδόσεων περνᾶνε ἀπαρατήρητες ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς Ἕλληνες. Ἄλλὰ ἡ ὀφειλομένη ὑποταγὴ μας σ' αὐτὲς δὲν ἔχει συνοχὴ καὶ συνέχεια. Μερικὲς δὲ φορές δὲν εἴμαστε καλοὶ ἐκτελεστὲς τῶν ἐντολῶν τους, ἐνῶ καὶ ἡ δύναμη καὶ τὸ θάρρος καὶ ἡ τόλμη δὲν μᾶς λείπουν.

Στὴν εἰρήνη μᾶς εἶναι ἀναγκαῖα τὰ διδάγματα τῶν ἐθνικῶν μας πα-

ραδόσεων. Ἐχουμε ὑποχρέωση στὴν περίοδο τῆς εἰρήνης, τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς γαλήνης νὰ ἀνατρεφώμεθα ἐθνικοπαραδοσιακά, γιὰ νὰ μὴ ἐξαναγκασθῶμε στὸν πόλεμο καὶ στὶς περιόδους τῆς δυστυχίας (ὅποιασδήποτε δυστυχίας), νὰ ψάχνουμε στὰ ντουλάπια τῶν ἐθνικῶν μας παραδόσεων γιὰ νὰ βροῦμε ἐκεῖ σκονισμένα τὰ διδάγματα τους καὶ νὰ τὰ κάνουμε θούρια καὶ σαλπίσματα στὴν ὥρα τῆς ἀνάγκης.

Νὰ λοιπὸν γιὰτὶ ἀνάλωσα τὴν ἐργασία μου αὐτὴ στὸ τί μᾶς λείπει καὶ ὄχι στὸ τί ἔχουμε. Προτίμησα τὴν καυτὴ καὶ συνετὴ παραίτηση ποὺ ἀφορᾶ καὶ ἐμένα τὸν ἴδιο καὶ αὐτὸ τὸ λέω μὲ συναίσθηση πλήρους εὐθύνης, ἀπὸ τὰ ἐγκώμια.

Τελειώνοντας, φέρνω στὴ μνήμη αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Μάρκου Αὐρήλιου:

Στὴ μητέρα μου ὀφείλω τὴν εὐσέβεια καὶ τὴ σεμνότητα.

Στὸν πατέρα μου τὶς εὐγενεῖς μου φιλοδοξίες.

Στοὺς δασκάλους μου τὴ γνώση τῆς γνώσης καὶ τὴ γνώση τῆς ἀγνοίας.

Στοὺς καλοὺς μου φίλους τὸν εὐλικρινῆ μου ἀλτρουσμὸ καὶ σὲ Σᾶς τοὺς συνανθρώπους μου τὸ «πόσο ὀφείλω νὰ εἶμαι ΑΝΘΡΩΠΟΣ».

Ἕνα πολὺ καλὸ βιβλίον

A. Besant - C. Leadbeater

Ἡ Ἀτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ

Μετὰφρασις ΔΗΜ. Κ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Σελίδες 400 — Δρχ. 150

Πεζοὶ ρυθμοὶ

ΑΣΠΑΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΑΥΓΗ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Λούλας Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

« Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας». Ξεχειλίζει ὁ χρόνος μέσα στὸ ἄπειρον. Οἱ καιροὶ δέγονται μεταξὺ τους σὰν ἀλυσίδα καὶ γίνονται οἱ ἐποχές τὸ λαμπερὸ διᾶδημα τοῦ Γαλαξία. Τὸ χθές, τὸ σήμερα, τὸ αὔριο σημαδεύει τὴ ζωὴ μας ἀνέγγιχτο κι' ἀδιόφορο. Προχωρεῖ πρὸς τὸ αἰώνιο, τὸ ἄγνωστο, τὴ λήθη καὶ τὴ σιωπῆ.

Αὐτοὶ οἱ πάγοι τῆς αἰώνιας σιωπῆς ποὺ δὲν ἔχουν ὄνομα, ἔξοδ' ἀπ' τὴν Ἱστορία, ποὺ καταγράφει ἐπάνω τους τὸ πεπρωμένο τῆς Γῆς, τὴν Ἀνθρώπινη παρουσία, τὸ ζωικὸ καὶ φυτικὸ βασίλειο, τὴν παντοδυναμία τῶν ὠκεανῶν, τὴν περηφάνεια τῶν θουνοκορφῶν, τὴν ἀπελπισία τῶν ἐρήμων καί, κυρίως, τὸν ἐγωϊσμὸ καὶ τὴ ματαιοδοξία τῶν ἀνθρώπων.

ὦ, αὐτὴ ἡ σιωπῆ, ἡ αἰώνια σιωπῆ, ὁ λήθαργος τοῦ μάρμαρου καὶ τοῦ ξύλου, μυστικοπάθεια τῶν ἐρειπωμένων ναῶν, ἡ σιωπῆ τῶν πυραμιδῶν, τῆς παγόδας, τὸ ἄσπιλο χιόνι τῶν Ἰμαλαίων, ἡ ἄκρη τοῦ Βορρᾶ καὶ τοῦ Νότου τῶν αἰώνιων πάγων, ἡ σιωπῆ τῶν δένδρων, τῶν θαλασσῶν, τῆς ὁροχῆς στοὺς δρόμους, μὲ τί ὄνομα νὰ θαφτίσω, τώρα, ποὺ ἀκούω πάλι μέσα μου νὰ χτυπᾷ τὸ σκῆπτρο τῆς ἡ βασίλισσα τῶν βασιλειῶν, ἡ νύχτα; Ἡ τελευταία νύχτα τοῦ Χρόνου...

Κλείνω τὰ μάτια μου καὶ προ-

σεύχομαι. Τίποτε ἄλλο πὺδ ἀπλό, πὺδ ἱερό, πὺδ ἀπέρητο τῆ στιγμῆ τούτη, ἀπὸ τὴν ταπεινὴ δέηση μίᾳς γυναίκας, μίᾳς μητέρας, μίᾳς ἀδελφῆς! Ἡ Παναγία ὄλων τῶν αἰώνων, ἡ μάννα στέκεται ὀλόρθη μπρὸς μου καὶ ὑπαγορεύει τὸν ὕστατο λόγο: «Εἰρήνη Ὑμῖν».

Σέ σένα Πάναγνη Αὐγῆ τοῦ καινούργιου Χρόνου ἀπευθύνω τὴν κραυγῆ μου. Μὴ μολύνεις τίς ἄκρες τῶν δαχτύλων σου ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν ρόδων, ποὺ ἔχουν ψυχῆ, ἔχουν ρυθμὸ, ἔχουν ζωὴ κρυμμένη στὶς ρίζες τους.

Μὴ μολυνθεῖς ἀκόμα ἀπ' τὸ ἀνθρώπινο αἷμα, τὸν ρύπο τῆς ἀδιαλλαξίας, τῆς ψευθείας, τὴν ἔχρητρα τοῦ πάθους ποὺ κονταροχτυπᾷ τίς ψυχές μας. Μείνε ἀθῶα, ἀγνή, ἀειπάρθενη τίς πρῶτες αὐτὲς ὥρες, ποὺ γεννιέσαι στὴν αἰωνιότητα. Αὔριο, τὸ ξέρουμε κι αὐτό, θὰ γονατίσεις, θὰ λυγίσεις κι ἐσύ στὴν αἰώνια μοίρα τοῦ κεραυνοῦ, ποὺ στέλνει ὁ ἀνθρωπος στὸν ἄλλο ἀνθρωπο.

Μὰ σὺ, ἀμόλυπη στιγμῆ, στιγμούλα τοῦ καινούργιου χρόνου, φορᾷς ἀκόμα τὴ σεπτὴν ἐσθῆτα μίᾳς κόρης τῶν Παναθηναίων καὶ προχωρεῖς πρὸς τὸ ὕψωμα τῆς Αἰωνιότητος.

Σέ σένα ἀπευθύνω τὸν χαιρετισμὸ μου. Κι ἀπ' τὰ χεῖλη μου τὸ φίλημα τοῦτο, ἄνθος εὐλόβιας γέρνει στὸ ὑπέροχο στήθος σου.

ΠΥΡΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ, ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 33 — ΑΘΗΝΑ,
Τηλ. 3602883. Στο βιβλιοπωλείο μας θα βρῆτε ὅτι κυκλο-
φορεῖ στὰ Ἑλληνικά γύρω ἀπό:

- Ἑσωτερικὴ φιλοσοφία
- Γιόγκα — Ἰνδικὴ φιλοσοφία
- Ἐρησκείες — Ἱερὰ κείμενα
- Παραδοσιακὰ κείμενα — Μελέτες
- Μεταφυσικὴ φιλοσοφία
- Ἀρχαῖα Μυστήρια
- Ἰδέες γιὰ τὴν Νέα Ἐποχὴ

Μερικὰ ἀπὸ τὰ βιβλία ποὺ διαθέτουμε:

- Γνώση (Ἑσωτερικὸς Χριστιανισμὸς) — Μπόρις Μουράβιεφ
Γνώση, Β' τόμος
- 5 διαλέξεις στὴ νέα Ψυχολογία
- Θιβητανικὴ βίβλος τῶν νεκρῶν
- Οἱ Διδάσκαλοι τοῦ Γκουρτζιέφ — Ραφαὴλ Λεφόρ
- Ἄναζητώντας τὸν κόσμον τοῦ θαυμαστοῦ — Πήτερ Οὐσπένσκου
- 5 διαλέξεις στὴ νέα Ψυχολογία » »
- Φύλλα ἀπὸ τὸν Κῆπο τοῦ Μορύα Α' — Μορύα
- Τὰ τὲ Τσι'νγκ — Λάο Τσὲ
- Αὐτοβιογραφία ἐνὸς Γιόγκι — Π. Γισγκανάντα
- Εἰσαγωγή καὶ ἀνάλυση στὴν ἐπιστήμη τῆς Γιόγκα — Ἔρνεστ
Γούντ
- Τὸ τρίτο μάτι — Λόμπσανγκ Ράμπα
- Τὸ ἄνοιγμα τοῦ τρίτου ματιοῦ — Β. Σ. Ἄλυτερ
- Ὁ Γλάρος Ἰωνάθαν — Ρ. Μπάχ
- Ὁ Προφήτης — Καλίλ Γκιμπράν
- Αἰγυπτιακὴ βίβλος τῶν νεκρῶν — Ἑρμῆς Τρισμέγιστος
- Μυστικοθεοσοφικοὶ διάλογοι Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου
- Ἀρχὲς Ἀστρολογίας — Κ. Κάρτερ
- Κοιλὰς τῶν ρόδων — Πῶλ Ντίναχ, 2 τόμοι
- Ἐγκυκλοπαίδεια Ἀποκρυφισμοῦ — Π. Γράβιγγερ, 6 τόμοι
- Χάρτης Ἀστρολογίας Ἐγχρωμος — Διαστάσεις 60 X 90 ἐκ.
- Ψυχολογία τῆς συμβολικῆς τῶν Γραφῶν — Μωρίς Νίκολ
- Περιπέτειες ἐνὸς προσκυνητῆ — Ἄγνωστος
- Φιλοκαλῖς — Ἱερῶν Νηπτικῶν, 5 τόμοι
- Μύση ἀνθρώπινη καὶ Ἡλιακὴ — Α. Μπέιλη
- Οἱ Ἄθλοι τοῦ Ἡρακλῆ, Α. Μπέιλη
- Μύσις — Ρ. Στάινερ
- Σχόλια στὰ Χρυσὰ Ἔπη τοῦ Πυθαγόρα — Ἱεροκλῆς
- Τὰ θεολογούμενα τῆς ἀριθμητικῆς — Ἰάμβλιχος
- Ἐπισκοπήσεις ἐπὶ τῆς Μύσεως — Ρενὲ Γκενὸν
- Μπαγκαβάτ Γκιτὰ
- Μεταφυσικὸ ἡμερολόγιο
- Ὁρόσημα στὴν ἀτραπὸ

FR. HOELDERLIN

Μετάφραση: ΒΑΣ. Ι. ΛΑΖΑΝΑ

Η ΠΑΤΡΙΔΑ

Φαιδρός γυρίζει, ὁ ναυτικός στὸ πατρικὸ λιμάνι
 πέρα ἀπ' τὰ ἀτόμακρα νησιά, καρπούς ἂν ἔχει δρέψει,
 ἔτσι κι ἐγὼ θα γύρναα στὴν πατρίδα, ἂν εἶχα
 τόσους πολλοὺς καρπούς, ὅσες οὐνές, συγκαμίσει.

2

Σεῖς ὄχθες ἀκριβές, ποὺ μ' ἀναθρέψατε μιὰ μέρα
 τοὺς πόνους τῆς ἀγάπης θαπραύνετε, μοῦ τάξετε
 σεῖς δάση ὀλόχροα τῆς νιότης μου, ἂν ξανάρθω
 ἀκόμη μια φορὰ τὴν ἀνεκύμαντη γαλήνη;

3

Στὴ δροσερὴ νεροσυρμῆ, πλὰι σῶν κυμάτων τὸ παιγνίδι,
 στὸν ποταμὸ, ὅπου ἀτένιζα τὰ πλοῖα νὰ γλιστράνε,
 νᾶμαι λοιπὸν ἐκεῖ! Ἐσᾶς βουνοκορφές ὀλάκριβες
 ποὺ κάποτε μοῦ δίνατε ἀσυλο, ὅρια τῆς πατρίδας

4

ἱερά, ἀκατάλυτα, καὶ μητριεὸ μοῦ σπίτι ἐσὺ
 καὶ ἀγαπημένα ἀδελφία μου, ἐγκάρδια σᾶς χαιρετῶ!
 Καὶ γύρω μου ἔρχεσθε, μὲ ζώνετε, ποθεῖτε
 νὰ μοῦ γιατρέψετε, σὰν μὲ ἐπιδέσμοις, τὴν καρδιά,

5

ἔσεῖς πιστοὶ ποὺ μέινετε! Μὰ ξερῶ, ξερῶ εἶναι βαρὺς
 ὁ πόνος τοῦ Ἔρωτα, δὲν θα τὸν γιάει αὐτὸν κανεὶς,
 αὐτὸν κανένα ἀπ' τὰ παρήγορα τραγούδια
 ποὺ μέλλουν οἱ θνητοὶ λικνιστικὰ δὲν τὸν κοιμάει στὸ στήθος.

6

Γιατὶ οἱ θεοί, ποὺ τὴν οὐράνια μᾶς δανεῖζουν φλόγα
 ἀκόμη καὶ τὸν ἅγιο μας δωρίζουν πόνον.
 Λοιπὸν, ἄς μένει αὐτός! Εἶμαι τῆς Γῆς
 ἓνα παιδί, φτιαγμένο νάγαπᾶ καὶ νὰ ὑποφέρει!

Ο ΤΥΦΛΟΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ

1

Πού είσαι σφριγηλό; πού, πάντα, τῆς αὐγῆς
τὴν ὥρα μὲ ξιπνούσες, πού είσαι φῶς;
Ὅλα γρυπνὴ ἢ καρδιά, ὅμως στὰ ἱερά τῆς μάγια
αἰχμάλωτον ἢ νύχτα ἀκόμη μὲ κρατεῖ.

2

Φαιδρὸς Σὲ παιραμόνευα μὲς στῆς αὐγῆς τὸ ἡμίφως,
φαιδρὸς στὸ λόγο ἐσένα πρόσμινα ἄλλοτε, κι ἀνώφελα ποτέ!
Δὲν μὲ ἀπατοῦσαν οἱ μαντατοφόροι Σου, τὰ γέρια,
ἐρατεινό, ποτέ με· γιατί ἐρχόσουν πάντα

3

ἔφτανες μὲ τὴν ὀμορφιά Σου εὐδαιμονίζοντας
τὸ τακτικό μου μονοπάτι· ὦ, πού είσαι φῶς;
Πάντα ἢ καρδιά μου ὀλα γρυπνὴ, ὅμως ἀκόμη
ἢ νύχτα ἢ ἀτέρμονη φράζει τὸ δρόμο μου!

4

Οἱ φυλλωσιές μου πρασινίζαν ἄλλοτε· σὰν μάτια
παράδοξα μού φεγγαβολούσαν τὰ λουλούδια·
δὲν ἦταν τῶν δικῶν μου ἀπρόσιτο τὸ πρόσωπο
καὶ πέρα ἐπάνω, στὰ δάση ὀλα γυρα,

5

ἀτένιζα τὰ πετεινὰ νὰ φτερουγοῦνε
φαιδρὰ κι εὐφρόσυνα, ὦ τότε πού ἤμουν νέος!
Τώρα ἀπομένω σιωπηλός, παντῆρημος,
ἀπὸ τὴν μιὰν στὴν ἄλλη ὥρα καὶ μορφές

6

ἀπ' τὴν ἀγάπη καὶ τὸν πόνο τῶν ἡμερῶν
τῶν πάμφωτων, οἱ λογισμοί μου, γιὰ ἀνακούφιση, ἀναπλάθουν,
κι ὀλοστυλώνω τὴν ἀκοή μου, Σωτήρας
μῆπως καὶ φτάσει ἀπὸ τὰ μάσκη πέρα!

7

Καὶ νά! τὸ μεσημέρι τὴ φωνὴ γροικῶ
τοῦ Κεραينوῦ, καθῶς σιμώνει ὁ μεταλλόψυχος,

καθώς τὸ σπίτι τρεμοσιεῖται κι ὥσπερ τὰ βάρη
μουγκρίζει ἡ γῆς κι ἀντιλαλοῦν τὰ ἄρη.

8

Καὶ νά! μέσα στὴ νύχτα τὸν Σωτήρα ἀκούω,
ἀκούω αὐτὸν ποὺ ζωογονεῖ, αὐτὸν ποὺ καταστρέφει,
τὸν Λυτρωτὴ τὸν Κεραυνὸ ἀκούω ἀπ' τὴν ἀνατολὴ
νά τρέχει πρὸς τὴ δύση κι ἀκλουθώντας

9

ἀρχίζουν νὰ πάλλουν κι οἱ χαρδές μου! Ζεῖ τὸ τραγοῦδι μου,
μαζὶ του ζεῖ κι ὅπως τὸν ποταμὸ ἀκλουθεῖ ἡ νερσυρμὴ
— ὅπου θελήσει ἐκεῖνος —, παρόμοια τρέχω κι ἀκλουθῶ
κι ἐγὼ τὸν Παιτοδύαμο στὸν πλάνο δρᾶμα του.

10

Γιὰ ποῦ; Γιὰ ποῦθε; Ἐδῶ σ' ἀκούω κι ἐκεῖ
Ἵπέροχε! κι ὀλόγουρα ἡ γῆς ἀντιδονεῖ, ἀχολογεῖ.
Ποῦ θὰ σταθεῖς; Καὶ τί καὶ τί ναι
πάνω ἀπ' τὰ σύννεφα; καὶ ὦ, πῶς νιώθω

11

ᾠ φῶς, ὦ φῶς! Πάνω ἀπ' τὰ πανάγρια νέφη Ἐσύ!
Καλῶς μοῦ κάπιασες! Ἐντός Σου ἀνθοβολεῖ τὸ μάτι μου!
ᾠ δροσοφῶς! ᾠ, εὐτυχία! Καὶ πάλι Ἐκεῖνο!
ᾠ ἀχραντῆ, χρυσῆ πηγὴ καταρακυλᾶς

12

ἀκάμη σὺλότερη ἀπὸ πρῶτα! ᾠ χῶμα τῆς πατρίδας
χλοερό! ᾠ Λίκνο εἰρηνικὸ καὶ στέγη
τῶν προγόνων μου! Καὶ ὦ σεῖς ἀγαπημένοι
ποῦ μοῦ παρασταθήκατε ἄλλοτε, σιμῶστε

ὦ σιμῶστε! Ἐλάτε νὰ συμμερισθεῖτε τὴ χαρὰ μου!
Ἐλάτε ἄλοι ἐσεῖς νὰ σᾶς βλογήσει ὁ ἀναθλέψας!
ᾠ, πάρτε, πάρτε! Ἀλαφρώστε με ἀπ' τὸ βᾶρος
τὸ θειεὸ ποῦ κεῖται στὴν καρδιά μου!

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

«ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ»

Τόμος Α'

Άπο τήν Προϊστορία
μέχρι τήν Άναγέννηση:

Τόμος Β'.

Άπο τήν Άναγέννηση
ώς τοὺς σημερινούς

Α' Τόμος δρχ. 100

Β' Τόμος » 120

Θεῖος Ἦχος

ΜΙΡΑΝΤΑΣ ΜΥΡΑΤ

Θάβεις ένα μικρό σπόρο στο χώμα... τον ποτίζεις τακτικά, ο ήλιος ρίχνει τη ζεστασιά του, ο αέρας του μιλάει τρυφερά και... νά! Το θαύμα μιὰ πράσινη ζωούλα σκίζει το φλούδι του σπόρου, τρυπάει τη γή και βγαίνει στο φῶς, ξεκινάει για τον προορισμό της, θα γίνει στάχυ, ψηλό καμαρωτό, η ὄ, τι άλλο κρύβει μέσα του μυστικά.

Ἄραγε, ἡ ψυχή του παιδιού, θαμμένη μέσα στο κορμάκι του ποτε ξεμιτίζει, δηλώνει την παρουσία της και πορεύεται, βήμα-βήμα προς τον προορισμό της; Ἴσως σέ κάτι έντονες στιγμές που ξεφευγουν ἀπό την καθημερινή ρουτίνα, να δονείται ἡ ψυχή έντονα, να νοιώθει την παρουσία της και να δυναμώνει...

*

Ἦταν ὁ δεύτερος χρόνος που πηγαίναμε στο σχολείο, ὅταν ἀκούστηκε ἡ λέξη «Πόλεμος». Ποιὸς τὴν πρωτοεῖπε, εμεῖς τὰ παιδιά δεν ξέραμε. Τὸ σχολεῖο ὅμως ἐκλείσε καὶ μᾶς ἔστειλαν στὰ σπίτια μας. Ἐκεῖ, μαζεμένα, ἀδέρφια, ξαδερφια καὶ φίλοι, ξεσπάσαμε σ' ἕναν ένθουσιασμό ἀκράτητο. Ἐτοιμοί, ὄλοι γιὰ ἐκστρατεία, πηδούσαμε καὶ φωνάζαμε: Πόλεμος! Πόλεμος!

Ξαφνικά, παρουσιάζεται ἡ δασκάλα μας, ἀγριεμένη, λέγοντας μας:

— Μα, δεν ἔχετε στάλα φιλοτιμίου, νὰ χαίροσαστε που θὰ πάνε ἄνθρωποι νὰ σκοτωθοῦν στὸν πόλεμο;

Σὰν πιὸ θαρρετὴ πάντα, πετά-

χτηκα καὶ εἶπα:

— Τότε, τὰ μεγάλα κατορθώματα κι' ἀνδραγαθήματα που μᾶς λένε ὅλη τὴν ἠμέρα, πῶς θὰ γίνουν χωρὶς πόλεμο;

— Ἀναιδέστατη, νά!

Ἦταν ἡ ἀπάντησή κι' ἕνα δυνατό χέρι ἔπεσε βαρὺ πάνω στο μαγουλό μου κι' ἐκλείσε τὴ συζήτηση σὰν τελεῖα καὶ παῦλα.

Ἰσὸστόσο, ἡ ἀπορία ἔμεινε μέσα στὴν ψυχή. Σὰν τὸν σπόρο που τὸν θάβεις στὴ γῆ καὶ περιμένεις, νὰ φανεῖ ἡ πράσινη μυτίτσα. Καὶ τὰ γεγονότα φέρνανε σκέψεις, που σὰν τὸ νερό ποτίζαν τὴν ἀπορία νὰ βγεῖ στο φῶς, νὰ ξεδιαλύνει.

Κι' ἀκουστικέ, πῶς δολοφόνησε κάποιος τὸν βασιλιά κι' ἔφυγε τὸ βασιλοπούλο γιὰ τὸν πόλεμο, ἀφοῦ φόρεσε τὴν κορώνα. Ὅπως στὰ παραμυθία. Ἐφυγε γιὰ τὸν πόλεμο καὶ ὁ ἄντρας τῆς θεῖας Εὐγενίας. Τὸν εἶδαμε προτοῦ φύγει. Εἶχε μιὰ σπαθα που σερνότανε στο πεζοδρόμιο καὶ χτυποῦσε, μπότες που τρίζανε καὶ σπηρούνια γυαλιστέρα. Ἡ ἱστορία τῆς θεῖας Εὐγενίας ἦταν πολὺ μυθιστορηματικὴ. Εἶχανε κλεφτεῖ ἀπὸ ἔρωτα. Τολμηρο, ἀσυγχώρητο γιὰ τὴν ἐποχή. Ὁ πατέρας τῆς θύμωσε, δεν τῆς ἔδωσε πενταρα, δεν ἤθελε νὰ τὴν ξέρει πιά καὶ μονάχα στο κρεβάτι του θανάτου του, πῆρε συχώρηση κι' εὐχὴ ἡ θεῖα Εὐγενία.

Ἦτανε μιὰ ἱστορία που κυκλοφοροῦσε μετὰξὺ κουζίνας καὶ σαλονιοῦ ἀπὸ τὰ σουφρωμένα ἀπὸ λύπη χεῖλια μιᾶς υπηρέτριας ἢ μιᾶς γριάς συγγένισσας. Κι' ὁ ἀπόηχος ἔφτανε στ' αὐτὰ μας σὰν ἀμαρτωλὸ παραμυθί. Ἡ θεῖα Εὐγενία, λοιπόν, καὶ ἡ ξαδέρφη μας, ἡ Ἐλενίτσα, ἦτανε πρόσωπα ἀλλιώτικα, με μιὰ μυστικὴ ἱστορία,

και για τούτο πολύ σεβαστά στον μικρόκοσμό μας. Οί μέρες περνούσαν μέσα σ' ένα πυρετό από ειδήσεις και διαδόσεις και διαψεύσεις και νίκες... νίκες και χαρές... Ένώ, άόρατες οί Μοίρες κλώθανε τó ριζικό τού καθενός.

Κι ήρθε τó πικρό μαντάτο. 'Ο άντρας τής θείας, ó πατέρας τής Έλενίτσας, σκοτώθηκε στον πόλεμο. Πέθανε. Δέν θα τόν ξαναδούμε ποτέ - ποτέ πιά. 'Ο θάνατος πέρασε άλλη μιá φορά από τó σπίτι μας. Τó περασμένο καλοκαίρι ήταν ή γιαγιά.

Μιά μέρα μās έντυσαν κάπως επίσημα, μās είπαν πώς ή γιαγιά πέθανε και πώς θα πηγαίναμε να προσκυνήσουμε τή νεκρή.

"Ήτανε ξαπλωμένη σ' ένα σαν κρεβάτι στη μέση τού σαλονιού κι' έμοιαζε να κοιμάται. "Αφνε πολλές φορές τήν πόρτα τής κάμαρας της άνοιχτή κι' όποτε περνούσαμε, τήν βλέπαμε στο κρεβάτι της, ξαπλωμένη ανάσκελα, με τá χέρια διπλωμένα στο στήθος να ροχαλίζει. Μόνο πού τώρα δε ροχαλίζει κι' αντίς για σκεπάσματα είχε λουλούδια. Τó πρόσωπο μονάχα και τá χέρια της ήτανε έξεκπα και πόσο κίτρινα, χλωμά... μá αλήθεια, σá να κοιμότανε. Με σήκωσαν ν' άσπαστώ τá χέρια της. Μόλις τá χείλια μου άγγιξαν τó παγωμένο κίτρινο χέρι, τρόμαξα... "Ένας αλλιώτικος φόβος φώλιασε κάπου μέσα μου βαθιά. Ούτε να κλάψω μπορούσα, ούτε λέξη να προφέρω. Αυτό τó παγωμένο, κέρινο χέρι δέν ήταν ή γιαγιά! "Ή γιαγιά είχε φύγει! "Ό,τι ήταν εκεί δέν ήταν ή γιαγιά.

Τώρα πέθανε και ó θεός. Πού, άραγε; Δέ μās είπανε, ούτε τολμούσαμε να ρωτήσουμε. Πάνω στα βουνά. Ξαπλωμένοι στη γή, γεμάτος αίματα, χλωμός, παγωμένος, ενώ τá κανόνια έβγαζαν φωτιές, οί μπόμπες έσκαζαν δεξιά κι' άριστερά και οί σφαίρες έπεφταν βροχή. "Έτσι, τόν έπλαθε ή φαντασία μας.

Για κάμποσο καιρό, χάσαμε τή θεία Εύγενία και τήν Έλενίτσα. *Ήρθε τó καλοκαίρι και φύγαμε

άπο τήν πολιτεία για τήν έξοχή. Στη χαρά τής άκροθαλασσίας, στα καθημερινά μπάνια, στα παιχνίδια στην άμμουδιά ξεχάστηκαν τá θλιβερά τού πολέμου και τού θανάτου. "Ή μόνη μας έγνοια ήτανε να ξεκλέψουμε και να μείνουμε λίγο παραπάνω μέσα στη χαρά τού νερού, σκίζοντας τó κύμα σαν άδέξια ψαράκια... να χαρούμε λίγο ακόμα τή φυσική ξυπολουσιά στην ύγρη άμμο... να ξεφύγουμε από τó τρομερό «πρόγραμμα» πού, όπως μās φαινότανε τότε, μās κυνηούσε αλύπητα και περιόριζε τήν έλευθερία μας... με τή μορφή μιás στεγνής ζένης δασκάλας. "Ανυπακοές, λοιπόν, τιμωρίες κλάματα, τσακώματα, άγγλική και γαλλική άνάγνωση κι' όρθογραφία, πού καιρός να σκεφτούμε πόλεμο και θάνατο.

Και μιá μέρα μās είπαν, πώς ή θεία Εύγενία και ή Έλενίτσα θάρθουν τó μεσημέρι να φάμε όλοι μαζί. Σε τέτοιες περιπτώσεις δέν πηγαίναμε για μπάνιο στη θάλασσα, αλλά καθαρωντυμένοι, περιποιημένοι περιμέναμε τούς καλεσμένους.

Κόντευε μεσημέρι, ó ήλιος έκαιγε άφόρητα κι' έμεις στη σκιά τής βεράντας περιμέναμε, κοιτάζοντας όλοένα τόν δρόμο. Τó σπίτι μας θρισκόταν σε ύψωμα, τá σπίτια εκεί πολύ άραιά κι' έτσι βλέπαμε τόν δρόμο ίσαμε κάτω στην παραλία. 'Ο δρόμος κάτω από τó μεσημεριάτικο φώς τού ήλιου, φάνταζε κάτασπρος. Τó χώμα στεγνωμένο σαν από δυνατό καμίνι, ήταν μιá άσπρη σκόνη.

Κοιτούσαμε, κοιτούσαμε, γεμάτοι άνυπομονησία και ξαφνικά από τήν παραλία, στη στροφή, φάνηκαν δυό ανθρώπινες φιγούρες, μιá μεγάλη και μιá μικρή, δυό μαύρες σκίες πάνω στην άσπριλα τού δρόμου. "Ήταν ή θεία με τήν Έλενίτσα στα μαύρα ντυμένες και οί δυό. "Από τó μαύρο καπέλλο τής θείας, ένα μακρύ βέλο ανέμιζε καθώς περπατούσε κρατώντας στο γαντοφορεμένο μαύρο χέρι της τó άσπρο χεράκι τής Έλενίτσας, πού κι' αύτή φορούσε όλόμυρα. Μαύρο φόρεμα, μαύρα κοντά καλτσάκια, μαύρα

παπούτσια, μαύρο ψάθινο καπέλο και μοναχά τα ξανθά της τα μαλλιά πλαισίωσαν το χλωμό της πρόσωπο σαν ανορθογραφία, κείνη τη στιγμή, αλλά και σαν πρόκληση στην κοινωνική πρόληψη, που προσπαθούσε να θάψει τη ζωή μαζί με το θάνατο.

Τρέξαμε να τις υποδεχτούμε. Μάς είχανε δασκαλέψει να μη μιλήσουμε για τον πατέρα της, ούτε ν' αρχίσουμε έρωτήσεις: «μά, πώς; μά, πού;» Αυτά, ήταν προνόμια των μεγάλων... Έμεις θα παίρναμε την Έλενίτσα από το χέρι να πάμε να παίξουμε.

Την πήραμε και πήγαμε στην κάμαρά μας. Κοιταζόμαστε όλες βουβές, αλλά τα μάτια θούρκωσαν και σιγα - σιγα άρχισαν τα δάκρυα να κυλάνε. Καθώς ήτανε ντυμένη στα μαύρα, ή ξαδέρφη μας, είχε κάτι το μικρομεγαλίστικο. Το πρόσωπο της με τα ξανθά της μαλλιά, ήταν παιδικό, τα γαλανά της ματια όμως έμοιαζαν μεγάλης γυναίκας, λές και είχανε ξεβαψει από τα δάκρυα κι' όσο για το χαμογέλο της, μιά συσπαση ανέκφραστη, μιά προσπαθεια ανέκπλήρωτη.

Και κοιταζόμαστε βουβές. Και τα δάκρυα κυλούσανε άργα - άργα. Το βλέμμα της Έλενίτσας έλεγε: «Συγχωρέστε με! Δεν είμαι πια σαν και σας! Δεν ξέρω το γιατί, μα δεν είμαι». Σάμπως να ένοιωθε ένοχη έ κ ε ί ν η! Μα κι' έμεις την κοιτούσαμε... σαν ένοχοι. «Συγχωρέσε μας, Έλενίτσα, πού έμεις έχουμε μπαμπά!» Το αίσθημα αυτό της ένοχής κι' ο πό-

νος που το συνόδευε, μάς ένωσε τόσο σφιχτά κείνες τις στιγμές, σά νάμαστε ένας άνθρωπος... σά νάμαστε όλοι οι άνθρωποι της Γης.

Σε λίγες μέρες ξανάρχισε ή ζωή της καθημερινής ρουτίνας. Τα μαύρα της Έλενίτσας τα συνηθίσαμε και καυγαδιζαμε σαν και πρώτα... ποιός έφαγε πιό πολύ σταφύλι, ή... αν θα παίξουμε κρυφτό - κνηνητό, ή αγάλματα.

Μα ή μνήμη με τη δική της λειτουργία, κράτησε ανεξίτηλα χαραγμένη στην ψυχή την εικόνα από τα δυο εκείνα μαυροφορεμένα πλάσματα μέσα στο άσπρο μεσημεριατικό κάμα του καλοκαιριού. Ή πλερεζα και τώρα ανεμιζει σα μαυρη σημαια, καθως προχωραι ή μαυροντυμένη μάννα, σερνοντας το μαυροντυμένο παιδι της. Εικόνα της χήρας και του όρφανού, εικόνα όλακαιρης της άνθρωπότητας. Τα δάκρυα της ένοχής ξανάρχονται μαζί με τον πόνο για όλα οσα έγιναν από τότε και γίνονται.

Και είναι σε κάτι τέτοιες στιγμές που νοιώθει κανεις τον σπόρο της ψυχής που σκαει και ή πράσινη μπιτίτσα δυναμικά να ζητάει να βγει στο φώς

Γεναρης του 1974

Ἐλευθερία καὶ Τεκτονισμός

**Ἄρθρον τοῦ Ἑπάτου Μεγ.
Ταξιάρχου τῶν Η. Π. Α.
Henry Clausen**

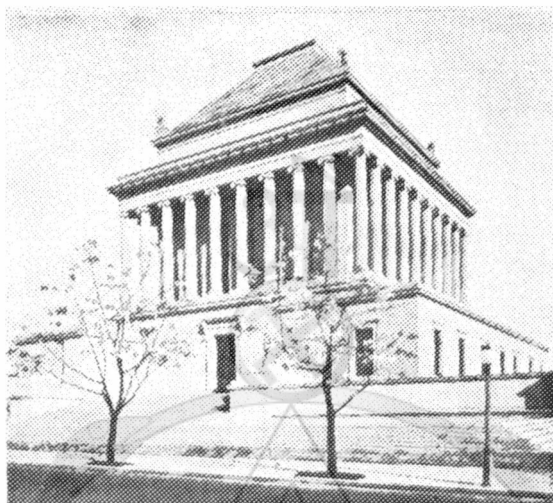

Ἡ ἐλευθερία εἶναι εὐθραυστη. Οἱ Ἀθηναῖοι τοῦ Ε΄ αἰῶνος π.Χ. τὸ διεπίστωσαν κατὰ τὸ ξεκίνημά τους διὰ μίαν ἐλευθέραν κοινωνίαν. Ὁ Λόρδος Ἄικτον, παρετήρησε σχετικῶς: «Ἡ ἱστορία των (τῶν Ἀθηναίων), δίδει τὸ κλασικὸν παράδειγμα τοῦ κινδύνου τῆς Δημοκρατίας ὑπὸ τὰς μᾶλλον εὐνοϊκὰς συνθήκας. . . Ὁσαν οἱ πλέον εὐσεβεῖς τῶν Ἑλλήνων. Ἐσέβοντο τὸ Σύνταγμα ποῦ τοὺς εἶχε ἐξασφαλίσαι εὐδαιμονίαν, καὶ ἰσότητά, καὶ ἐλευθερίαν. . . Ἠνείχοντο σημαντικὴν ποικιλίαν γνωμῶν καὶ μεγάλην ἐλευθερίαν λόγου. . . Ὁσαν ὁ μόνος λαὸς τῆς ἀρχαιότητος ποῦ ἀνέπτυξαν μεγάλους δημοκρατικούς θεσμούς. Ἀλλὰ ἡ κατοχὴ ἀπεριορίστου ἐξουσίας, ποῦ διαδρώνει τὴν συνείδηση, σκληραίνει τὴν καρδιά καὶ συγχέει τὴν ἀντίληψη τῶν μοναρχῶν, ἤσκησε τὴν διαστρεπτικὴν τῆς ἐπιρροῆ καὶ ἐπὶ τῆς ἔνδοξης δημοκρατίας τῶν Ἀθηνῶν».

Ἄς ἐνθυμηθούμε σχετικῶς καὶ τὴν σοφὴ προειδοποίηση τοῦ Ἀμερικανοῦ πατριώτου Τζαίημς Μάντισον: «Υπάρχουν πολλοὶ τρόποι συντήσεως τῆς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ μετὸν βαθμιαίῳ καὶ σιωπηλῶ σφετερισμῶ τῶν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ξαφνικὴ καὶ θίαιη ὑφαρπαγή».

Σήμερα σὲ πλεῖστα μέρη τοῦ κόσμου ἐπικρατεῖ ἡ τυραννία, ἢ

Τὸ μέγαρον τοῦ Ὑπάτου Συμβουλίου τοῦ
Τεκτονισμοῦ εἰς Οὐάσιγκτον.

δουλεία καὶ ἡ ἀθλιότης. Μία στατιστικὴ τοῦ ιδρύματος Βέντελ Οὐϊλ-
κυ, ἔδειξε ὅτι κατὰ τὸ 1975, ὑπῆρξε κάμψις τῆς ελευθερίας γιὰ 743
ἑκατομμύρια ἀνθρώπων σ' ὅλον τὸν κόσμον καὶ ὅτι μόνον τὸ 19 τοῖς
ἑκατὸν τοῦ παγκοσμίου πληθυσμοῦ ζοῦν ἐν ἐλευθερίᾳ.

Τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη ἀριθμοῦν μεταξὺ τῶν μελῶν των 144 χῶ-
ρες. Ἡ μεγάλη τῶν πλειονότης εἶναι σιδηρένιες δικτατορίες, αὐταρ-
χικὰ καθεστώτα ἐνὸς προσώπου ἢ μιᾶς οἰκογενείας καὶ κράτη ὑπερ-
τροφικὰ εἰς βάρος τοῦ ἀτόμου.

Ὁ Τεκτονισμὸς δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιζῆσῃ σ' ἓναν τέτοιο κόσμον.
Διότι οἱ ἐχθροὶ του διαστρέφουν τὴν ἔννοια τοῦ Τεκτονισμοῦ καὶ
τείνουν νὰ προκαλέσουν φόβο καὶ μῖσος καὶ νὰ στρέψουν τὴν κοινὴ
γνώμη πρὸς διεθνή σφαλερῆ. Ὁ Τεκτονισμὸς ὑπῆρξε στὴν ἱστο-
ρία θύμα πολλῶν κακοβούλων ἐπιθέσεων. Σὲ μερικές περιοχὲς τοῦ
κόσμου, γιὰ νὰ παραφράσωμε τὸν Σαίξπηρ, γλώσσασι συκοφαντῶν
ἐπρόφεραν τὸν θάνατον. Ὑποφέραμε ἐν σιωπῇ, ἱκανοποιημένοι ἐκ
τοῦ ὅτι «καὶ ὁ ἀγὼς σὰν τὸν πάγο καὶ λευκὸς σὰν τὸ χιόνι, τὴν
συκοφαντίαν δὲν θὰ τὴν ἀποφύγῃ». Ἄλλὰ, εἰμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ση-
μειώσωμε ὅτι ὅλαι αἱ κατὰ τῶν Τεκτόνων κατηγορίαι ἦσαν ψευδεῖς.

Κυττάξτετε πρῶτα ποιοὶ κατεδίωξαν τὸν Τεκτονισμὸν καὶ ἐπει-
τα ρωτήσετε: Γιατί;

Μία ἐκ τῶν πρώτων πράξεων τῶν Ρώσων μπολσεβίκων τοῦ
1917 ἦταν νὰ διαλύσουν ὅλας τὰς Στοάς. Ὁ Μπέλα Κούν τὸ 1919
εἰς τὴν Οὐγγαρία ἐκήρυξε τὴν δικτατορίαν τοῦ προλεταριάτου καὶ
διέταξε τὴν διάλυση τῶν Στοῶν. Ὁ πρῶτος δικτάτωρ τῆς Ἰσπα-

νίας, Πρίμο ντὲ Ριβέρα, τὸ 1925, κατήγγησε τὸν Τεκτονισμό. Ὁ Μουσολίνι, ἀφοῦ πλέον ἢ ἅπαξ προσεπάθησε ἀνεπιτυχῶς νὰ γίνη δεκτὸς σὲ Τεκτονικὴ Στοά, ἐθέσπισε τὸ 1924 ὅτι δὲν ἐπετρέπετο σὲ κανένα μέλος τοῦ φασιστικοῦ κόμματος νὰ εἶναι Τέκτων καὶ τὸ 1925 ἐπροχώρησε στὴν ἐξόντωση τῶν Στοῶν καὶ τὴν φυλακὴ τῶν ἡγετῶν των. Οἱ Ναζί, μετὰ τὴν κατάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπὸ τὸν Χίτλερ, διέλυσαν τὴν Μεγάλῃ Στοᾷ τῆς Γερμανίας καὶ ἔστειλαν ἐξέχοντες ἀξιωματούχους τῆς εἰς τὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Τὸ ἴδιο ἔγινε ἀργότερα στὴν Αὐστρία. Πολυάριθμοι Τέκτονες ἐκλείσθησαν στὴν ζωντανὴ κόλαση τοῦ Νταχάου. Οἱ διωγμοὶ τῶν Τεκτόνων ἐξαπλώθησαν μαζί με τὴν κυριαρχία τοῦ Χίτλερ στὴν Τσεχοσλοβακία, Πολωνία, Ὁλλανδία, Βέλγιον, Νορβηγία καὶ Δανία. Τὰ ὑποτακτικὰ στὴ Γερμανία κράτη ὑποχρεώθηκαν νὰ θεσπίσουν νόμους ἐναντίον τοῦ Τεκτονισμοῦ. Οἱ πρῶκτορες τοῦ Χίτλερ ἐμόλυναν ἀκόμη καὶ τὴν Ἄπω Ἀνατολὴ καὶ ἔπρεπε νὰ φθάσῃ ὁ στρατηγὸς Μάκ Ἄρθουρ, γιὰ ν' ἀκυρώσῃ τὰ διατάγματα. Στὴν Ἰσπανία ὁ στρατηγὸς Φράνκο ἐθέσπισε 10 χρόνια φυλακὴ αὐτομάτως γιὰ κάθε Τέκτονα. Ὄταν ἔπεσε ἡ Γαλλία, ἡ κυβέρνησις τοῦ Βισὺ διέλυσε τὰς Στοὰς, κατέσχε τὰς ἰδιοκτησίας των καὶ ἐφυλάκισε τοὺς ἡγέτας των.

Παραπλανημένους ἐκκλησιαστικὰς ἱεραρχίας ἐξαπέλυσαν ἐπίσης ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν βούλλες ἐναντίον ὀλοκλήρου τοῦ Τεκτονικοῦ Τάγματος, κυρίως διότι δὲν ἔμπροσθαν νὰ ἐπιβάλουν τὶς πολιτικὰς, κοινωνικὰς καὶ θρησκευτικὰς ὑπαγορεύσεις των ἐπὶ τῶν ἐλευθεροφρόνων ἀνθρώπων. Ἐθεώρησαν τοὺς Τέκτονες ἐμπόδιο στὴν δίψα τους γιὰ κυριαρχία. Δὲν εἶναι ἐκπληκτικὸν ὅτι αἱ βούλλαι ἔγιναν μετὰ ψυχρόντητος δεκταὶ ἢ καὶ ἀγνοήθησαν.

Τὸ κινηγητὸ τῶν Τεκτόνων ὑπῆρξε λοιπὸν ἡ μέθοδος ὄλων τῶν Τρομοκρατιῶν, τῆς Λευκῆς, τῆς Κόκκινης καὶ τῆς Μαύρης. Καὶ περιλαμβάνει φόνους, φυλακίσεις, βασανιστήρια, διαρπαγὰς καὶ θέσεις ἐκτὸς νόμου.

Γιατί; Γιατί αὐτὸ τὸ φανατικὸ μῖσος; Γιατί αὐτὴ ἡ σφαιερὴ δραστηριότης; Ἡ ἀπάντησις εἶναι ἀπλή. Καὶ εἶναι ἀποδεδειγμένη ἀπὸ τὴν ἱστορία. Ὁ Τεκτονισμὸς εἶναι μία παγκόσμιος ἀργάνωση, ἡ ὁποία κηρύσσει τὴν ἀνοχὴ καὶ ἀγκαλιάζει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀρκεῖ νὰ πιστεῦσιν εἰς Θεόν. Ὑποδεχόμεθα ἄνευ διακρίσεως τὸν Χριστιανὸν ἢ τὸν Ἰουδαῖον ἢ τὸν Βουδδιστὴ ἢ τὸν Μωαμεθανόν. Δὲν ὑπάρχει στὸν Τεκτονισμὸν δόγμα διαίρου. Πολλοὶ κληρικοὶ ἀφοῦ ἔγιναν Τέκτονες διεπίστωσαν ὅτι ἔμπορούσαν ν' ἀσκήσουν πρὸ καλὰ τὰ καθήκοντά των καὶ νὰ εἶναι ἀκόμη καλῆτεροι ἄνθρωποι. Βρῆκαν εἰς τὰς Στοὰς ὑψηλὰ θρησκευτικὰ ἰδεώδη, κέντρα φωτισμοῦ καὶ καλῆς συντροφικότητος.

Ἐπὶ αἰῶνες οἱ Τέκτονες ἀντετάχθησαν στὴν ἰμμοσαλλοδοξία, τὸν πνευματικὸν δεσποτισμὸν καὶ τὴν πολιτικὴν τυραννίαν. Ἀγωνίσθησαν γιὰ ἀκεραιότητα, γιὰ ἐλευθερίαν καὶ γιὰ ἀτομικὴ ἀξιο-

πρέπει. Ἀποφεύγουν τὴν ἀνάμιξη στὴν πολιτική. Πιστεύουν εἰς μίαν Θεῖαν Δύναμη, εἰς τὴν ἠθική, εἰς τὴν ἀγαθοεργία, αἱ δὲ ἐργασίαι τῶν Στοῶν διέπονται ἀπὸ τὰς ἀρχὰς αὐτάς.

Δὲν εἶναι μυστική ἐταιρία ὁ Τεκτονισμός. Εἶναι γνωστὰ τὰ μέρη ὅπου συνεδριάζομε καὶ γνωστὰ αἱ ἀρχαὶ μας. Εἶναι μία οργάνωση ἐνδιαφερομένη καὶ ἐργαζομένη ὑπὲρ τῆς Ἀδελφότητος τῶν ἀνθρώπων, ὡς φυσικῆς συνεπειᾶς τῆς πανανθρώπινης Πατριότητος τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ βελτιώσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ γιὰ τὴν ἔλευση ἐνὸς καλύτερου, εὐφύεστερου, εὐτυχέστερου κόσμου διὰ τῆς ἀναπτύξεως καλύτερων, εὐφρεστέρων καὶ εὐτυχεστέρων ἀνθρώπων.

Οἱ Τέκτονες ὡς ἄτομα προώθησαν παντοῦ τὴν ἀνθρώπινη πρόοδο καὶ τοὺς δημοκρατικούς θεσμούς. Ἔθεσαν τὰ πνευματικὰ θεμέλια τῆς Ἀμερικῆς. Οἱ συγγραφεῖς τῆς πρώτης ἐγκυκλοπαιδείας — ὁ Ντιντερό, ὁ ντ' Ἀλαμπέρ, ὁ Κοντορσέ, ὁ Ἑλβέτιος — ἦσαν Τέκτονες. Ὅταν ὁ Βολταῖρος ἐπέστρεψε στὸ Παρίσι, τὸ 1778, ἔτος καὶ τοῦ θανάτου του, ἐμύθη εἰς τὸν Τεκτονισμό. Τοῦ ἐνεχείρισε τὸ περίζωμα ὁ Βενιαμὴν Φραγκλῖνος καὶ ἦταν ἐκεῖνο ποῦ εἶχε φορέσει ὁ Ἑλβέτιος. Ὁ Βολταῖρος, προτοῦ τὸ περιδληθῆ, τὸ ἀσπώσθηκε.

Οἱ Τέκτονες ὑπῆρξαν εἰς τὴν γραμμὴ τῶν πρόσω παντὸς κινήματος φιλελευθεροῦ. Ἐνθουσιώδεις Τέκτονες ἦσαν ὁ Γκαίτε, ὁ Μότσαρτ, ὁ Λαφαγιέτ, καθὼς καὶ ὁ μεγάλος ἥρωσ τῆς Οὐγγρικής δημοκρατίας, ὁ Κόσουτ, ὁ ὅποιος εὐρήκε προσωρινὸ καταφύγιο στὴν Ἀμερική. Ὁ Γαριβάλδης ἦταν Τέκτων 33ου βαθμοῦ τοῦ Σκωτικοῦ Τεκτονισμοῦ καὶ Μέγας Διδάσκαλος. Οἱ ἡγέται τῆς ἐπιτροπῆς τῶν «Νέων Τούρκων», ποῦ ἐξεδίωξαν τὸν ματωμένο Χαμίτ τὸ 1908 ἦσαν Τέκτονες. Στὴν λατινικὴ Ἀμερική οἱ μεγάλοι ἐλευθερωταὶ Μπολιβάρ, Σάν Μαρτέν, Μίτρε, Ἀλδεάρ, Σαρμιέντο, Χουαρέζ ἦσαν Τέκτονες ἐν ἐνεργείᾳ ποῦ ἔθεσαν εἰς ἐφαρμογὴν τὰ τεκτονικὰ ιδεώδη τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, τῆς δημοκρατικῆς προόδου, τῆς θρησκευτικῆς καὶ πολιτικῆς ἐλευθερίας.

Τὸ ἐναντίον τοῦ Τεκτονισμοῦ μίσος τῶν Ναζί, τῶν φασιστῶν καὶ τῶν κομμουνιστῶν ἔχει βάθος. Ἀπορρέει ἀπὸ τὴν θεμελιώδη διάσταση ἀρχῶν τοῦ ποικιλομόρφου ὀλοκληρωτισμοῦ ἐναντι τοῦ Τεκτονικοῦ ιδεώδους ἰσότητος καὶ ἐλευθερίας.

Ὁ Τεκτονισμὸς πάντοτε ἀγωνίσθηκε γιὰ τὰ ιδεώδη τοῦ πολιτισμοῦ. Ὅταν τοῦ ἐπετρέπετο νὰ ἀκμαζῇ, τὰ ιδεώδη αὐτὰ προήγοντο. Ἀντιθέτως, ὅταν κατηγορεῖτο, ὑποχωροῦσαν, μαζί με τὶς ἐλευθερίες καὶ τὴν εὐημερία τῶν λαῶν.

Σαρώνονται ὅλες οἱ ἀντιτεκτονικὲς ἀνοησίες ἀπὸ τὰ λόγια ἐνὸς μεγάλου Τέκτονος καὶ φρουροῦ ἐλευθερίας, ὁ ὅποιος τὸ 1793, φορώντας τὸ Τεκτονικὸν περίζωμα ἔθετε τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ Καπιτωλίου τῆς Οὐάσιγκτων — τοῦ Γεωργίου Οὐάσιγκτων.

Γράφοντας τὸ 1790, Αὐγούστου 22, πρὸς τὴν Στοὰ Βασι-

λεὺς Δαβίδ στὸ Νιούπορτ τῆς πολιτείας Ρόντ Ἄϊλανδ, ἔλεγε: «Πεπεισμένος ὅτι ἡ ὀρθὴ ἐφαρμογὴ τῶν ἀρχῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ Τεκτονικὴ Ἀδελφότης εἶναι ἐδραιωμένη, προάγει τὴν ἀτομικὴν ἀρετὴ καὶ τὴν δημοσίαν εὐτυχία, θὰ εἶμαι πάντοτε εὐτυχὴς νὰ προωθῶ τὰ συμφέροντα τοῦ Τεκτονισμοῦ καὶ νὰ θεωροῦμαι ὡς ὑπέρτης ἀδελφός».

Σήμερα ἄνω τῶν τεσσάρων ἑκαταμμυριῶν Ἀμερικανοὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἶναι Τέκτονες καὶ συμμερίζονται τὰ αἰσθήματα αὐτά. Μεταξὺ τῶν περιλαμβάνονται πολιτικοί, ἐπιστήμονες, ἐπιχειρηματίαι, καλλιτέχναι, συγγραφεῖς, κληρικοί, δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἐπαγγελματίαι, στρατιωτικοί, δικηγόροι, καθηγηταί, μηχανικοί, ἐργαζόμενοι ἄνθρωποι, πλούσιοι ἢ πτωχοί, δημοκράται ἢ ρεπουμπλικάνοι.

Θὰ μπορούσαμε νὰ ἀαφέρωμε ἑκατοντάδες ἄνδρες μεγάλης ἱστορικῆς φήμης, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα τιμῶνται σὲ δρόμους, πλατεῖες καὶ στοὺς θεσμοὺς τῆς Χώρας μας, ποὺ ὑπῆρξαν Τέκτονες. Ὁ Σκωτικὸς Τεκτονισμὸς ἀπολαύει μεγάλης ἐπιτυχίας καὶ δημοτικότητας, ἐδῶ καὶ στὸ ἐξωτερικόν, συμβολίζων εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς τὰ ἰδιώδη καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὸν φόβο καὶ τὰς προλήψεις. Οἱ Τέκτονες ἦσαν καὶ εἶναι εἰς τὴν ἐμπροσθοφυλακὴ τῆς πορείας γιὰ μίαν ἐλεύθερη καὶ εὐτυχισμένη ἀνθρωπότητα.

Εἶθε ὁ Τεκτονισμὸς νὰ ζῆ καὶ νὰ ἀκμαΐζη ἐπὶ τῶν ἐλευθέρων ἐδαφῶν ἑνὸς ἐλευθέρου κόσμου!

HENRY C. CLAUSEN

Ὑπατος Μεγ. Ταξιάρχης
τοῦ Ὑπάτου Συμβουλίου 33^ο
τῶν Α.Ε.Α. Τεκτόνων τῶν Η.Π.Α.

Πρὸς τὸ Περιοδικὸ «**ΙΛΙΣΟΣ**»
 Δραγατσανίου 6
 Ἀθήνας 122

Κύριοι,

Παρακαλῶ, ἀποστείλατέ μου μὲ δέμα «ἐπὶ ἀντικαταβολῇ»,
 τὰ κάτωθι σημειούμενα βιβλία, ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν, εἰς
 τὴν κάτωθι διεύθυνσίν μου:

Μετὰ τιμῆς

(ὑπογραφή)

Ὄνοματεπώνυμον . . . . .

Διεύθυνσις . . . . .

Βι β λ ι α

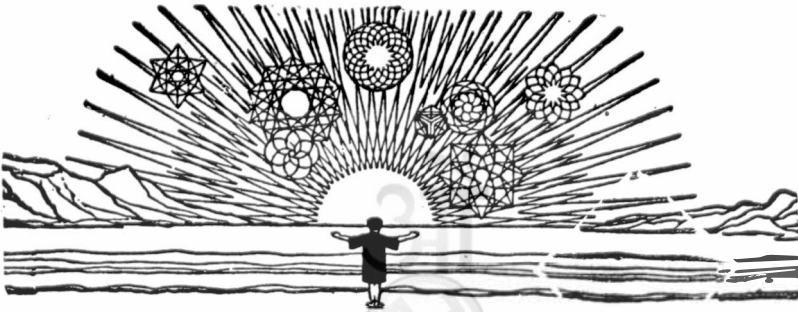
Δρχ.

Besant–Leadbeater	Ἡ Ἀτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ	150
Irv. Cooper	Ἡ Μετενάρκωσις	80
Βενετοῦ - Παρίωνος	Φῶς στὴν Ἀτραπὸ	30
Krishnamurti	Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου	30
C. Leadbeater	Σ' ἐκείνους ποὺ πενήθουν	15
Κ. Μελισσαροπούλου	Ὁ Ἰησοῦς	80
»	Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κριشناμούρτι	90
»	ΜΗΤΙΣ (τὸ βιβλίον τῆς σοφίας) δεμ.	150
»	Ἀποκρυφισμὸς-Μυστικισμὸς ἄδ. 40 δεμ.	80
»	Εἰσαγωγή στὴ Θεοσοφία ἄδ. 100 δεμ.	150
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας Α' ἄδ.	100
		δεμ. 140
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας Β'	120
»	Μ ε λ ε τ ῆ μ α τ α ἄδ. 90 δεμ.	140
ΙΛΙΣΟΣ, Ἐπιλογὴ ἐτῶν 1956-57-58 διὰ τοὺς συνδρομητὰς		160
ΙΛΙΣΟΣ, Ἐπιλογὴ ἐτῶν 1959-60-61 διὰ τοὺς συνδρομητὰς		160
Συνδρομὴ ΙΛΙΣΟΥ 1978 (ἔξ) κοῦ \$ 6-ἄεροπ. \$ 10 ἔσο) κοῦ		150

Σύνολον Δρχ.

« 'Ο "ΩΝ »

Υπό ΒΑΣ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΙΚΗ

«... Και εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Μωϋσῆν λέγων ἐγὼ εἰμὶ ὁ ὢν καὶ εἶπεν· οὕτως ἔρεϊς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ὁ ὢν ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς... (Ἐξοδος Κεφ. Γ' σ. 56).

Ἡ προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου πρὸς βαθυτέραν γνωριμίαν μὲ τὴν Ἄναρχον καὶ Ἀτελεύτητον Ὀντότητα, ἀνέκαθεν ὑπῆρξεν ἀνάγκη του, ἡ δὲ συναίσθησις καὶ ἡ πλέον ἀτελής, τὴν ὁποῖαν ἔχομεν, ὅτι ἡ ψυχὴ εὐρίσκεται εἰς κάποιαν ἐξάρτησιν ἀπὸ αὐτὴν ἀπετέλεσε τὸν πυρῆνα πασης θρησκευτικότητος.

Ἄν ἀναπλεύσωμεν τὸν ροῦν τῶν αἰώνων καὶ φθάσωμεν μέχρι τῶν πρωτογένων θαυμάτων καὶ ἀγρίων λαῶν, θ' ἀναγνωρίσωμεν εἰς αὐτοὺς πίστιν πρὸς μίαν Αἰτίαν τοῦ Κόσμου, δηλαδή ἓνα θεὸν ἢ πολλοὺς. Τὸ γεγονός αὐτὸ παρατηροῦμενον καθολικῶς, ἐπὶ ὅλων ἀνεξαρτέτως τῶν λαῶν, σαφῶς δηλοῖ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ προσπάθειαν νὰ γνωρίσωσι τὸ πρῶτον Δημιουργικὸν Αἶτιον.

Ἡ γνωριμία ὁμως μὲ τὸ Δη-

μιουργικὸν Αἶτιον, δὲν δύναται νὰ εἶναι προῖον ἐρεύνης κατα τὴν ἐπιστημονικὴν μεθοδολογίαν καὶ ἀντίληψιν, οὔτε νὰ συνιστάγεται ταξινομήσιν ἰδιοτήτων, καταχώρισιν ἀπόψεων καὶ συναγωγὴν συμπερασμάτων, οὔτε ἀκόμη νὰ εἶναι προῖον διαλεκτικῆς φιλοσοφικῆς προσπάθειας τῆς σκέψεως, διότι ὁ Θεὸς δὲν εἶναι πρᾶγμα ὑποκείμενον εἰς τὴν λογικὴν ἐρευναν καὶ ἐμπειρίαν τῶν αἰσθήσεων, ἀλλ' ἡ γνωριμία αὕτη πρέπει νὰ εἶναι προῖον ἀναζητήσεως, κατόπιν ἐσωτερικῆς κατεργασίας, ἐνδοσκοπήσεως καὶ μυστικῆς ἐμπειρίας.

Ἡ Μυστηριολογία, ὡς Ἐπιστήμη τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Φωτός, προτρέπει εἰς ἀέναντον ἀναζητήσιν τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ὁμως εἶναι ἀμέσως συνυφασμένη μὲ τὴν ἰδίαν ἡμῶν συνειδητοποίησιν, μὲ

τήν διεύρυνσιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματός μας καί μέ τόν φωτισμόν καί τήν καταύγασιν τοῦ Νοῦ ὑπό τοῦ Ἀρρήτου καί τοῦ Ἀνεκφράστου.

Ἡ Μυστηριακή παράδοσις μᾶς ἐκληροδότησε τὸ θεμελιώδες ἀξίωμα τῆς ἐναρμονίσεως τῶν ἀντιθέτων, τὸ ὅποτον λέγει, ὅτι τὰ πάντα ἐν τῷ Κόσμῳ παράγονται διὰ τῆς ἀντιθέσεως καί τοῦ φαινομενικοῦ ἀνταγωνισμοῦ δύο παραπληρωματικῶν ἀρχῶν.

Ἡ Ἐπιστήμη ὁμοίως ὁμολογεῖ ὅτι, πανταχοῦ δύο εἶδη δυνάμεων, ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτων, πλὴν συμβίθαστων, συγκρουόμενα, παράγουν τὰ φαινόμενα τῆς ζωῆς. Αἱ δυνάμεις αὗται ἀποκαλοῦνται: Ἐλξις καί ἄπωσις, θερμὸν καί ψυχρὸν, θετικὸς καί ἀρνητικὸς πόλος, ἄρρεν καί θῆλυ, κατάφασις καί ἀρνησις, αὐθόρμητον καί ἀδράνεια, συστολή καί διαστολή, εἰσπνοή καί ἐκπνοή, σύνθεσις καί ἀνάλυσις, καλὸν καί κακὸν, φῶς καί σκότος, καί ἄλλα...

Οἱ συμπλέοντες πρὸς αὐτὰς τὰς ἀπόψεις ἐκφράζονται, ὅτι κατ' ἀναλογίαν διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ Σύμπαντος, πρέπει νὰ ὑπάρχη ἐν ζεῦγος πρωταρχικῶν δυνάμεων, τὸ ὅποτον, εἰς τὰς διαφόρους θρησκείας ἀνεγνωσθῆ ὑπὸ διάφορα ὀνόματα (Ὅσιρις - Ἰσις, Οὐρανὸς - Γαῖα).

Αἱ θρησκείαι ὅμως, καθὼς καί τ' ἀργαῖα Μυστήρια, λέγουν ὅτι ἡ πρώτη Ἀρχή, ἐξ ἧς τὰ πάντα ἀπέρρευσαν, εἶναι τὸ ΑΠΟΛΥΤΟΝ. Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΘΕΟΣ, Ο ΘΕΙΟΣ ΓΝΟΦΟΣ, ΤΟ ΤΑΟ, ΤΟ ΠΑΡΑΒΡΑΝ ἢ ΤΟ ΒΡΑΧ-

ΜΑ ΝΗΓΚΟΥΝΑ, ΤΟ ΕΝ - ΣΟΦ, ΤΟ ΛΣΥΛΛΗΠΤΟΝ καί ΛΠΕΡΙΓΡΑΠΤΟΝ διὰ τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν, ΕΝ. Εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν ὑπάρχει πᾶσα παρελθοῦσα, παροῦσα καί μέλλουσα ὑπαρξις καί εἶναι ἢ κατάστασις τῆς ὑπάρξεως, ἦτοι ἢ προηγουμένη τῆς ΜΟΝΑΔΟΣ, τῆς δυάδος ἢ Τριάδος, ἦτοι ἢ κατάστασις πρὸ πάσης ὑπάρξεως, πρὸ πάσης διαφορήσεως, πρὸ πάσης ἀριθμήσεως, διὰ τοῦτο ἐκλήθη ΜΗ ΟΝ, ὅχι ὡς στερητικὸν τοῦ ὄντος, ἀφ' οὗ τοῦτο εἶναι τὸ ὄντων ὄντων, ἀλλ' ὡς ἐκδεδηλωμένον καί αἰωνίως ΑΓΝΩΣΤΟΝ ΟΝ.

ΤΟ ΑΠΟΛΥΤΟΝ κατ' ἄλλην ἄποψιν, εἶναι προγενέστερον τῆς ΜΟΝΑΔΟΣ, δηλαδὴ πάσης ἐννοίας, ἀριθμοῦ, ἀνώτερον παντὸς προσδιορισμοῦ, παντὸς περιορισμοῦ συγγέεται, λέγουσι, ἢ ΜΟΝΑΣ μὲ τὸ ΑΠΟΛΥΤΟΝ, πλὴν τὸ τελευταῖον τοῦτο, οὔτε ἀπέρρευσεν, οὔτε ἐγεννήθη ἐκ ταύτης.

ΤΟ ΑΠΟΛΥΤΟΝ εἶναι προγενέστερον, ἀνάριθμον καί ἀπροσπέλαστον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν. ΤΟ ΑΠΟΛΥΤΟΝ ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἐν θετικὸν μηδέν, ἐνῶ ἡ ΜΟΝΑΣ - ΠΑΤΗΡ, εἶναι ἢ ἀρχὴ τῆς ἀτομικοποιήσεως ἐξ ἧς ἀρχεται ὁ σχηματισμὸς τοῦ κόσμου τὴν διάκρισιν ταύτην μεταξὺ ΑΠΟΛΥΤΟΥ καί ΜΟΝΑΔΟΣ, δὲν ἀπεδέχθησαν ὁμοφώνως ὅλα· αἱ θρησκείαι. Οὔτω, ὁ Καθολικισμὸς παραδέχεται τὴν ΜΟΝΑΔΑ ὡς σημεῖον ἐγκινήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνάγει τὴν πρώτην Ἀρχήν, τὸν Πρωταρχικὸν Θεόν, τὸν Πατέρα καί Δημι-

ουργόν). Ἡ Ὁρθοδοξία τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας πρὸ πάσης ἐκδηλώσεως παραδέχεται τὴν Ἀπόλυτον Ἀρχὴν, τὴν ὁποίαν καλεῖ Θεῖον Γνώφον, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἅγιον Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην, διὰ τὴν σημάνη τὴν ἀνεκδήλωτον κατάστασιν αὐτῆς.

Γράφει ἀκόμη ὁ Ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, ὅτι: «ἡ υπερβατικὴ αἰτία παντὸς νοητοῦ δὲν δύναται οὔτε νὰ κατονομασθῆ οὔτε νὰ νοηθῆ... δὲν εἶναι, οὔτε ἐν, οὔτε Ἐνότης, οὔτε Ἀγαθότης, δὲν εἶναι πνεῦμα, ὅπως γνωρίζομεν τὰ πνεύματα: οὐδὲν εἶναι, τὸ ὅποιον νὰ μὴ εἶναι, οὐδὲν ὅμως ἐκ τῶν ὑπαρχόντων».

Ἐκ τῆς υπερβατικότητος ταύτης τοῦ ἀπολύτου, συνάγεται ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ προσάψωμεν αὐτῇ ἐν οἰονδήποτε κατηγορήματι, ἢ μίαν ιδιότητα καταφατικῆς ἐννοίας: «ἐκεῖνοι, συνεχίζει ὁ Ἅγιος Διονύσιος, εἰς ἄλλο του ἔργον, οἱ ὅποιοι φωτισθέντες ὑπὸ τῆς ὑπερουσίου Θεαρχίας, ἠνώθησαν μετὰ τοῦ Θεοῦ... ἀδυνατοῦν νὰ δοῦσαν αὐτόν, ὡς λόγον, ἢ δύναμιν, ὡς ζῶν ἢ οὐσίαν... διότι αὕτη κεῖται: ἐπέκεινα παντὸς ὄντος, πάσης κινήσεως, πάσης εἰκόνας, γνώμης, ἐκφράσεως, νοήσεως, σταθερότητος, ἀρχῆς, ἐνότητος, ὀρίου, ἀπειροσύνης, μὲ μίαν λέξιν, ἐπέκεινα παντὸς ἀνήκοντος εἰς τὸ ὄν...».

Ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, διὰ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ ἀνθρώπου νὰ γνωρίσῃ τὸν Ὑπερῶν Θεόν, γράφει: «δυνάμεθα νὰ συλλάβωμεν τὴν ἐννοιαν τοῦ Θεοῦ ἀποφατικῶς, δηλαδὴ, ὄχι: κατὰ τὸ τί εἶ-

ναι, ἀλλὰ κατὰ τὸ ὅτι δὲν εἶναι».

Εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας τῆς κλασσικῆς περιόδου, δὲν συναντῶμεν σαφεῖς πτήσεις τοῦ νοῦ πρὸς τὰς ὄντως ὑπερβατικὰς σφαίρας καὶ ἐννοίας: ἔνεκα τούτου, δὲν ἔχομεν οὐδ' ἐνδείξεις ἱκανὰς νὰ μᾶς πείσουν, διὰ τὸ ἐπέκεινα τῆς ΜΟΝΑΔΟΣ, τὸ ΑΠΟΛΥΤΟΝ. Πρέπει νὰ στραφῶμεν πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ τὰ πρόσθεν τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, δηλαδὴ πρὸς τοὺς Ὀρφικούς ἢ τοὺς Νεοπλατωνικούς καὶ Νεοπυθαγορείους, διὰ νὰ ἀκούσωμεν νὰ γίνεται διάκρισις μετὰ τοῦ ΕΝΟΣ καὶ τῆς ΜΟΝΑΔΟΣ, ὅπου τὸ ΕΝ συγγενεῖται πρὸς τὰς παραστάσεις τοῦ ΑΓΝΩΣΤΟῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ΘΕΙΟΥ ΓΝΟΦΟΥ.

Ἡ ἐκ παραδόσεως Ἰουδαϊκῆ μυστικῆς διδασκαλίας τῆς Μεταφυσικῆς καὶ τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ, ἢ ἐκφραζομένη διὰ τῆς Καθόλου, ἐρμηγευόσης τῆς ἱερᾶ Ἰουδαϊκῆς κείμενα καὶ ἰδίᾳ τὸ ΖΟΧΑΡ, τὸ σπουδαιότερον ἐξ ὅλων, τὸ περιλαμβάνον σχολία ἐρμηνευτικὰ τῆς ΠΕΝΤΑΤΕΥΧΟΥ, λέγει ὅτι τὸ ἄπειρον, ὁ Θεός, ὅπως ἐμφανίζεται ὑπὸ τὸ ταυτόσημον ὄνομα τοῦ ΕΝ - ΣΟΦ, ἢ καὶ τοῦ ΕΛ - ΕΛΙΟΝ (ὁ ὕψιστος) ἢ ὁ ΑΡΧΑΙΟΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ἢ καὶ ἀκόμη ὁ ΜΑΚΡΟΠΡΟΣΩΠΟΣ, θεωρεῖται κατὰ τὸ ἄπειρον καὶ ὡς ἀνεξερῦνητος ὄνότης, περικλείουσα ἐν ἑαυτῇ τὰ πάντα, φανερώμεται δὲ μὲσω τῶν ἐκπορευομένων ΣΕΒΙΡΩΘ, δηλαδὴ τῶν φωτεινῶν κύκλων, μὲσω τῶν ὁποίων γυ-

κλοφορεί ή Θεία Ζωή. Ἀκόμη καί ή χρησιμοποιοιμένη ἔκφρασις, ὅτι ἀναζητεῖται ὁ ΛΟΓΟΣ, ἔχει τήν προέλευσίν της ἐκ τῆς ΖΟΧΑΡΙΚΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΑΣ.

Καί ἄλλα ὀνόματα ἀποδίδονται εἰς ΑΥΤΟ τὸ ΑΠΕΙΡΟΝ, ὅπως τὸ ΑΓΙΝ, σημαῖνον μηδέν, τὸ ΡΑΖΑ ΝΤΕ ΡΑΖΙΝ, σημαῖνον τὸ μυστήριον τῶν μυστηρίων, τὸ ΜΙ, σημαῖνον τί; τὸ ΑΤΤΙΚΑ ΝΤΕ ΑΤΤΙΚΙΝ, σημαῖνον τὸ αἰώνιον ἀντικείμενον τῆς ἀναζητήσεως.

Διὰ τὸ ΑΓΙΝ ἐπεξηγεῖται ὅτι, ἐνῶ εἶναι τὸ μηδέν, τοῦτο ὁμως δὲν σημαίνει ὅτι στερεῖται καί ὑπάρξεως, ἀλλ' ὅτι μόνον τήν ἀποκρύπτει· εἶναι τὸ μηδέν ἐν σχέσει πρὸς ἡμᾶς, τὸ ἀδιανόητον, τὸ ἀκατάληπτον, τὸ ἄρρητον, τὸ ἀπροσπέλαστον καί ὄχι ἡ ἄρνησις τῆς ὑπάρξεως· ἀντιθέτως, εἶναι ἡ θεδαίωσις τῆς πληρότητος τῆς ζωῆς, εἶναι ἡ οὐσία τοῦ ὄντος, τῆς πραγματικότητος.

Ἡ ὑπάτη ΜΟΝΑΣ, διαφοριζομένη καί διαιρουμένη εἰς ὑπομονάδας, δημιουργεῖ τὸν Κόσμον, μεταβιβάζουσα εἰς ἕκαστον δημιουργήματα τήν ἰδίαν αὐτῆς ἀτομικότητα. Τήν ἐνέργειαν ταύτην παριστοῦν αἱ Θεογονίαι διὰ τῆς προοδευτικῆς γενέσεως τῶν ἀριθμῶν. Ἡ ἀρχή αὕτη τῆς ἀτομικοποιήσεως, πολλαπλασιάζεται ἐπ' ἄπειρον, μέχρις ὅτου ἐμφυχώση τήν ἄπειρον ὀλότητα τῶν ἀτόμων ὀλοκλήρου τοῦ Σύμπαντος· εἶναι τοῦτο ἡ κάθοδος τῆς ΜΟΝΑΔΟΣ, ἡ ὁποία, ἀφ' ἧς στιγμῆς παύσῃ νὰ εἶναι ΑΠΟ-ΑΥΤΟΣ, θυθίζεται ἐπὶ μᾶλλον καί μᾶλλον καί συμπεριφέρεται ὡς μεγεθυνόμενος παρονομαστής

εἰς τήν ἀπεριόριστον σειρὰν τῶν ἀριθμῶν..., ἀφ' οὗ φθάσῃ δὲ εἰς τὸ ἀπειρότατον ὄριον τῆς ἀναλυτικῆς ΜΟΝΑΔΟΣ, ἀρχίζει ν' ἀναδαίνη πάλιν, ἐμπλουτισμένη πλέον ἀπὸ τήν συνειδησιν πού παρέλαβεν ἀπὸ τὸ ὑλικὸν ἄτομον, ὁπότε, αἱ ὑποδιαιρέσεις της αὐταὶ συγχωνεύονται πάλιν μέσα εἰς τήν Αἰώνιον ΜΟΝΑΔΑ, ἐξ ἧς ἀπέρρευσαν.

Ἀνθολόγησα, ὡς γίνεται ἀντιληπτὸν καί ἀπλούστευσα κατὰ τὸ δυνατόν, μερικὰ ἀπὸ ὅσα ἡ παράδοσις καί οἱ κυριώτεροι φωστῆρες τοῦ πνεύματος μᾶς ἐκληροδότησαν, ὡς συμπεράσματα τῶν πτήσεων τοῦ νοῦ των εἰς τὰ ὕψη τοῦ ὑπερβατικῆς στοχασμοῦ.

Ἦδη, ἄς ὑποθαμίσωμεν τὰς σκέψεις εἰς πεδία περισσότερον προσιτά.

Ὑπάρχουν στιγμαὶ εἰς τὸν ἀνθρώπον, κατὰ τὰς ὁποίας οὗτος αἰσθάνεται τὸ Ἄναρχον καὶ Αἰώνιον Ὅν· εἶναι δὲ αἱ στιγμαὶ αὐταὶ, στιγμαὶ πνευματικῆς ἀνατάσεως ἀπὸ τοῦ ἐφημέρου πρὸς τὸ αἰώνιον, ἀπὸ τοῦ ἐνδεχομένου πρὸς τὸ ἀναγκαῖον, ἀπὸ τοῦ σχετικῆς εἰς τὸ ἀπόλυτον. Ἡ Ἐπιστήμη, διὰ τήν γνωριμίαν μας μὲ τὸ Ἄναρχον, προσφέρει θεμελιώδεις μόνον ἀρχάς, τὰς ὁποίας ἀντλεῖ ἀπὸ τήν ἐμπειρικὴν ἔρευναν τοῦ Σύμπαντος.

Ὅταν κανεὶς ἐντροπᾷ μέσα εἰς τοὺς θαυμαστοὺς καὶ μαγευτικοὺς ἀνθοκήπους, οἱ ὁποῖοι στολίζουν καθ' ἑκάστην νύκτα τὸν οὐρανόν, ὅταν ἐμβαθύνῃ εἰς τήν σπουδὴν τῶν ὄσων κρύπτονται ὀπίσω ἀπὸ τήν αὐλαίαν τοῦ Οὐρανίου Θόλου, ὅταν παρατηρῇ ἐκεῖ εἰς τὰ βάθη τοῦ φαινομενικῶς

ἀπυθμένον Σύμπαντος, να στροβι-
λίζωνται αναρίθμητοι Κόσμοι και
να ἐκτυλίσσονται πρωτοφανούς
ώραιότητος σκηναί, όταν ἀκόμη,
μέ την βοήθειαν των μαθηματι-
κῶν λογισμῶν, διαθλέπη την ἐκ-
πληκτικὴν ἁρμονίαν, ἢ ὅποια
θασυλεύει ἐκεῖ ἐπάνω, τότε ἀ-
ναμφιδόλως, σκέπτεται τὸν Θε-
όν.

Ἡ κατανόησις τοῦ Σύμπαντος
ἐπάγεται και την ἐν τινι μέτρῳ
κατανόησιν τῆς πρωταρχικῆς
ταύτης Ἀνάρχου Ὀσιότητος, ἢ
ὅποια ἀνέκαθεν ὑπῆρχε και τῆς
ὅποιας ἢ ὑπαρξίς δὲν εἶναι δυ-
νατὸν ν' ἀνάγεται εἰς ὀρισμένην
μόνον στιγμὴν.

Πράγματι, τὸ πρῶτον τοῦτο
αἷτιον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πε-
ριορίζεται, οὔτε ὑπὸ τῆς ὕλης,
οὔτε ὑπὸ τοῦ τόπου, οὔτε ὑπὸ τοῦ
χρόνου, εἶναι δ' ἐξ ἀνάγκης ἄ-
πειρον, διότι ἂν τοιοῦτον δὲν ἦ-
το, δὲν θὰ ἦτο και πρῶτον κατ'
αὐτὸν ὅμως τὸν τρόπον σκεπτό-
μενοι, θὰ ἔπρεπε νὰ ὑποθέσωμεν
ἀτελεύτητον σειρὰν αἰτίων, ὅχι
ὅμως και πρῶτων· ἀλλὰ τινι
τρόπῳ, ἢ σειρὰ αὐτῶν τῶν αἰτίων
προῆλθεν εἰς τὸ ΕἶΝΑΙ, εἰς τὸ
ΥΠΑΡΧΕΙΝ, και πῶς οἱ κρίκοι
αὐτῆς τῆς σειρᾶς συγκρατοῦνται,
ἐὰν πρὸ αὐτῆς δὲν ὑπῆρξε ποιη-
τικὴ δύναμις, ἐκ τῆς ὅποιας πα-
ρήχθησαν και παρὰ τῆς ὅποιας
ἐλαβον την συνδετικὴν των σύ-
στασιν;

Και εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ γεν-
νηθῆ ἢ ἀπορία· τὸ πρῶτον τοῦτο
αἷτιον τί εἶναι; Εἶναι ἐν ἡ πλει-
ονα συνηρημοσμένα; Και ἂν δυ-
νάμει τοῦ ὀρθοῦ λόγου, πρέπει
νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὑπάρχει ἐν
πρῶτον αἷτιον, πῶς νὰ πιστεύ-

σωμεν, ὅτι τοῦτο εἶναι πρόσω-
πον ἀπειρον και τέλειον, ἀφ' οὗ
ἢ ἔννοια τοῦ προσώπου ἀποκλεί-
ει τὸ ἄπειρον και τὸ ἀνάπαλιον, δι-
ότι τὸ ἄπειρον δὲν περιορίζεται
ἐντὸς των ὀρίων μορφῆς; Ἄρα,
τὸ πρῶτον αἷτιον πρέπει νὰ εἶ-
ναι Πνεῦμα. «Πνεῦμα ὁ θεὸς και
τοῦς προσκυνοῦντας αὐτόν, ἐν
πνεύματι και ἀληθείᾳ δεῖ προ-
σκυβεῖν», ἀκούομεν εἰς τὸ Εὐαγ-
γέλιον τῆς Σαμαρείτιδος.

Τὸ πρόβλημα μας ἀντιμετω-
πίζει τέσσαρα μυστήρια.

Π ρ ῶ τ ο ν, εἶναι τὸ μυστή-
ριον τῆς ὑπάρξεως ἢ ὑπαρξίς
τοῦ Θεοῦ, αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, εἴ-
τε πρόκειται περὶ ὕλης, εἴτε πρό-
κειται περὶ πνεύματος, εἶναι μυσ-
τήριον, ὅχι μόνον ἢ Φύσις του,
ἢ ἢ θαυτερά σύστασις του, ἀλλ'
καὶ πρὶν ἀπὸ αὐτὸ και κατὰ πρῶ-
τον λόγον, τὸ ὅτι ὑπάρχει.

Δ ε ὑ τ ε ρ ο ν, εἶναι τὸ μυσ-
τήριον τῆς θαυμαστῆς ρυθμίσε-
ως, πῶς θασυλεύει εἰς τὸ Σύμπαν
και πρὸ παντός εἰς τα ἔμδια ὄν-
τα, εἰς τὰ ὅποια διενεργοῦνται
λειτουργίαι ὑψίστης ἀξίας, διὰ
την ἐξασφάλισιν των ὀρων διατη-
ρήσεως τῆς ζωῆς και διακωνίσε-
ως αὐτῆς.

Τ ρ ῖ τ ο ν, εἶναι τὸ μυστή-
ριον αὐτῆς ταύτης τῆς ζωῆς· τί
εἶναι ἢ ζωὴ, ὕλική ἢ αὐλός; ὅ-
ταν δηλαδὴ ἢ ὕλη, τὸ σῶμα, γί-
νη φορεὺς ζωῆς και ἀφ' οὗ σχη-
ματισθῆ ἢ ἀποκαλουμένη «Ζῶσα
Οὐσία», τότε, μέ μυρίας διεργα-
σίας, πρὸ των ὀποίων μένει ἐκ-
πληκτος ἢ ἀνθρώπινος Σοφία,
ἐπιδιώκεται ἢ διατήρησις τῆς
μυστηριώδους ταύτης ἐνόητος.

Τ έ τ α ρ τ ο ν, εἶναι τὸ μυσ-

στήριον τῆς ψυχῆς· ἡ ψυχὴ δὲν εἶναι μόνον ζωή· τὸ ἀνθρώπινον σῶμα εἶναι φορεὺς τῆς ψυχῆς ὑπὸ μορφὴν ψυχοσωματικῆς ἐνότητος. Ἐπίσης, τὸ ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι καὶ εἰς μικρὸς δημιουργὸς ἔργων, διαφερόντων τῶν ἔργων τῶν ἄλλων ζώων, ποὺ τὰ διακρίνει πρωτοτυπία, εἶναι μυστήριον.

Εἰς τὴν Παλαιάν Διαθήκην (Κεφ. ΣΤ' σ. 705 Ἡσαίας), ὁ Θεὸς περιγράφεται ὡς ἐξῆς: τοῦ Ἡσαίου περιελθόντος εἰς ἔκστασιν, τοῦ ἀπεκαλύφθησαν τὰ μυστικά τοῦ Οὐρανοῦ. «Καὶ βλέπει ὁ Ἡσαίας τὸν Θεὸν καθήμενον ἐπὶ θρόνου δόξης, τὰ ΧΕΡΟΥΒΕΙΜ καὶ τὰ ΣΕΡΑΦΕΙΜ εἰστήκεισαν κύκλῳ Αὔτου, ἕξ πτέρυγες τῷ ἐνὶ καὶ ἕξ πτέρυγες τῷ ἐνὶ καὶ ταῖς μὲν δυσὶ κατεκάλυπτον τὸ πρόσωπον — ἵνα μὴ ἀτενίσωσι τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ, ἐπέξηγει ὁ Σχολιαστὴς — ταῖς δὲ δυσὶ κατεκάλυπτον τοὺς πόδας καὶ τοῖς δυσὶ ἐπέτοντο καὶ κέραξεν ἕτερος πρὸς ἕτερον καὶ ἔλεγεν "Ἄγιος, Ἄγιος, Ἄγιος ὁ Κύριος Σαδαιώθ, πλήρης πάσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ ἀπήρθη τὸ ὑπέρθυρον ἀπὸ τῆς φωνῆς καὶ ὁ οἶκος ἐπλήσθη καπνοῦ καὶ εἶπον: Ποῖος εἶμαι ἐγὼ ὁ τάλας ὅτι κατανένυγμαι, ὅτι ἄνθρωπος ὢν καὶ ἀκάθαρτα χεῖλη ἔχων;» Καὶ κατὰ τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἐν ἀπὸ τὰ παριστάμενα Σεραφεῖμ «προχωρεῖ πρὸς τὸ θυσιαστήριον, λαμβάνει ἄνθρακα διὰ μιᾶς λαβίδος, τὸν πλησιάζει εἰς τὸ χεῖλος τοῦ Ἡσαία καὶ λέγει: τοῦτο ἤψατο τῶν χειλέων σου καὶ ἀφελεῖ τὰς ἀνομίας σου καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικαθαίρει.» Καὶ ὁ Θεόπνευστος ποιη-

τῆς παριστᾶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ λέγων: «... ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν...»

Ἡ γνωριμία μὲ τὸν Θεὸν δύναται νὰ τελεσθῆ καὶ διὰ τῆς Θεοπτίας· τελεῖται δὲ αὕτη ὑπὸ δύο μορφάς· τὸ μὲν διὰ τῆς Θεοφανίας, δηλαδὴ τῆς συγκαταβάσεως καὶ ἐμφανίσεως τοῦ Θεοῦ, ὅπως εἰς τὸν Μωϋσῆν, τὸ δὲ διὰ τῆς Ἐκστάσεως, δηλαδὴ διὰ τῆς ἐν πνεύματι ἀνόδου τοῦ ἀνθρώπου μέχρις Αὔτου, ὅπως εἰς τὸν Ἡσαίαν, ὁπότε ἡ Θεοπτία εἶναι φαινόμενον ὅλως ἐσωτερικόν καὶ φέρει πνευματικώτερον χαρακτῆρα.

Ὁ Θεὸς τῆς Θρησκείας πηγάζει ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, εἶναι δίωμα καὶ συναίσθημα καὶ διὰ τοῦτο πραγματικότης καὶ περιεχόμενον ζωῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ἀφοσιούται ὁ διὼν τὸν Θεόν. Δὲν εἶναι προῖον νοητικῆς ἐνεργείας τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ· ὁ Θεὸς τῆς Θρησκείας ἀνήκει εἰς τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν τῆς ἀνθρωπότητος, ὅπως ἡ τέχνη εἰς τὴν αἰσθητικὴν τοιαύτην.

Ὁ Θεὸς τῆς Φιλοσοφίας, εἶναι ἔννοια εὐρεθεῖσα διὰ μακρᾶς σειρᾶς κρίσεων καὶ συλλογισμῶν, εἶναι μεταφυσικὴ ἀρχὴ ἢ προϋπόθεσις ἐστερημένη ζωῆς.

Κατὰ ταῦτα, ὁ Θεὸς εἰς μὲν τὴν Θρησκείαν ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς καρδίας, ἐντεῦθεν, ἡ αἰωνία σαγήνη του, εἰς δὲ τὴν Φιλοσοφίαν ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ πνεύματος, ἐντεῦθεν ἡ ἀκατανίκητος ἰσχύς του. Ἐπὶ μακροῦ,

αί δύο αὐται δυνάμεις, Θρησκεία καὶ Φιλοσοφία, ἴστανται ὀρθοίαι ἔναντι ἀλλήλων, χωρὶς νὰ ἡττηθῶσι.

Ἡ Ἀπόκρυφος Ἐπιστήμη δέχεται, ὅτι ὁ Θεὸς εὐρίσκεται διάχυτος ἐν παντί καὶ ὅτι δὲν εἶναι προσωπικός, μὲ τόπον ἐνεργείας τὸ ἄπειρον, μὲ χρόνον τὴν ἄπειρον αἰωνιότητά του, ὡς ἄπειρος δὲ εἶναι καὶ παντοδύναμος· διότι, ἂν δὲν ἦτο διάχυτος ἐν παντί καὶ ἦτο προσωπικός, θὰ ἔπρεπε νὰ πληροῖ τὰς εὐχὰς ἐνὸς ἐκάστου· αἱ εὐχαὶ ὁμῶς καὶ οἱ πόθοι ἐκάστου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συμβιδασθῶσι ἀλλήλοις πάντοτε, διότι ὅ,τι εὐχεται ὁ εἷς εἶναι ἐναντίον πρὸς ὅ,τι ποθεῖ ὁ ἕτερος καὶ ὅ,τι εἶναι κακὸν πρὸς ἐμέ, εἶναι ἀγαθὸν εἰς τὸν ἄλλον· εἶναι δὲ γνωστὰ αἱ σχέσεις, κατὰ τὰς ὁποίας συμπλέκονται καὶ διανέμονται τὰ κακὰ καὶ τ' ἀγαθὰ ἐν τῷ Κόσμῳ.

Οἱ ἰδιότητες τοῦ Θεοῦ κατὰ Φιλοσοφικὰς τινὰς Θεωρίας εἶναι: Φυσικαί, ὅπως ἡ πανταχοῦ παρουσία του, ἡ αἰωνιότης του, ἡ παντοδυναμία του· Λογικαί ὅπως ἡ Παγγνωσία καὶ ἡ Πανσοφία του, καὶ Ἡθικαί, ὅπως ἡ Ἀγιότης, ἡ Δικαιοσύνη καὶ ἡ Ἀγάπη του.

Ἡ παντοδυναμία του, περιλαμβάνει τὴν δύναμιν τοῦ ποιεῖν καὶ μηδενίζειν, τοῦ συντηρεῖν, τοῦ ρυθμίζειν, καὶ τροποποιεῖν.

Ἡ Πανσοφία του περιλαμβάνει τὴν κατοχὴν τῆς ἀπολύτου ἀληθείας καὶ ἐξηγεῖ τὴν τάξιν, τὴν ἀλληλουχίαν, τὸ κάλλος, τὴν σκοπιμότητα, καὶ τὴν ἁρμονίαν τῶν δημιουργημάτων του.

Ἡ Ἀγιότης του, περιλαμβάνει πᾶσαν ἀρετὴν, πᾶσαν ἠθικὴν τελειότητα, πᾶσαν ἀγνότητα, τὴν ἀπόλυτον δικαιοσύνην, τὴν εὐσπλαχνίαν, τὸ ἔλεος, τὴν μακροθυμίαν, τὴν χάριν, τὴν ἀγάπην.

Ὁ Νεοπλατωνικὸς Ἰάμβλιχος, ὡς ἐξῆς παριστᾷ τὸν Θεόν: «ἡ τοῦ Θεοῦ ὄψις ἀκτινοβολεῖ ἀνεφραστον κάλλος, πληροὶ ἐκπλήξεως τοὺς θεωμένους καὶ ἐμπνέει αὐτοῖς θαυμαστὴν φαιδρότητα, ἀναλάμπει ἐν ἀρρήτῳ συμμετρία πάσης ἄλλης ἐμφανίσεως τοῦ καλοῦ».

Ἀπὸ τὰς ποικίλας περὶ Θεοῦ σκέψεις, ἐθροφυοργήθησαν διάφοροι θεωρίαι καὶ ἀναρίθμητα συστήματα λατρείας.

Ἐκάστη θρησκεία ἐριμνεύει τὸν Θεὸν κατὰ διάφορον τρόπον· συνέπεια αὐτοῦ, ἡ προκύπτουσα ἐκ τῶν διαφορῶν σύγχυσις, τῆς ὁποίας ἐπωφελοῦνται οἱ ἄθεοι, ἀρνούμενοι τὴν ὑπαρξίν τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ Θετικισταὶ ὑποστηρίζοντες, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι εἰς ΑΓΝΩΣΤΟΣ.

Ἄν ὑπάρχη Θεός, λέγουσιν οἱ ἄθεοι καὶ ἀφ' οὗ εἶναι ἡ ἀγαθότης, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀγάπη, διατί νὰ κυριαρχοῦν πέοις ἡμῶν, ἡ δυστυχία καὶ τὸ κακόν; Πιστεύετε, λέγει ὁ ἄθεος, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἀγαθός καὶ ἐν τούτοις ἐκατομμύρια πλασμάτων ὑποφέρουν ψυχικῶς καὶ σωματικῶς· τὸ πᾶν εἶναι σπαραγμὸς εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἄδικία βασιλεύει, ὁ δ' ἐξοντωτικὸς ἀγὼν διὰ τὴν ἐπιβίωσίν του δημιουργεῖ πολυάριθμα θύματα.

Ἀλλὰ ἡ δυστυχία, εἶναι ἀναγκαία· εἶναι ἰσχυρὸν μέσον ἀγωγῆς τῶν ψυχῶν, διότι δι' αὐτῆς

ἀναπτύσσεται: ἡ εὐαίσθησις, ἡ ὁποία πάλιν εἶναι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἢ ἐξέλιξις τῆς ζωῆς, ἐνίοτε δὲ καὶ μορφὴ δικαιοσύνης, ἢ καὶ ἐπανορθωτικὴ ποιὴν τῶν ἐσωτερικῶν μας πράξεων ἢ τῶν λίαν ἀπομεμακρυσμένων τοιούτων.

Τὸ κακὸν καὶ ἡ δυστυχία δὲν εἶναι παρὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀνθρωπίνης ἀτελείας· ἐὰν ὁ Θεὸς ἐδημιούργει τὸν ἄνθρωπον τέλειον, τὸ κακὸν δὲν θὰ ὑφίστατο· ἀλλὰ τότε τὸ Σύμπαν, θὰ ἠδράνει ἐν τῇ μονοτόνῳ τελειότητί του, ἢ δὲ θαυμασιὰ ἀνέλιξις τῶν ψυχῶν μέσῳ τοῦ ἀπείρου θὰ διεκόπτετο· τίποτε πλέον δὲν θὰ ὑπῆρχε πρὸς κατάρκτησιν, τίποτε τὸ ἐπιθυμητόν. Τί θὰ ἦτο συνεπῶς μία τελειότης, χωρὶς ἀξίαν, χωρὶς προσπαθείας πρὸς κατάρκτησιν; Ἡ δυστυχία καὶ τὸ κακὸν καὶ ὅλοι οἱ πόνοι τῆς ἐπιγείου ζωῆς μας εἶναι τὸ ἐξελικτικὸν μέσον τῶν ψυχῶν, ἀπὸ τοῦ ἐλαχίστου πρὸς τὸ μείζον, ἀπὸ τοῦ κατωτάτου πρὸς τὸ ἀνώτερον.

Ἡ θεωρηθεῖσα ἐλευθερία ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ εἰς ἡμᾶς ὅταν ἐπλάσθημεν, εἶναι ὄρος ἀναγκαῖος τῆς ποικιλίας ἐν τῇ ἐνότῃ τοῦ Σύμπαντος, διότι· ἄνευ αὐτῆς θὰ ἐδημιουργεῖτο ἐν ἀνυπόφορον Σύμπαν· μᾶς ἐδωρήθη δὲ ἡ ἐλευθερία, ἢ ὤθησις αὕτη πρὸς τὴν ζωὴν, ἵνα διὰ τῶν ἰδίων μας δυνάμεων ἐξελιχθῶμεν ἄνευ χρονικοῦ ὁρίου· ἐλεύθεροι καὶ ὑπεύθυνοι· ὡς ἐπλάσθημεν, καθιστάμεθα κύριοι καὶ δημιουργοὶ τῶν πεπωμένων μας, ἀλλὰ καὶ διὰ ν' ἀναπτύξωμεν τὰς ἰδιότητας τῆς θείας ταύτης καταγωγῆς μας· πρέπει, λοιπόν, νὰ παλαίσιωμεν

κατὰ τῆς ὕλης, κατὰ τῶν παθῶν, ἐναντίον παντὸς καλουμένου «KAKON».

Ὡς πρὸς τὸ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι εἰς ἄγνωστος, τῶν θετικιστῶν, σημειοῦμεν ὅτι: Πράγματι ὁ Θεὸς εἶναι ἄγνωστος, ἐν τῇ οὐσίᾳ του ὅμως καὶ εἰς τὰς βαθυτέρας ἐννοίας του, ἀλλ' ἀποκαλύπτεται μὲ τὰ δημιουργήματά του, εἰς τὸ μέγα Βιβλίον τῆς Φύσεως καὶ τοῦ Σύμπαντος· διὰ ν' ἀνεύρωμεν τὸν Θεὸν δὲν πρέπει νὰ τὸν ἀποχωρίζομεν ἀπὸ τὸ ἔργον του, πρέπει νὰ τὸν διακρίνωμεν ἐν τῇ Παγκοσμιότητι του· ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ἄγνωστος εἶναι μόνον ὁ ἄόρατος.

Ἄόρατος εἶναι ὁ Θεός, ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχὴ, ἢ σκέψις, τὸ καλόν, τὸ ἠθικῶς ὠραῖον, εἶναι ὁμοίως ἄόρατον καὶ ἐν τούτοις, μήπως δι' αὐτὸ δὲν ὑπάρχει; ἢ μήπως, ἀγαπῶντες αὐτὰ δὲν εἶναι τὸ ἴδιον ὡς ν' ἀγαπῶμεν τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ πηγὴ των, ἀφ' οὗ εἶναι ἡ ὑπάτη σκέψις, ἢ τελεία ὠραιότης, καὶ τὸ ἀπόλυτον καλόν;

Τέλος χάριν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀπαιτοῦν ὅπωςδὴποτε ἓνα ὄρισμόν περὶ Θεοῦ, θὰ τολμοῦσα ἓνα: ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι τὸ ἄγνόν πνεῦμα, ἢ ἰδέα, ἢ ἀγνή σκέψις. Θεὸς εἶναι τὸ ΕΝ καὶ ἸΑΝ τῶν Ἀρχαίων Φιλοσόφων τῆς Ἑλληνικῆς Σχολῆς, ἀπαντῶμενον ἐπίσης καὶ εἰς τὸν μυστικὸν ὕμνον Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου λέγοντος:

«Ἀνοιγήτωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἀνεμοὶ σιγησάτωσαν, πᾶσαι μου αἱ δυνάμεις αἰνεσάτωσαν τὸ ἸΑΝ καὶ τὸ ΕΝ». Θεὸς εἶναι τὸ ἐναδικὸν πῦρ, σπινθῆρες δὲ αὐ-

του οι άνθρωποι.

Αλλά πάντα ταυτα και οσα-
δήποτε άλλα είναι δυνατόν να
προσπεικαλεσθῆ κανείς, δὲν ἐπι-
τυγχάνουν, ἄλλο τι παρά τὴν φυ-
λάκισιν τῆς ἐννοίας περὶ Θεοῦ
εἰς λέξεις, ἐκ τῆς ὁποίας φυλα-
κίσεως ἀπόλυσι αὕτη τὴν πρα-
γματικὴν καὶ ἐκτεταμένην τῆς
ἐννοίαν. Διὰ τοῦ ὀρισμοῦ ἢ περὶ
Θεοῦ ἐννοία πτωχεύει, παραμορ-
φοῦται καὶ καθίσταται ὑποκειμέ-
νη εἰς τὴν κριτικὴν, αὐτὸ δὲ ἀ-
κριβῶς συντελεῖ εἰς τὴν ἐξαφάνι-
σιν τοῦ ἀποδεικτικοῦ στοιχείου.

Ὁ Θεὸς εἶναι μέσα εἰς τὴν τά-
ξιν τῆς λογικῆς ἢ ὑπέρτατη ἀ-
λήθεια, μέσα εἰς τὴν τάξιν τῆς
θελήσεως, τὰ ὑπέρτατον ἀγαθόν,
μέσα εἰς τὴν τάξιν τοῦ αἰσθήμα-
τος, ἢ ἀπόλυτος εὐτυχία.

Αἱ μεταφυσικαὶ ἀλήθειαι δὲν
εἶναι δυνατόν να καταστῶσι κτή-
μα τοῦ πρώτου τυχόντος ἔστω ἐ-
πιστήμονος, ἔστω διανοητοῦ τὴν
ὑπαρξιν τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς θ' ἀπο-
δείξῃ διὰ λογικῶν ἐπιχειρημά-
των, διότι ἀκριβῶς πρόκειται πε-
ρὶ ἀληθείας κειμένης εἰς τὴν ἀ-
νωτέραν σφαίραν τῆς συνήθους
λογικῆς τοῦ ὀρθολογισμοῦ, πολὺ
περισσότερον δὲ ὑπεράνω καὶ τῆς
σημερινῆς μηχανοκρατικῆς ἀντι-
λήψεως.

Ὁ ἄνθρωπος ὁμῶς ἐρευνῶν καὶ
μελετῶν τὰ περὶ Θεοῦ, θὰ ὠφε-
ληθῆ πληροφορούμενος περὶ τῆς
ὑπερτάτης καταγωγῆς του, ἢ
γνώσις τῆς ὁποίας, ἴσως τοῦ ἀπο-
καλύψῃ τὰς ἐντὸς αὐτοῦ κειρυ-
μένας θείας ιδιότητας.

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ἜΤΑ ΒΗΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ..

Τόμος Β'.

Ἀπὸ τὴν Ἀναγέννηση ὡς τοὺς σημερινούς

Μόλις ἐξεδόθη

Τιμᾶται δρχ. 120

ΠΟΙΗΤΙΚΗ
ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

“ Ι Λ Ι Σ Ο Υ , ”

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΨΩΜΕΝΟΣ

Ἄπειροβύνη

Σύγκρινα κάποτε στὸ ἀχανὲς τὶς ἀποστάσεις
Μάντεμα διαιώνιας χειραφείας
Νεφεληγερέτης ἢ ψυχὴ
μὲ πλαταγισμοὺς ἀκράτητους ἐντός μου
ἀκάθεκτα θρυμμάτιζεν ὄλοῦθε
τὰ τρανὰ εἴδωλα τῶν ὀροσῆμων.

Διάπλατες ἀπὸ τότε οἱ χαλκὲς πύλες
τοῦ Συμπαντικοῦ Μυστήριου.

Ἄπορημένος ἔπειτα μάταια ψάχνω νὰ βρῶ
τὴ στάχτη τοῦ Ἄπειρου.

”ὦ! Κύριέ μου, Κύριε!

Κύριος ἢ Ψυχὴ τοῦ κόσμου — ἢ ψυχὴ μου!

Κι ἂν κάπου κάποτε ὑπάρχει Ἄπειρο
εἶναι γιὰτὶ Ὑπάρχω!

1 - 11 - 77

ΑΙΜΙΛΙΑ ΙΒΟΥ

Ἀ μά λ θ ε ι α

Ἦ Ἀμάλθεια, θεϊκή μας αἶγα,
 παραμάνα μας γαλανή ἐσύ κι' ὄνειράμορφη,
 γιατί μᾶς ἀπόκοψες τόσο πρόωρα ἀπ' τ' ἀδάμαστα
 στήθια σου

καὶ μᾶς ἄφησες στὰ μισὰ τῆς δύναμης
 καὶ μᾶς ἔρριξες στὰ μισὰ τοῦ δράμου μας,
 ἀπὸ πάνω νὰ μᾶς κρᾶζουν οἱ ἀδελφοὶ
 κι' ἀπὸ κάτω οἱ γενιές τῆς ἀβυσσος —
 διψασμένες ἔχιδνες — νὰ μᾶς ἐκμιζοῦν
 ὅλο τὸ λαμπρὸ γάλα πού μᾶς ἔθρεψες.

Ἦ μητέρα μας, δὲν σ' ἔχει ξεχάσει
 τὸ ἐξόριστο στέρνο μας πού σὲ δύζαξε
 κι' ἄς τὸ πότισαν μὲ τὸ ἀφίονι τῆς λήθης
 οἱ καιροὶ ἐδῶ κάτω.

Τὸ κρατάει φυλαχτὸ σὲ μιὰ φλέβα του
 τὸ ἀμόλυτο γάλα σου
 γιὰ νὰ συντηρεῖ καὶ ν' ἀναφτερώνει μ' αὐτὸ
 τίς ἰσχνές καὶ τίς δισεχτές μέρες του.

ΝΙΚ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΑΚΗΣ

Προχώρα, ἀδελφέ μου

Προχώρα, ἀδερφέ μου,
 μὴ λυγίσης,
 προχώρα.

Χίλιες φορὲς θὰ σταυρωθῆς
 ὡσπου νὰ φτάσης ψηλὰ
 ἐκεῖ πού ἡ ἁμαρτία μας
 δὲ θὰ σὲ φτάνη.

Χίλιες φορὲς θὰ πνιγῆς
 στὸ ρυπαρὸ μας ποτάμι
 ὡσπου νὰ γίνης ὁ ἴδιος
 μιὰ θάλασσα.

Χίλιες φορὲς θὰ κοῆς
 στὴς φλόγες πού σὲ ζώνουν
 ὡσπου νὰ γίνης ὁ ἴδιος
 ἕνας ἥλιος.

Προχώρα, ἀδερφέ μου,
 μὴ λυγίσης κάτω ἀπ' τὸ θᾶρος μας.

Προχώρα

καὶ τὰ δάκρυά μου

ἄς σὲ συντροφέψουν στὴ μοναξιά σου.

(ΣΚΟΡΠΙΣΤΕ ΤΑ ΣΥΝΝΕΦΑ, Ἀθήνα 1974)

ΕΙΡΗΝΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ

Ἐνεύρεση...

ὦ Σὺ ποὺ ὄνειρεύεσαι τὴν ἄρρητη εὐτυχία,
 παλλόμενη σὰν τοῦ ἀνέμου τὰ κύματα καὶ οὐράνια
 σὰν τὰ φτεροκοπήματα τοῦ γλάριου ἐκεῖ μακριά·
 ὦ Σὺ ποὺ μιὰ χαρὰ ποθεῖς πιὸ ἀγνή καὶ δυνατώτερη
 ἀπ' ὅλες τὶς ἀνθρώπινες συνήθειες μας χαϊρές,
 τὶς ἀπὸ πίστη ἀδειανές καὶ ἀναίσθητες στὴ δόξα·
 Τίποτε μὴν ἀκούς, παρὰ τὸν ἑαυτό σου,
 ποὺ προσδοκᾷ ΝΑ ΖΗΣΗ,
 κ' ἄς εἶν' τὸ πιὸ πολῦτιμο
 ἄκουσμα αὐτὸ γιὰ σένα!
 Καὶ τὴ στιγμὴ ποὺ ἀναζητᾷς,
 στοῦ ἑαυτοῦ σου τὴν ἀνεύρεση σιμά,
 σ' ὅλους αὐτοὺς ποὺ φλυαροῦν σκουριές ἀνώφελες
 καὶ τὴν ψυχὴ σου πελαγώνουνε θὰ εἰπήσ
 γιὰ τὰ ρηχὰ τὰ λόγια τους: Ἐφήστε με νὰ φύγω!
 Καὶ ὅπου θὰ πᾶς θὰ συναντήσης φωτεινὴ
 καὶ ἀξιοσέβαστη πατρίδα,
 δική σου καὶ ἀπρόσμενη ἐλπίδα.
 Μείνε μονάχος στὴν ὄχλοβοή
 ζητώντας τὴν ἀληθινὴ σου θέση,
 τὸν ἑαυτό σου ἀνακαλύπτοντας
 μὲ τόλμη καὶ μὲ τρυφεράδα,
 καθὼς εὐχόταν ἡ ψυχὴ σου τόσα χρόνια.
 Στὸν ἑαυτό σου ἡ γέννηση εἶναι ἡ ἀληθινὴ
 γιὰτὶ ἀνοίγει τὴ ματιὰ στὴν Ὁμορφιὰ τοῦ κόσμου
 καὶ τῆς ψυχῆς τὸ Μήνυμα τὸ Μέγα.
 Μιὰ νέα βαρύτητα τότε θὰ ψιθυρίση
 γιὰ τὴν ψυχὴ σου: «ἀκόμα δὲν τὴν κέρδισα»,
 μὰ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιάς σου θὰ μεγαλωθῇ
 τοῦ Ἄπειρου ἡ φωνή!

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ γαλλικοῦ, ἀπὸ τὸ περιοδικὸ
 UNITÉ No 29, Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου 1976).

ΟΙ ΙΕΡΑΡΧΑΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ...

Η ΣΥΝΟΔΟΣ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (24 Αὐγούστου—2 Σεπτεμβρίου) ἔδωσε στὸν Ἑλληνικὸ Λαὸ μιά πολὺ θλιθερὴ εἰκόνα. Ὅχι μόνον ἐξεδηλώθησαν ὠρισμένοι ἱεράρχαι μεταξὺ τους ἀπότιστοι ἀπὸ τὰ χριστιανικὰ νόματα τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἀλλὰ καὶ τελείως ἀνάγωγοι.

Ὁ Τύπος ἠσχολήθη ἐκτενῶς μὲ αὐτὲς τὶς ἐκδηλώσεις, οἱ ὁποῖες ἀπετέλεσαν κορύφωμα τῆς ἐχθρότητος τῶν δημιουργημένων ομάδων Μητροπολιτῶν.

ΤΑ ΝΕΑ, 26 Αὐγούστου

Σέ ὀξυμένη ἀτμόσφαιρα πραγματοποιήθηκε ἡ χθεσινὴ, πρώτη συνεδρίαση τῆς ἐκτάκτου Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἕξ αἰτίας ἀντεγκλήσεων, ἀκόμη καὶ ὕδρευον, μεταξὺ μητροπολιτῶν ἀντιθέτων «παρατάξεων».

Ἡ ἐπίθεση, ἐστράφη κυρίως κατὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ὡς ὑπαίτιου τοῦ «δράματος ποὺ διέρχεται σήμερα ἡ Ἐκκλησία».

Μιά, πικρὴ γεύση ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα αὐτὴ ποὺ ἐπικράτησε

στὴ διάρκεια μεγάλου διαστήματος τῆς συνεδριάσεως μπορεῖ νὰ πάρη κανεὶς ἀπὸ τὶς ἀκόλουθες ὕβριστικὲς ἀντεγκλήσεις:

— «Σφαγιάσατε τοὺς ἅγιους ἀδελφούς μας...».

— «Εἶσαι σὺ ἀρχιερέας;».

— «Τίνος τὰ μούτρα εἶναι καλύτερα... Τὰ δικὰ μου ἢ τὰ δικὰ σου;».

— «Ἄν ἀνοίξω τὸν φάκελλον σου, δὲν ξέρω ποῦ θὰ σταθῆς... Ἐσύ δὲν κρυβόσουν ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριό, ὅταν ἐρχόταν ὁ... στὴ μητρόπολή σου;».

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 26 Αὐγούστου

Κατὰ τὶς πληροφορίες μας, οἱ Μητροπολίτες ποὺ καταψήφισαν τοὺς κανονισμοὺς εἶναι: Ἐλευθερουπόλεως, Χίου, Ἐδέσσης, Δρυνουπόλεως, Κερυραίας, Κερκύρας, Φλωρίνης, Θηβῶν, Ἰθῶρας καὶ Σιδηροκάστρου. Ἀπ' αὐτούς, οἱ Ἰθῶρας, Κερκύρας καὶ Σιδηροκάστρου θεωροῦνται ὡς οἱ ἡγέτες τοῦ σκληροῦ πυρήνος.

Ἡ ψήφιση τῶν κανονισμῶν ἔχει ἰδιαίτερη σημασία, πέρα ἀπὸ τὴν ἐμφάνιση τῶν ἀριθμῶν καὶ

για τὸ περιεχόμενό τους. "Ὅπως ἔγραψε ἡ «Καθημερινή», εἶναι αὐστηροὶ καὶ δὲν ἐπιτρέπουν τίς ἐμφανίσεις «καπετανάτων» μέσα στὰ σώματα διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε ὑπερβολές στὶς ἐκφράσεις, σὰν αὐτὲς ποὺ λέγονται σήμερα.

Ἄρκει νὰ ἀναφερθῆ ὅτι στὴ ψηφοφορία χθές, ὁ Μητροπολίτης Φλωρίνης, στὸ ἐρώτημα Ναι ἢ Ὁχι, ἀπάντησε ὅτι «τοὺς κανονισμοὺς αὐτοὺς ἐγὼ τοὺς...». "Ὅταν ἐκλήθη νὰ ἀνακαλέσῃ, πρόσθεσε: «Οἱ λέξεις σὰς πειράζουν»;

ΤΑ ΝΕΑ, 25 Αὐγούστου

Οἱ περίοικοι τῆς Μονῆς Πετράκη ἐγῆκαν στὰ μπαλκόνια καὶ τὰ παράθυρα τῶν πολυκατοικιῶν ἀπὸ τίς κραυγὲς θορυβοποιῶν ἀρχιερέων ποὺ δημιούργησαν καὶ χθὲς πραγματικὸ πανδαιμόνιο στὴν αἴθουσα τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἱεραρχίας.

Ὁ «καυγὰς» ἄρχισε ὅταν ἀρχιερεῖς ποὺ θορυβοποιοῦσαν ζήτησαν νὰ καταψηφισθοῦν οἱ κανονισμοὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ποὺ καθορίζουν ὅτι ἀπαγορεύονται οἱ ἀντεγκλήσεις, οἱ ἀνοίξεις ἐκφράσεις καὶ οἱ ἀπρεπεῖς καὶ προσωπικὲς ἐπιθέσεις μεταξὺ Ἱεραρχῶν.

"Ὅταν οἱ διατάξεις αὐτὲς ἐγιναν δεκτὲς ἀπὸ τὴν πλειοψηφία τῆς Ἱεραρχίας, ξεσηκώθηκαν οἱ θορυβοποιοὶ καὶ φώναζαν:

«Αὐτὸς εἶναι κανονισμὸς τοῦ Χίτλερ. Μᾶς κάνει δούλους!».

— «Προτιμᾶμε δουλικὸ κανονισμό, παρὰ νὰ γίνουμε δούλοι

δύο προσώπων, ἀπάντησε ἔντονα μητροπολίτης τῆς παλαιᾶς Ἱεραρχίας, ἐνῷ ἄλλος τόνισε:

«Μὲ αὐτὰ τὰ χάλια ποὺ ἐμφανίζεται ἡ Ἱεραρχία ψηφίζω μ' ὅλη μου τὴν ψυχὴ αὐτοὺς τοὺς κανονισμοὺς».

ΤΟ ΒΗΜΑ, 2 Σεπτεμβρίου

Ἄδιστακτο, ἐλεεινὸ, χυδαῖο ὑπάνθρωπο, προερχόμενο ἀπὸ ἀχούρι, ἀπολίτιστο καὶ δάρβαρο, ποὺ ἔχει ψυχὴ λούστρου καὶ χαμᾶλη, καρδιὰ τίγρεως καὶ ἀντιλόπης καὶ ψυχὴ κοπρώδη, βουτηγμένη στὴ λάσπη τῆς προστυχιάς καὶ τὸν δυσώδη βόρβορο τῆς αἰσχρᾶς ἐμπαθείας, ὑποκείμενο στὶς ἀρτηρίες καὶ στὶς φλέβες τοῦ ὁποίου ρεεῖ ὄχι καθαρὸ αἷμα, ἀλλὰ θρώμικο πύον, μὲ ψυχὴ ρυπαρὴ καὶ κολασμένη καὶ καρδιὰ διεφθαρμένη, ἀνθρωποφάγο...

Τοὺς βαρεῖς αὐτοὺς χαρακτηρισμοὺς γιὰ τὸν Μητροπολίτη Κορινθίας περιλαμβάνει ὁ ἐπίσημη δήλωσή του πρὸς τὴν Ἱεραρχία ὁ Μητροπολίτης Ἐλευθερουπόλεως, ὁ ὁποῖος συνοψίζων εἶπε:

«Ἐτόλμησε κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίαν ὁ Σεβ. Φλωρίνης, ὅστις πολλάκις ἐξεφράσθη ὑπὲρ τοῦ Κορινθίας ἐν ταῖς συνεδρίαις τῆς ἐνεσώσης Ἱεραρχίας, ἐτόλμησεν, ἐπαναλαμβάνω, νὰ διαφωνήσῃ πρὸς μίαν ἀποψίν του. Ὁ κοσμογυρισμένος καὶ πολιτισμένος ἅγιος ἐξετινάχθη ἀπὸ τῆς θέσεώς του ὀργίλος, ἐπιθετικὸς, ἀποτρόπαιος καὶ ἀνεξιλέωτος: «Δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ

ἐπικαλήται τοὺς Κανόνας ὁ ἅγιος Φλωρίνης, διεμαρτυρήθη ὁ Δεσπότης, διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονῆ, ὅτι τοὺς παρεβίασαν, ὅταν κατέλαβε τὸν Θρόνον διὰ τῶν νόμων τῆς Πολιτείας».

«Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνεχθῶ τὴν ἀδικίαν καὶ ἐμπαθῆ ἐπίθεσιν τοῦ Κορινθίας κατὰ τοῦ οὐρανοδόξου Ἐπισκόπου τῆς Φλωρίνης, τοῦ ὁποίου οὐδὲ τὰ υποδήματα εἶναι ἱκανὸς νὰ βαστάσῃ καὶ ἐπειδὴ ὁ Σεβ. Φλωρίνης ἀγδιασμένος ἀπὸ τὴν προκλητικότητά καὶ τὴν βιαιότητα τοῦ ἐπικριτοῦ του προτίμησε τὴν σιωπὴν, ἐθεώρησα χρέος μου ν' ἀπαντήσω ἐγὼ εἰς ἐκείνας τὰς συκοφαντικὰς καὶ ὑβριστικὰς βολὰς. «Δὲν πρέπει — παρατήρησα ἡρέμως — νὰ λησμονῆ καὶ ὁ ἅγιος Κορινθίας, ὅτι ἐχειροτονήθη εἰς διάκονον, εἰς πρεσβύτερον καὶ εἰς Ἐπίσκοπον ἀπὸ τὸν «Πλαστηρογέννητον» πνευματικόν του πατέρα καὶ γέροντα μακαρίτην Χίου Παντελεήμονα Φωστίνην».

«Ὁ κ. Παντελεήμων ἠφρονιδίασθη καὶ ἐξωργίσθη ἐπὶ τῇ ἀποστομωτικῇ μου ἀπαντήσῃ καὶ ἀνίκανος ν' ἀπαντήσῃ, ἐκάθησε πρὸς στήμνιν, διὰ νὰ ἐγερεθῆ ὁμῶς ἀμέσως καὶ, διακόπτων ἕτερον Σύνεδρον ἐμιλοῦντα, ἐπέτεθη ἐναντίον του μετὰ μανίας. Ἄφου μοὶ ὑπενεθύμισεν ὅτι εἰς τὰς ἀρχιερατικὰς ἐκλογὰς τοῦ 1922 ἐκλέκτωρ ὑπῆρξε καὶ ὁ Μακαριστὸς Μητροπολίτης Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος, ἐθεώρησε σκόπεμον νὰ μνησθῆ καὶ τινος Ἱ. Κανόνος ἐντελῶς ἀσχετοῦ πρὸς τὸ θέμα, διὰ ν' ἀποδείξῃ καὶ ἐ-

πιβεβαιώσῃ τὴν ἀρχαίαν ρῆσιν: «οἶα ἢ μορφὴ (τὸ χρῶμα δηλονότι τοῦ προσώπου) τοιαῦτα καὶ ἢ ψυχὴ», γαιρεκάκως παρατηρήσας ὅτι: ὁ Κανὼν ἀποκλείει μὲν τὸν μοιχὸν ἀπὸ τὴν ἱερωσύνην, ἐπιτρέπει ὁμῶς ταύτην εἰς τὸν υἱὸν τῆς παλλακίδος».

«Τὸν χυδαῖον αὐτὸν καὶ ὑβριστικὸν ὑπαινιγμὸν δὲν τὸν ἀντελήφθη καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τὸν ἀντιληφθῶ. Σδασμιώτατος ὁμῶς Σύνεδρος μ' ἐπλησίασε κατὰ τὸ διάλειμμα, διὰ νὰ μὲ παρηγορήσῃ καὶ διὰ δακρύων νὰ μὲ παρακαλέσῃ νὰ μὴ δώσω συνέχειαν εἰς τὸν αἰσχρὸν ὑπαινιγμὸν τοῦ Κορινθίας, τὸν ὁποῖον μοὶ συνέστησε νὰ περιφρονήσω καὶ νὰ τὸν παραδώσω εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ.

«Ὅμως, κατὰ καθήκον καὶ χρέος ἱερὸν εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ εἶπω εἰς τὸν ὑδριστὴν μου, τὸν ἀδίστακτον αὐτὸν «ἀρχιερέα» τύπου Ἄννα καὶ Καϊάφα, ὅτι τοιαύτην μυσαρὰν καὶ γαλοῦργον ψυχὴν σπανίως συναντᾷ τις, ἀκόμι καὶ εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀξέστων καταγωγέων, τῶν λούστρων καὶ τῶν χαμᾶληδων τῆς Ἰσταμπούλου.

«Μόνον ἔλασνοι καὶ χυδαῖοι ὑπάνθρωποι, προερχόμενοι ὄχι ἀπὸ σπῆτα, ἀλλ' ἀπὸ «ἀχούρια», ἀπὸ τρωγλες συνοικισμῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν τῆς πρωτογόνου Ἀνατολῆς, μόνον πνευματικῶς ὑπανάπτυκτοι, ἀπολίτιστοι καὶ θάρδαροι, ἄνθρωποι μὲ καρδίαν τίγρεως καὶ ἀντιλόπης καὶ ψυχὴν κοπρώδη, βουτηγμένην εἰς τὴν λάσπην τῆς προστυχίης καὶ τὸν δυσώδη θόρβορον τῆς αἰσχρᾶς

ἐμπαθείας μόνον ἀπὸ ὑποκειμένου, εἰς τὰς ἀρτηρίας καὶ τὰς φλέβας τοῦ ὁποίου ρέει ὄχι καθαρὸν αἷμα, ἀλλὰ βρώμικον πύον, μόνον ἀπὸ αἰσχρὰν, ρυπαρὰν καὶ κολασμένην ψυχὴν, θ' ἀνέμενέ τις μίαν τοιαύτην συμπεριφορὰν, ἀναξίαν ὄχι Ἐπισκόπου καὶ ἀνθρώπου πεπολιτισμένου, ἀλλ' ἀνθρωποφάγου καὶ ἐξ ὀλοκλήρου διεφθαρμένην ψυχὴν καὶ καρδίαν ἐχόντος».

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 2 Σεπτ/βρίου

Τὸ ὅτι τὸ θρησκευτικὸ αἰσθημα τῶν Ἑλλήνων, τὰ τελευταῖα χρόνια, βρίσκεται σὲ κάποια καθίζηση, αὐτὸ εἶναι μᾶλλον βέβαιον. Οἱ λόγοι εἶναι πολλοὶ καὶ δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ τοὺς ἀναλύσουμε. Θὰ σταθοῦμε σὲ ἓνα ἐξ ἴσου ἀναμφισόγητο. Συνίσταται στὸ ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας, οἱ ὑπεύθυνοι, δηλαδή, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δὲν βρίσκονται στὸ ὕψος τῶν περιστάσεων. Γιὰ νὰ εἶμαστε δὲ ἀκριβέστεροι, ἔχουν ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ τὴν κοινὴ γνώμη, ὀρίσκονται: σὲ ἀπόστασιν ἀπὸ τὴ νοστορπία τοῦ λαοῦ. Ζοῦν διανοητικῶς, σὲ ἄλλη τελείως ἐποχὴ. Δὲν ἔχουν ἀντιληφθεῖ οὔτε τὰ προβλήματα τῶν καιρῶν μας, οὔτε τίς ἐξελιξείσιν στὶς συνθήκας τῆς ζωῆς, οὔτε τίς μεταβολές στὴ νοστορπία τῶν ἀνθρώπων. Δὲν εἶναι σὲ θέσῃ, δηλαδή, νὰ πλησιάσουν καὶ νὰ συγκινήσουν τοὺς πιστοὺς. Καὶ ὅταν οἱ λειτουργοὶ τοῦ Ἰψίστου δὲν μποροῦν νὰ πλησιάσουν τὸν ἄνθρωπον, ὁ ἄνθρωπος φεύγει ὄχι μόνον ἀπὸ αὐτούς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν.

Νὰ τὸ ποῦμε καθαρότερα: ἡ ἡγεσία τῆς Ἐκκλησίας μας, ἔχει χάσει τὴν ἀκτινοβολία τῆς ἡ, ἂν θέλετε, ἡ ἀκτινοβολία τῆς ἀσκεῖται στὸ κενόν. Δὲν φθάνει: στὶς εὐρύτερες μάζες ἢ ἐπηρεάζει ἓνα μέρος μόνον ἀπὸ αὐτές. Ἀκούγεται συχνὰ ἡ φράση ὅτι οἱ Ἱεράρχες μας ζοῦν χίλια πεντακόσια χρόνια πρὶν. Μακάρι νὰ ἦταν ἔτσι. Τότε ζοῦσαν, ἔγραφαν καὶ ἐκήρυτταν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Βασίλειος, ὁ Χρυσόστομος καὶ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι εἶχαν θαρραλέες καὶ ἐπαναστατικὲς ἀπόψεις γιὰ τὴν ἐποχὴ τους. Ἀντιμετώπιζαν μὲ θάρρος τὸ κατεστημένον καὶ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς ἐποχῆς καὶ δὲν παραγνώριζαν τὸν παράγοντα ἄνθρωπον, τὰ αἰσθητά καὶ τὰ προβλήματα τὰ του.

*

Συνῆλθε, τίς τελευταῖες ἡμέρες, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος. Καὶ συζητήθηκαν διάφορα θέματα καὶ προεκλήθη ὀξύτης ἀπερίγραπτη καὶ ἀκούσθησαν λέξεις καὶ φράσεις, πού δὲν τολμᾷ νὰ γράφει οὔτε δημοσιογράφος ἀθυρόστομου περιοδικοῦ τρίτης κατηγορίας. Καὶ ὅλες αὐτὲς τίς ὕβρεις καὶ τίς βωμολοχίαις τίς ἐξεστόμισαν σεβάσιμοι Ἱεράρχες, χωρὶς καὶ ν' ἀντιδράσουν οἱ ἄλλοι. Σὰν νὰ τὸ θεωροῦσαν ὡς κάτι τὸ φυσικόν. Ἀλλά, πρόκειται καὶ περὶ συζητήσεως; Μᾶλλον συμβαίνει καὶ ἐδῶ αὐτὸ πού τόσο συχνὰ καὶ σὲ τόσους διαφορετικὸς κύκλους διαπιστοῦται στὴν Ἑλλάδα. Ὁ ὀμιλητής, δηλαδή, δὲν ἐνδιαφέρεται: νὰ πείσῃ ἐκείνους πού διαφωνοῦν ἢ πού ἀντιδικοῦν μαζί

του. Ἀποβλέπει ἀπλῶς στό νά «τούς τὰ πεί». Τόν ἱκανοποιεῖ τὸ ὅτι «τούς τὰ εἶπε χῦμα!» Ἔτσι, ὅταν ἓνας σεμνὸς καὶ φωτισμένος Ἱεράρχης ἀνέπτυξε μὲ πολλή ἀγάπη ἓνα θέμα, οἱ διαφωνοῦντες πρὸς τὶς ἀπόψεις του, δὲν τὶς ἀντέκρουσαν κἀν. Τὶς ἀπέριψαν ἀσυζητητί, καὶ τὸν κατηγόρησαν ἐπὶ κακοδοξία. Πράγμα πού συνιστᾷ βαρύτερη κατηγορία γιὰ ἓναν Ἱεράρχη.

**

Καὶ οἱ μεγαλύτερες φαταρίες γίνονται: ἀπὸ ἀνθρώπους πού ἔγιναν μητροπολίτες ἐπὶ ἑπταετίας ἢ ἀπὸ συμπαθοῦντες πρὸς τὸ τότε καθεστῶς.

Ἡ γραμμὴ τους εἶναι σαφής: Ἀποβλέπει στό νά καλλιεργηθῆ ἡ ἐντύπωση ὅτι ὁ τόπος δὲν πηγαίνει καλά, ὅτι στήν οὐσία μᾶς κυβερνοῦν ἄθεοι, κοιμιοῦνται καὶ μαζόνιοι καὶ ἄλλα φαειδρὰ παρόμοια.

Γ.Ν. ΔΡΟΣΟΣ

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ, 4 Σεπτεμβρίου

Τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα ἔμεινε ἀναυδο μὲ τὸ πραγματικὰ ἀπίστευτο κείμενο πού ἀπηύθυνε Ἱεράρχης ἐναντίον ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ. Ὅπως καὶ μὲ τὶς πληροφορίες πού δημοσιεύονται γιὰ ζωηρὲς ἀντεγκλήσεις κατὰ τὶς συνεδριάσεις τῆς Ἱεραρχίας. Καὶ διερωτᾶται κάθε χριστιανός: Ποῦ εἶναι τὸ «εἰρήνη υἱῶν», τὸ «ἄν τις σὲ ραπίσῃ εἰς τὴν μίαν παρειάν, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην», τὸ «ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς υἱῶν» καὶ τόσα ἄλλα, πού

περιέχει ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία; Ὅμως, τὸ κακὸ σ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεση εἶναι ἄλλο: Ὑπάρχουν Ἱεράρχες ἐξαιρετοί, μὲ ζωὴ ὑποδειγματικὴ, μὲ πλατεῖς ἠθικοὺς καὶ πνευματικοὺς ὀρίζοντες, πραγματικὰ ἀντιπρόσωποι τοῦ Θεοῦ, οἱ ὁποῖοι δίκαια ἔχουν κερδίσει τὸν σεβασμὸ, τὴν ἐκτίμηση καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ κόσμου. Ἀρκοῦν ὅμως δύο ἢ τρεῖς ἐξαιρέσεις, γιὰ νά «πάρῃ τὸ σχέδιο» ὅλη τὴν Ἱεραρχία. Ἡ κοινὴ γνώμη αὐτῆς τὶς ἐντυπωσιακῆς ἐξαιρέσεις τὶς γενικεύει. Κατανοοῦν ἄρα γὰρ οἱ παρεκτρεπόμενοι Ἱεράρχες πόσο μεγάλη ζημιὰ κάνουν στήν Ἐκκλησία;

Π. ΠΑΠΑΔΟΥΚΑΣ

ΕΛΕΥΘ. ΚΟΣΜΟΣ 11 Σ/βρίου

Ἡ Ἱεραρχία ἐτρώθη βαρύτερα συνεπεία προσωπικῶν ἀντεγκλήσεων τεσσάρων Μητροπολιτῶν: Τῶν Ἡλείας κ. Ἀθανασίου, Κορινθίας κ. Παντελεήμονος, Φλωρίνης κ. Αὐγουστίνου καὶ Ἐλευθερουπόλεως κ. Ἀμβροσίου.

Αἱ ἀνταλλαγεῖσαι φράσεις, τὰ διακινηθέντα ἔγγραφα καὶ ἡ ἀνευθυνότης μᾶς πρωϊνῆς ἐφημερίδος, συντέλεσαν εἰς τὸ νά δοθῆ ἡ εἰκὼν εἰς τὸν λαόν ὅτι οἱ 76 (τώρα 77) Μητροπολίται ἄλλο δὲν κάνουν παρὰ νά νορυβαντισοῦν δίκην ὀπαδῶν τοῦ Διονύσου καὶ νά ὑβρίζονται ὡς πειραταὶ τοῦ... Κάπταιν Μπλούμ.

Ἡ συζήτησις τῆς Ἱεραρχίας —ὅταν μάλιστα αὐτὴ συνέργηται μετὰ πενταετίαν ἀπὸ τὸ 1972— εἶναι γεγονός σπουδαιότατον καὶ, θεοβίως, ὄχι μόνον διὰ τὴν Ἐκ-

κλησίαν. Ἡ Ἱεραρχία, οὔσα ἀνωτάτη διοικητικὴ καὶ ἐν ταύτῃ πνευματικὴ ἀρχὴ Ἐκκλησίας καὶ Χώρας, ὄφειλε νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰ δημιουργηθέντα κατὰ τὴν διαρρεύσασα τοῦλάχιστον πενταετίαν μεγάλα ἔθνικα, ἐκκλησιαστικά καὶ κοινωνικά προβλήματα. πὺ ἀνεφάνησαν ἢ προδιαγράφονται.

Δικαίως ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀναρωτᾶται:

— Ποιὰ ἡ θέσις τῆς Ἱεραρχίας στὴν ἐτοιμαζομένη εἰσοδὸν τῆς χώρας μας εἰς τὴν ΕΟΚ; Ἡ Ἐκκλησία θὰ ἀντιμετωπίσῃ πολλὰ καὶ ἄγνωστα γι' αὐτὴν ζητήματα (οἰκονομικά, πνευματικά καὶ πολιτικά). Τὰ ἐσκέφθησαν ποτὲ οἱ 77 πατέρες;

— Ποιὰ ἡ θέσις τῆς Ἱεραρχίας στὸ θέμα τῶν κατακαιομένων δασῶν μας; Δὲν μπορούσε τάχα, ἡ Ἱεραρχία, ἀπ' ἑνὸς μὲν νὰ κολαφίσῃ τὸ φαινόμενον ἀπ' ἑτέρου δὲ νὰ κηρύξῃ σειρὰ ὁμιλιῶν ἀπὸ τοὺς ἄμβωνες καὶ στὶς παιδικὲς κατασκηνώσεις, πληρώνοντας ἐν ἀνάγκῃ ἀδιορίστους Θεολόγους γι' αὐτό;

— Ποιὰ ἡ θέσις τῆς Ἱεραρχίας στὴν ὀφρανεμένη Κύπρῳ;

— Ποιὰ ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας στὸ μεγάλο θέμα τοῦ Διαλόγου τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, τὴν

στιγμὴν μάλιστα πὺ ὁ Μέγας ἐργάτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὁ Γέροντας Χαλκηδόνος κ. Μελίτων προχωρεῖ μὲ σταυρικά ἀλλὰ μεγάλοπρεπα βήματα, πὺ θὰ ἐνώσουν τὸν Χριστιανισμόν;

Δὲν ὠμίλησε γι' αὐτὰ ἡ Ἱεραρχία. Ἡ ἱστορία, μὲ σύγχρονα θαγόνια, πέρασε μπροστὰ τῆς καὶ ταξιθεύει μὲ ταχύτητα στὸ ἔτος 2.000.

**

Ἀπὸ τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σεραφείμ (Ἰαν. 1974), δύο χαρακτηρισμοὶ δίδονται εἰς τὸ σύνολον σχεδὸν τῆς Ἱεραρχίας. «Σεραφειμικοὶ» καὶ «Ἱερωνυμικοὶ». Ὁ εἰδικευμένος «θρησκευτικὸς τύπος» καὶ κατ' ἐπέκτασιν ὁ ἡμερήσιος πολιτικὸς, συνδουλιζοῦν τὴν πυρκαϊᾶν αὐτὴν τοῦ διαχωρισμοῦ. Οἱ φανατικοὶ λέγουν: Ἀφοῦ ὑπάρχουν «ἱερωνυμικοὶ» εἶναι φυσικὸν νὰ ὑπάρχουν καὶ «σεραφειμικοὶ». Καὶ ἀφοῦ οἱ πρῶτοι ἀμύνονται, οἱ δεῦτεροι ἐπιτίθενται ἢ καὶ τἀνάπαλιν. Ἐὰν αὐτὰ ληφθοῦν τοῖς μετρητοῖς, ἐὰν δηλαδὴ πιστεῦσωμεν εἰς τὴν ὑπαρξίν δύο παρατάξεων, τότε δὲ ν ὑ π ά ρ χ ο υ ν Ἱ ε ρ ά ρ χ α ι .

ΙΣΑ ΟΥΠΑΝΙΣΑΔ

Τοῦ SRI AUROBINDO
Μετάφρασις Κ. Στεφανίδη

Ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ ὀσιαίου φιλοσόφου SRI AURO-
BINDO, μεταφέραμε τὸ ἀρχαίο Σανσκριτικὸ κείμενο.

ईशावास्यमिदं सर्वं यत् किञ्च जगत्प्रा जगत् ।
तेन त्यक्तेन भुञ्जीथा मा गृधः कस्य सिद्धनम् ॥१॥

Ἔλα αὐτὰ εἶναι γιὰ κατοικία τοῦ Κυρίου, ὅ,τιδήποτε εἶναι
ἀτομικὸ σύμπαν κινήσεως στὴ συμπαντικὴ κίνηση. Παραιτούμενος
ἀπὸ αὐτὰ θὰ ἀπολαμβάνεις. Μὴ ἐπιθυμῆς τὰ ἀγαθὰ ὁποιοδήποτε
ἀνθρώπου.

कुर्वन्नेहे कर्माणि जिजीविषेत् शन समा ।
एवं त्वयि नान्यथेतोऽस्मि न कर्म लिप्यते नरे ॥२॥

Ἐκτελώντας ἀληθινὰ ἔργα σ' αὐτὸν τὸν κόσμον ὁ ἄνθρωπος θὰ
ἔπρεπε νὰ ἐπιθυμῆ νὰ ζήσει ἑκατὸ χρόνια. Ἔτσι εἶναι, σὲ σένα
καὶ ὄχι διαφορετικὰ ἀπ' αὐτό. Ἡ δράση δὲν προσκολλᾶται σὲ ἕναν
ἄνθρωπο.

असूर्या नाम ते लोका अन्धेन तमसावृताः ।
तांस्ते प्रेत्याभिगच्छन्ति य के चात्महृनो जना ॥३॥

Ἀνήλιαγοι καὶ περιτυλιγμένοι σὲ πυκνὸ σκοτάδι, εἶναι οἱ κό-
σμοι ἐκεῖνοι ὅπου συρρέουν, κατὰ τὸν θάνατό τους, ὅσοι οἱ φωνεῖς
τῶν ψυχῶν τους.

अनेजदेकं मनसो जवीयो ननहेवा आप्नुवन् प्वमपत् ।
तद्भावतोऽन्यातत्येति तिष्ठन् तस्मिन्नगो मानसिद्धा दधाति ॥४॥

Ἔνα ἀκίνητο πού εἶναι γοργότερο ἀπὸ τὸν Νοῦ. Πού οἱ Θεοὶ
δὲν φθάνουν, γιὰτὶ πάντοτε προπορεύεται. Αὐτὸ καὶ δευὰ στέκεται,
ξεπερνᾷ τὰ ἄλλα, ὅσο καὶ ἂν τρέχουν. Σ' αὐτὸ ὁ Κύριος τῆς Ζωῆς
ἐναποθέτει τὰ ὕδατα.

तदेजति तन्नैजति तद्दूरे तद्वन्तिके ।

तदन्तरस्य सर्वस्य तद्गु सर्वस्यास्य बाह्यतः ॥५॥

Αυτό κινείται και αυτό δέν κινείται. Αυτό είναι μακρυνά και τὸ ἴδιο είναι κοντά. Αυτό είναι μέσα εἰς ὄλο αυτό και Αυτό, ἐπίσης, είναι ἔξω ἀπὸ ὄλο αυτό.

यस्तु सर्वाणि भूतानि आत्मन्येवानुपश्यति ।

सर्वभूतेषु चान्मानं ततो न विजुगुप्सते ॥६॥

Ἄλλὰ αυτός πὸν βλέπει παντοῦ τὸ Ἐγὼ εἰς ὄλες τῖς ὑπάρξεις και ὄλες τῖς ὑπάρξεις στὸ Ἐγὼ, δέν ἀποτραβιέται ἔπειτα ἀπὸ τίποτε.

यस्मिन् सर्वाणि भूतानि आत्मैवाभूद् विजानतः ।

तत्र वो मोहः कः शोक एकत्वमनुपश्यतः ॥७॥

Αὐτός, στὸν ὁποῖον ἐνυπάρχει ἡ Αὐθυπαρξία, πὸν ἔχει γίνεἰ ὄλες οἱ ὑπάρξεις, οἱ ὁποῖες είναι: Γίγνεσθαι, γιατί ἔχει τὴν πλήρη γνώση, πὸς θά ἐξαπατηθεῖ, ἀπὸ πὸν θά ἔχει θλίψη, αυτός πὸν βλέπει παντοῦ ἐνόητα;

स पर्यगाच्छुक्रमकायमन्नणमस्नाविरं शुद्धमपापविद्धम् । कविर्मनीषी

परिभूः स्वयम्भूयथातथ्यतोऽर्थान् व्यदधात् शाश्वतीभ्यः समाभ्यः ॥८॥

Εἶναι Αὐτός πὸν ἐπῆγε μακράν. Αυτό πὸν εἶναι λαμπρό, ἀσώμκτο, χωρὶς σημάδι ἢ ἀτέλεια, χωρὶς νεῦρα, ἀγνό, ἀδιαπέραστο ἀπὸ τὸ κακό. Ὁ Διρατικὸς, ὁ Στοχαστής, ὁ Ἐνας πὸν γίγνεται παντοῦ, ὁ Αὐθῦπαρκτος πὸν ἔχει διευθετήσἰ ἀντικείμενα τελείως σύμφωνα πρὸς τὴν φύση τους ἀπὸ ἀμνημονεύτων αἰώνων.

अन्धं तमः प्रविशन्ति घेदविद्यामुपासते ।

ततो भूय इय ते तमो य उ विद्यायां रताः ॥९॥

Μέσα σὲ μαῦρα σκοτάδια εἰσέρχονται αὐτοὶ πὸν ἀκολουθοῦν μετὰ τὴν Ἄγνοια, αὐτοὶ ὁμωσ πὸν ἀφοσιώνονται μόνον στὴν Γνώση θυθίζονται: μέσα σὲ μεγαλύτερα σκοτάδια.

अन्यदेवाहविद्यायाऽन्यदाहुरविद्याया ।

इति श्रुत्वा धीराणां ये नस्तद्विचचक्षिरे ॥१०॥

Ἄλλο, ἀληθινά, λέγεται ὅτι εἶναι ἐκεῖνο πὸν προέρχεται: ἀπὸ τὴν Γνώση, ἄλλο ἐκεῖνο πὸν προέρχεται ἀπὸ τὴν Ἄγνοια. Αὐτὴ εἶναι ἡ παράδοση πὸν ἐλάβαμε ἀπὸ τὸν σοφὸ πὸν ἀπεκάλυψε Αὐτὸ πρὸς κατανόησή μας.

विद्याञ्चाविद्याञ्च यस्तद्वेदोभयं सह ।

अविद्यया मृत्युं तीर्त्वा विद्ययामृतमश्नुते ॥११॥

Αὐτὸς ποῦ γνωρίζει Αὐτὸ σὰν ἀμφοτέρω ἐνὰ, τὴν Γνώση καὶ τὴν Ἄγνοια, διὰ τῆς Ἄγνοίας ξεπερνᾷ τὸ θάνατο καὶ διὰ τῆς Γνώσεως ἀπολαμβάνει Ἄθανασία.

अथ तमः प्रविशन्ति येऽसम्भूतिमुपामते ।

ततो भूय इव ते तमो य उ सम्भूत्यां रताः ॥१२॥

Μέσα σὲ μαῦρα σκοτάδια εἰσέρχονται αὐτοὶ ποῦ ἀκολουθοῦν μετὰ τὴν Μή-Γέννηση, αὐτοὶ ποῦ ἀφοσιώνονται μόνον στὴ Γέννηση μέσα σὲ θαθύτερα ἀκόμη σκοτάδια.

अन्यदेवाहुः सम्भवादन्यदाहरसम्भवात् ।

इति शुभ्रम धीराणां ये तस्तद्विचचिन्तरे ॥१३॥

Ἄλλο, ἀληθινά, λέγεται ὅτι εἶναι ἐκεῖνο ποῦ ἔρχεται μὲ τὴν Γέννηση, ἄλλο ἐκεῖνο ποῦ ἔρχεται μὲ τὴν Μή-Γέννηση. Αὐτὴ εἶναι ἡ παράδοση ποῦ ἐλάβομε ἀπὸ τὸν σοφὸ ποῦ ἀπεκάλυψε Αὐτὸ πρὸς κατανόησή μας.

सम्भूतिञ्च विनाशञ्च यस्तद्वेदोभयं सह ।

विनाशेन मृत्युं तीर्त्वा सम्भूत्याऽमृतमश्नुते ॥१४॥

Αὐτὸς ποῦ γνωρίζει Αὐτὸ σὰν καὶ τὰ δύο στὸ ἕνα, τὴν Γέννηση καὶ τὴ διάλυση τῆς Γεννήσεως, διὰ τῆς διαλύσεως περνᾷ πέραν ἀπὸ τὸ θάνατο, διὰ τῆς Γεννήσεως ἀπολαμβάνει Ἄθανασία.

हिरण्येन पात्रेण सत्यस्यापिहितं मुखम् ।

तत् त्वं प्रब्रूयाच्च मन्वश्रुत्यां दृष्टये ॥१५॥

Τὸ πρόσωπο τῆς Ἀληθείας καλύπτεται μὲ ἕνα λαμπρὸ χρυσαφένιο κάλυμμα· αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ ἀπομακρύνεις, ὡ Ἐμφυχωτή, γιὰ τὸν νόμο τῆς Ἀληθείας, γιὰ τὴν ὄραση.

पूषत्रेहृषे यम सूर्य प्राजापत्य व्यूह रश्मिन् समूह ।

तेजो यत् ते हृष कृपाणतमं तत्ते पश्यामि

योऽसावसो पुहवः सोऽहमस्मि ॥१६॥

Ἦ Ἐμφυχωτή, ὦ μοναδικὲ Διορατικέ, ὦ Διατάκτα, ὦ φωτιστὴ Ἥλιε, ὦ δύναμη τοῦ Πατρὸς τῶν πλάσμάτων, διευθέτησε τίς ἀκτίνες σου, συμπίκνωσε τὸ φῶς σου· τὴ Λάμπη ποῦ εἶναι ἡ πλεον εὐλογημένη ἀπ' ὅλες τίς μορφές, αὐτὸ σὲ Σένα παρατηρῶ. Τὸ Πουρούσα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, Αὐτὸς Εἶμα.

वायुरनिलममृतमथेदं भस्मान्तं शरीरम् ।

ॐ क्रतो स्मर कृतं स्मर क्रतो स्मर कृतं स्मर ॥१७॥

Ἡ πνοή τῶν πραγμάτων εἶναι μιὰ ἀθάνατη ζωή, ἀλλὰ τὸ τέλος αὐτοῦ τοῦ σώματος εἶναι στάχτες — OM! — Ὡ Θέληση, θυμήσου αὐτὰ πού ἔγιναν, θυμήσου! Ὡ Θέληση, θυμήσου αὐτὰ πού ἔγιναν, θυμήσου.

अग्ने नम सुपथा रावे अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्मान् ।

द्युद्येधस्सज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठां ते नमर्द्धित विधेम ॥१८॥

Ὡ Θεέ Ἄγκνι, πού γνωρίζεις ἅλα τὰ ἐκδηλωμένα πράγματα, ὀδηγήσέ μας διὰ τῆς καλῆς ἀτραποῦ πρὸς τὴν εὐτυχία, ἀπομάκρυνε ἀπὸ μᾶς τὴν ὑπουλη ἐλξη τοῦ ἁμαρτήματος. Σὲ σένα ἀπευθύνουμε τὸν πληρέστερο λόγο ὑποταγῆς.

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Ι Η Σ Ο Υ Σ

Ποῖος ὑπῆρξεν ὁ Ἰησοῦς; ● Αἱ διάφοροι περὶ αὐτοῦ ἀπόψεις ἐκτιθέμεναι ἀμερολήπτως. ● Ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸν Ρενάν. ● Ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸν Συρέ. ● Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη.

TIMATAI MONON Δρχ. 80

“Ένα πολύτιμο βιβλίο

Ε Κ Λ Ο Γ Α Ι

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ

άνθολογία από τις όμιλίες και τὰ βιβλία του
1926 — 1966

∴

Έπιλογή ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

∴

‘Ο φιλόσοφος τῆς ἐσωτερικῆς
ἀπελευθερώσεως τοῦ ἀτόμου
γιὰ μιὰ νέα Ἀνθρωπότητα

εἶναι τώρα σιτὴ διάθεσι ὅλων τῶν πνευματικῶν
Ἑλλήνων μὲ τὸ νέο αὐτὸ βιβλίο

∴

Ἀποστέλλεται ἐλεύθ. ταχ. τελῶν
ἀντὶ δρχ. 90 καὶ (χρυσοπανόδετο) δρχ. 140

∴

‘Ο Κριναμουῦρτι ὑποδεικνύει τὴν ὁδὸ τῆς Ἀλήθειας

ΗΝΩΜΕΝΗ ΕΥΡΩΠΗ

Συζητούν κληρικοί και Πολιτικοί. Χαιρετισμός του Μητροπολίτου Τρανουπόλεως

Κατόπιν πρωτοβουλίας του (ρωμαιοκαθολικού) 'Επισκόπου του 'Αουξμπουργκ δρ Joseph Stimpfle συνεκεντρώθησαν εις την μονήν Ottoberuen εκπρόσωποι της ρωμαιοκαθολικής 'Εκκλησίας ἐξ ὅλης τῆς Εὐρώπης, ὡς καὶ ἐξέχοντες εὐρωπαϊοὶ πολιτικοὶ διὰ νὰ ἀνταλλάξουν τὰς σκέψεις των ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς προπαρασκευῆς τῆς ἐνώσεως τῆς Εὐρώπης. Εἰς τὴν συνάντησιν ἔλαβον μέρος, προσκληθέντες, καὶ εκπρόσωποι τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν 'Εκκλησιῶν, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Προστάμενος τοῦ 'Ορθοδόξου Κέντρου τοῦ Σαμπεζύ, σεβ. Μητροπολίτης Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνός.

Αἱ ἐργασίαι τῆς συναντήσεως ἤρχισαν τὸ ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου, 17 Σεπτεμβρίου ἐ.ε., μετὸν χαιρετισμὸν τοῦ 'Επισκόπου δρ. Stimpfle πρὸς τοὺς συγκεντρωθέντας. 'Αναφερόμενος εἰς τοὺς λόγους τοῦ Romano Guardini: «Σήμερον εἶναι, ὑπὸ μίαν ἰδιαιτέραν ἔννοιαν, ἡ ὥρα τῆς Εὐρώπης», καὶ ὑπενθυμίζων τὸ γεγονός, ὅτι οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης πρόκειται νὰ ἐκλέξουν διὰ πρῶτην φορὰν τὸ 1978 τοὺς ἐκπροσώπους των διὰ τὸ Εὐρωπαϊκὸν Κοινοβούλιον, κατέληξεν: «Ἡ ὥρα τῆς Εὐρώπης ἀποτελεῖ μίαν πρόσκλησιν διὰ τοὺς χριστιανοὺς. 'Ἡ νέα Εὐρώπη χρειάζεται ἕνα πνευματικὸν θεμέλιον, τὸ ὁποῖον νὰ ἐγγυᾶται εἰς τὴν κοινότητα τῶν Εὐ-

ρωπαϊκῶν λαῶν ἐνότητα καὶ διάρκειαν. Τοῦτο εἶναι: αἱ πνευματικαὶ ἀξίαι, τὰ ἠθικὰ ἰδεώδη, αἱ θεῖαι δυνάμεις τοῦ Εὐαγγελίου».

Ἐν συνεχείᾳ, ἀνεγνώσθησαν χαιρετισμοί: τοῦ Πάπα Παύλου Στ', ὡς καὶ ἐκπροσώπων τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἰσπανίας, τῆς Πορτογαλίας, τοῦ Λουξεμβούργου, τῆς Ὀλλανδίας, τῆς Μ. Βρετανίας καὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου. Ἐπηκολούθησαν ὁμιλίαι τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Χριστιανοδημοκρατικοῦ Κόμματος Δρος Helmut Kohl μετὸ θέμα: «Εὐρώπη — ἰδέαι καὶ πολιτικὰ κόμματα», καὶ τοῦ τέως ὑπουργοῦ τῆς Δ. Γερμανίας κ. Φράντζ Ζόσεφ Στράους μετὸ θέμα: «Ἡ κλῆσις τῆς Εὐρώπης ἐξ ἐπέμεως ἰστορίας τοῦ πνεύματος».

Τὴν ἐπομένην, Κυριακὴν, 18 Σεπτεμβρίου, ἐτελέσθη τὴν πρῶταν λειτουργία εἰς τὴν λατινικὴν, προεξάρχοντος τοῦ Καρδινάλιου Giovanni Benelli, Ἀρχιεπισκόπου Φλωρεντίας, ἐν συνεχείᾳ δέ, εἰς τὴν μεγάλην Αὐτοκρατορικὴν αἴθουσαν τῆς Μονῆς, ἀπήθυσαν χαιρετισμὸν προσκληθέντες οἱ παρόντες εκπρόσωποι τῆς Ὀρθοδόξου τῆς Ἀγγλικανικῆς, τῆς Λουθηρανικῆς καὶ τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Τέλος εἰς μακρὰν ὁμιλίαν του, ὁ Καρδινάλιος Benelli ὑπεγράμμισεν ὅτι, ἂν ἡ Εὐρώπη ἐπιθυμῇ νὰ ἐνωθῇ πολιτικῶς καὶ νὰ ἀνεύρῃ τὴν πνευματικὴν καὶ ἱστορικὴν τῆς ταυτό-

τητα, θά πρέπει νά ἐπιστρέψῃ εἰς τήν τριπλῆν ρίζαν τῆς: τὸ ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ πνεύματος προελθόν χριστιανικὸν μῆνυμα, ὡς καὶ τὰς πολιτιστικὰς ἀξίας τῆς Ρώμης καὶ τῆς Ἑλλάδος.

Παραθέτομεν κατωτέρω τὸν χαιρετισμὸν τὸν ὁποῖον, προσκληθεῖς, ἀπηύθυνεν ὁ σεβ. Μητροπολίτης Τραπεζοπόλεως κ. Δαμασκηνός:

«Τὶ θὰ ἠδύνατο νά εἶπῃ ἕνας ἐκπρόσωπος τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως ὡς χαιρετισμὸν ἐπ' εὐκαιρία μιᾶς συγκεντρώσεως ἀφιερωμένης εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ὑπὸ τὸ κεντρικὸν τίτλον: «Νὰ ἐνώσωμεν τὴν Εὐρώπην - τώρα»; Αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν τοῦ στρατευμένου δι' αὐτὴν τὴν ἐξέλιξιν; Δύναται νά θεωρηθῆ καὶ αὐτὸς ὡς συνυπεύθυνος Εὐρωπαϊκὸς ἐξ ἐπόψεως προελεύσεως καὶ οὐσίας τῆς πίστεώς του;

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς ἐμὲ προσωπικῶς, δύναμαι νά εἶπω ὅτι αἰσθάνομαι: τὸν ἑαυτὸν μου ὡς Εὐρωπαϊκόν, ἐν συμφωνίᾳ ὅχι μόνον πρὸς τὸν ὁμόνυμον ἐλληρικόν μῦθον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν γεωγραφικὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως, ἰδίως λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Ἀνατολικὴ καὶ ἡ Νότιος Εὐρώπη, ὅπου ἡ Ὁρθοδοξία εὕρισκε: τὴν ἰσχυροτέρην τῆς ἔκφρασιν, δὲν εἶναι δυνατόν νά χωρισθοῦν σήμερον ἀπὸ τὸ σύνολον τῆς γεωγραφικῆς συλλήψεως τῆς Εὐρώπης. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ θὰ ἐπιθυμοῦσα νά σᾶς ὑπεθυμίσω τὴν ἔκφρασιν τοῦ Πάπα Πίου Β', ὁ ὁποῖος εἶπεν, ὅτι ἡ Εὐρώπη ὀρίζεται: ὡς ἡ χριστιανικὴ κληρονομία τῆς Ρώμης καὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ὅτι, ἐμβάλλει: ἐμέ, ὡς ἐκ-

πρόσωπον τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, εἰς σχέψεις δὲν εἶναι ἡ ἑλλειψὶς πρωτοβουλιῶν διὰ τὴν ἔνωσιν τῆς Εὐρώπης, πρωτοβουλιῶν αἱ ὁποῖαι: ἔχουν τὴν ἀρχὴν των ἤδη εἰς τὸν 13ον αἰῶνα. Ἀληθινά, αἱ πρωτοβουλία οὐδέποτε ἔλειψαν: ἀρκεῖ νά ἐνθυμηθῆ κανεὶς τὸ Ὑπόμνημα Μπριάν, τὸ σχέδιον Σούμαν ἢ τὰς ποικίλας εὐρωπαϊκὰς ἐνωτικὰς κινήσεις. Ὁ ἴδιος ὁ Οὐίνστον Τσώρτσιλ, κατὰ τὴν περίφημον ἑμιλίαν του τῆς Ζυρίχης περὶ τῆς ὁποίας ἐγενε λόγος χθές, ἐκάλεσε τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1946, τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης νά ἐνωθοῦν: «πρέπει νά δημιουργήσωμεν ἕνα εἶδος Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Εὐρώπης. Ὁ χρόνος πιέζει. Εὐρώπη, ἐγέρθητε!». Τὸ ἐρώτημα, τὸ ὁποῖον ἐδῶ ἐπιβάλλεται ἐφ' ἑαυτοῦ, εἶναι τὸ ἐξῆς: διατί αἱ μέχρι σήμερον ἀναληφθεῖσαι πρωτοβουλία δὲν ὠδήγησαν εἰς ἔνωσιν τῆς Εὐρώπης; Τί εἶναι ἱκανὴ νά πράξῃ ἡ σημερινή μας πρωτοβουλία ἢ ὁποῖα ἔχει τεθῆ ὑπὸ τὸ σύνθημα: «Νὰ ἐνώσωμεν τὴν Εὐρώπην - τώρα», διὰ νά στεφθῆ ἀπὸ ἐπιτυχίαν; Καὶ τί δύναται νά προσφέρῃ ἡ Ἐκκλησία ὡς συμβολὴν εἰς αὐτὴν τὴν πρωτοβουλία; Τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ δὲν εἶναι δυνατόν νά λάβουν ἀπάντησιν εἰς ἕνα ἀπλοῦν χαιρετισμὸν.

Προσωπικῶς πιστεύω, ὅτι ἡ Εὐρώπη, ἡπειροσ τῶν συγκρούσεων, ἐντάσεων, πολέμων, θέσεων καὶ ἀντιθέσεων, εἶναι δυνατόν νά λάβῃ τὴν αἴγλην μιᾶς ἡπείρου τῆς συμφιλώσεως, εἰς τὴν ὁποῖαν ἡ πνευματικὴ καὶ τοπικὴ πολι-

τική ἐλευθερία δύναται νὰ ἐξελιχθῆ εἰς μίαν πολιτικήν ἐλευθερίαν ὑπερεθνικήν καὶ πανευρωπαϊκὴν.

Πρὸς τοῦτο, ἡ Ἐκκλησία ἔχει νὰ εἶπῃ καὶ αὐτὴ μίαν λέξιν: ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία ἔχει, συμφώνως πρὸς τὴν προέλευσίν της, τὴν ἀποστολὴν νὰ παρακολουθῆ τὰ προβλήματα ἐκάστης ἐποχῆς καὶ νὰ εὐρίσκη λύσεις, δύναται νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ὑπέρβασιν τῆς πνευματικῆς, δολογιακῆς καὶ ἐθνικῆς στενότητος ἀντιλήψεων ὡς καὶ τῶν ταξικῶν καὶ φυλετικῶν διακρίσεων. Διότι ἡ Ἐκκλησία, ὅπως λέγει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, «γέγονεν οὐχ ἵνα διηρημένοι ὦσιν οἱ συνηγμένοι ἀλλ' ἵνα συνηγμένοι ὦσιν οἱ διηρημένοι». Ἡ Ἐκκλησία, ὅπως ὑποδηλοῖ ἡ ἑλληνικὴ λέξις «ἐκκλησία», εἶναι ἡ ἰδία, ὁ τόπος τῆς ἁρμονίας καὶ τῆς ὁμοφωνίας. Ἡ Ἐκκλησία, εὐρισκομένη εἰς μίαν ὀργανικὴν σχέσιν πρὸς τὸν κόσμον καὶ τὴν ἱστορίαν, δύναται νὰ ἀνακαλύψῃ, ὑπεράνω καὶ πέραν τῶν ὀρίων τῶν πλειόνων μαρτυριῶν Χριστοῦ, - προσδιοριζομένων ἐκάστοτε ἀπὸ τοπικούς, χρονικούς, καὶ πολιτιστικούς παράγοντας - τὴν οὐσιώδη τούτων ἐνότητα. Ἡ Ἐκκλησία δύναται τότε μόνον νὰ προσφέρῃ τὴν συμβολὴν της, ὅταν ἐπιστρέψῃ εἰς τὰς ἀπαρχὰς της, αἱ ὁποῖαι ὑποχρεώνουν εἰς ἐνότητα.

Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς της, ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, μὲ τὰς πρωτοθουλίας τῆς πρωτοθρόνου Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ ὁποῖον ἐνεργεῖ

πάντοτε κατόπιν συμφωνίας μετὰ τῶν προκαθημένων ἀπασῶν τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, καταβάλλει τὴν προσπάθειαν νὰ διασπᾷ τὰ τεῖχη, τὰ ὁποῖα τὴν χωρίζουν ἀπὸ τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας τῆς Δύσεως, διὰ τῆς ὁδοῦ τῶν διμερῶν καὶ πολυμερῶν διαλόγων. Μία διεσπασμένη χριστιανοσύνη ἀποτελεῖ μίαν ἀνοικτὴν πληγὴν εἰς τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, μίαν πληγὴν, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἰαθῆ «ἵνα πάντες ἐν ὧσιν». Εἰς τὴν παρούσαν, ἐπομένως, διαδικασίαν διὰ τὴν ἔνωσιν μίᾳ συντονισμένην εὐρωπαϊκὴν χριστιανικὴν ἐνέργειαν δύναται πράγματι νὰ προωθήσῃ τὴν ἐνότητα τῆς Εὐρώπης.

Ἡ χριστιανικὴ ἐνότης τῆς Εὐρώπης δὲν ἐπιτρέπεται θεβαίως νὰ συγχέεται μὲ μίαν χωρικὴν, παθητικὴν συνύπαρξιν καὶ ἀντιπαράθεσιν Ἐκκλησιῶν, ἀλλ' οὔτε καὶ μὲ μίαν ὑπὸ πανευρωπαϊκὸν ἔνδυμα ὑποκρυπτομένην ἀμοιβαίαν ἀντιζηλίαν. Ἡ χριστιανικὴ ἐνότης τῆς Εὐρώπης προϋποθέτει τὴν αὐτοτελῆ ὑπαρξίν ἐντὸς μιᾶς δυναμικῆς συνυπάρξεως, τὸ ἀδιαίρετον ἀφ' ἐνὸς καὶ τὴν ἐπιτρεπτὴν πολυμορφίαν ἀφ' ἑτέρου, τὴν ἀμοιβαίαν διείσδυσιν διὰ τοῦ διαλόγου τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης. Ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ χωρισθοῦν ἀπὸ τὸ κοινὸν χριστιανικὸν θεμέλιον τῆς Εὐρώπης, ἧτοι τὸν ἐνανθρωπίσαντα Λόγον, τὸν Θεάνθρωπον.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς κοινωνίας ἡμῶν ὡς Ἐκκλησιῶν, θὰ ἐπεθύμουν ἐν κατακλείδι νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω, ἄνευ σχολίων, μίαν ὠραίαν καὶ διδακτι-

κὴν φράσιν τοῦ Γκαῦτε: «Τὸ νὰ ἀνέχεσαι θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι μόνον μίᾳ προσωρινῇ διάθεσις. Ἡ ἀνοχή πρέπει νὰ οδηγήσῃ εἰς ἀ-

ναγιώρισιν. Νὰ ἀνέχεσαι κάποιον ἀπλῶς σημαίνει νὰ τὸν προσβάλλῃς».

(Ἐπιστολῆς Γενεῆς 1.10.77).

Προλεγόμενα τῆς θανατικῆς ποινῆς

Ῐπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως Πρωτοδικῶν ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΜΜ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Ὅσο κι' ἂν οἱ σημερινές κοινωνίες μαστιζόνται ἀπὸ νέες μορφές εγκλημάτων, ἡ ἀφαίρεση τῆς ζωῆς παραμένει πάντα στὴν καθολικὴ συνείδηση τὸ κύριο, τὸ κατ' ἐξοχὴν ἔγκλημα. Εἶναι δύσκολο νὰ ἐξηγηθεῖ γιατί ἡ κοινὴ εὐαισθησία συγκινεῖται περισσότερο μὲ τὴν ἀφαίρεση μιᾶς ζωῆς παρά μὲ τὴν ἐξολοθρευση χιλιάδων μὲ ἄλλα μέσα (λ.χ. ναρκωτικά). Ἴσως, νομίζομε πῶς ἡ ζωὴ τοῦ καθενὸς μας ἀπειλεῖται ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ δολοφόνου καὶ τὸ τυφλὸ ἐνστικτὸ τῆς ζωῆς ἀντιδρᾷ σκοτεινά, πρωτόγονα, μὲ κίνδυνο ἀκομῆ καὶ ἡ ἀποφασὴ τοῦ δικαστοῦ νὰ ὑπαγορευθεῖ ἀπὸ τὸ ἴδιο ἐνστικτὸ.

Στις αἰθουσες τῶν δικαστηρίων ἡ ζωντανὴ παρουσία τοῦ δράστη ἐκτυλίσσει μὲ κάθε ἀνεση σὲ κείνους πὺ κρίνουν ὄχι μόνο τὴς φωτοσκιασεῖς τῆς συμπεριφορᾶς του ἀλλὰ καὶ τὴν ἴδια τὴ δυστυχία του, ἀφοῦ τὸ ἔγκλημα πάντα στηρίζει κάποιαν ἐξηγήσῃ, πὺ παλεύει νὰ μεταβληθεῖ σὲ δικαίωση. Κανεὶς ἰσόρροπος ἔγκληματιὰς δὲν ἔμεινε ἄτρωτος ἀπὸ τὸν δικὸ του βαθὺ καὶ ἀνερεύνητο πόνου, πὺ ἔκανε θρῦψαλα τὴς ἠθικῆς του ἀντιστάσεις καὶ τοὺς δεσμοὺς μιᾶς κοινωνίας πὺ τὸν πλήγωνε.

Κι' ὅταν ἀκόμη ὁ δικαστὴς δὲν καταφέρνει νὰ ξεχωρίζει τὴ συντριβὴ ἀπὸ τὴν προσποίηση τοῦ δράστη, ἡ ἐσωτερικὴ του πορεία πρὸς τὴν ἀλήθεια δοκιμάζεται ἀπὸ τὸ ἴδιο δίλημμα: Ποιὰ εἶναι ἡ θέση τοῦ δράστη καὶ ποιὰ τοῦ θύματος, ἀντίκρυ στὴν ἐσωτερικὴ ἀλήθεια. Ὁ φονιάς, μπορεῖ νὰ σταθεῖ ψηλότερα

ἀπὸ τὴ θύμα; Τραγικὸ ἐρώτημα ὅταν ἡ φωνὴ τοῦ θύματος ἔχει σιγήσει. Τί ἔχουν νὰ παραταξοῦν ἀληθεῖς οἱ σκιές τῶν νεκρῶν στίς περίτεχνες δικανικῆς δημηγορίες, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν θολὴ τους μνήμη.

Ἄδικο δὲν εἶναι μόνο τὸ σήσιμὸ μιᾶς ζωῆς πὺ εἶχε κάθε λόγο νὰ ζεῖ, ἀλλὰ τὸ ἐρώτημα, πὺ ὄρηκε ὁ φονιάς τὸ δικαίωμα, τὴ δύναμη, τὴν ἀντοχὴ ν' ἀνακόψει τὴ ζωὴ, πὺ σὰν γεγονὸς ξεπερνᾷ κι' αὐτὴ τὴν ἴδια, τὴν φορτωμένη μὲ τὴν πέραν τοῦ κόσμου τούτου ψυχὴ.

Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ Δικαιοσύνη του ἀρνούνται κατηγορηματικὰ στὸν ἄνθρωπο νὰ ἐπεμβαίνει στὴν ἐξέλιξη τῆς ζωῆς τοῦ ἄλλου νὰ προδιαγράφει τὴν πορεία καὶ τὸ τέλος τῆς. Ἡ δυνατότης ὁμως ὑπάρχει γιὰ νὰ τονίζει συνεχῶς τὴν πελῶρια ἀντίφαση τῆς ὑπαρξῆς: ἐνῶ τίποτα δὲν γνωρίζει, τίποτα δὲν μπορεῖ σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν οὐσία καὶ τὴν πηγὴ μας, ὁμως μπορεῖ νὰ κῶβει τὸ νῆμα τῆς, σὰν τὸ πιὸ ἀπλὸ παιγνίδι τοῦ κόσμου.

Αὐτὴ τὴ δυνατότητα θέλει νὰ συντρίψει ὁ νόμος γιατί τὸ μαχαίρι τοῦ φονιά περνᾷ μέσα ἀπ τὸ κορμὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Αὐτὴ ἡ ἀδικία, κι' ὅταν ἀκόμη τὸ ἔλατήριο τοῦ φονιά δὲν ἦταν εὐτελὲς καὶ πρόστυχο, κι' ὅταν ἀκόμη τὸν δόνησε τὸ πιὸ ἱερὸ πάθος, προσβάλλει ὄλο τὸ ἀνθρώπινο γένος. Κανεὶς φωτοστέφανος δὲν δικαιώνει τὸν βίαιο θάνατο. Νὰ γιατί τὸ τάσι τοῦ ζυγοῦ γέρνει πάντα κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ φρικτοῦ ἀνομήματος καὶ λύεται ἔτσι τὸ παραπάνω δίλημμα.

Τὸν κολασμὸ πού ἀκολουθεῖ δὲν τὸν χρειάζονται οἱ νεκροί. Γι' αὐτοὺς «τὸ παραπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη» καὶ δὲν ταρασσονται γιὰ ὅσα συμβαίνουν στὸν σπαρσσομένο κόσμο μας. Τὸν ἀνάλογο κολασμὸ χρειάζεται ἡ κοινωμία καὶ ὁ δράστης. Σὲ καμιὰ ὅμως περίπτωση ἀνάλογο τίμημα δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ ἀφαίρεση τῆς ζωῆς. Εἶτε θετικιστῆς εἶναι κανεὶς, εἶτε ὀπαδὸς τῆς ιδέας πού ἐπεκτείνει τὰ νομικὰ φαινόμενα στὴν περιοχή τοῦ αἰσθητοῦ ἢ πιστεύει στὸ ρόλο τοῦ πνεύματος πού διέπει τοὺς κανόνες δικαίου, ὁμολογεῖ σήμερα πῶς μόνον ὁ θάνατος δὲν μπορεῖ νὰ λογαριάζεται ποιητικῶς ἐπιδιώξιμη.

Εἶναι καιρὸς ἡ θανατικὴ ποινὴ νὰ παύσει νὰ λέγεται «ποινὴ». Ἄς διαλέξει ὁ νομοθέτης μιὰ ἄλλη ὀρολογία, ὥσπου ν' ἀποφασίσει νὰ τὴν θέσει ὀριστικὰ στὴ λειψανοθήκη τῶν σφαλμάτων τοῦ ἱστορικοῦ ἀνθρώπου. Καμιὰ ποινὴ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπερβαίνει τὴ ζωὴ, οὔτε τὸ ἔγκλημα ἐπανορθώνεται ἢ ἀποτρέπεται στὸ μέλλον, μὲ ἕνα νέο ἔγκλημα.

Ἐπόλογοι εἶναι κι' οἱ ἴδιοι οἱ δικαστὲς πού ἀδιαιμαρτύρητα ἀποδέχονται τὸν ρόλο τοῦ δημίου πού τοὺς δωρίζει ὁ νομοθέτης. Ἡ θανατικὴ «ποινὴ» εἶναι ἔκφραση ὀμῆς ὕλικῆς βίας κι' ἄς μὴ ξεγελιέται κανεὶς μὲ τὰ ψιμύθια πού τὴν

φορτώνουν. Οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ σκοπεύουν τὴν ἀνάταση. Εἶναι λοιπὸν ὀλοφάνερο γιὰτὶ μὲ τὴν ἔσχατη «ποινὴ» κατακυλᾷ ἡ ἀνθρωπότητα στὴν πτώση, στὸν βαρβαρισμὸ.

Ἄν σκοπὸς τῆς ἐμβίωσης εἶναι νὰ γνωριεῖ ὁ ἀνθρώπος τὸ ὄντολογικὸ μυστήριον τῆς ζωῆς δὲν μπορεῖ νὰ λύσει τὸ πρόβλημα πού εἶναι πάνω ἀπ' ὅλα τὰ προβλήματα, προσθέτοντας ἕναν ἀκόμη ἀδικαιωτο θάνατο στὰ βωμὸ τῆς διαιωνίας πάλης πρὸς τὴν Ἀλήθεια. Ὅσο ἐντονη κοινωνικὴ χρoιά κι' ἂν ἔχει ἡ ὄποια ποινὴ, δὲν ἀποκόπτεται ἀπ' ἕτι ἀποτελεῖ ἐλπίδα στὴν εὐθραυστὴ ἀνθρώπινη μοίρα.

Αὐτὸς πού ἀρνήθηκε τὸ Δίκαιο, δηλαδὴ τὴν κοινωνικὴ συνοχή, κι' αὐτὸς πού προτίμησε νὰ ζεῖ στὸ κενό, εἶναι κι' αὐτὸς μιὰ ὕπαρξη μὲ κάποια ἐλπίδα, κάποιο δέος. Ἄν καὶ ἡ ζωὴ ἀπεχθάνεται τὸ θάνατο, γεγονός εἶναι πῶς γιὰ ὅλους ὑπάρχει ὁ θάνατος: ὁ ἀνθρώπινος. Ἡ σωστὴ ὁμοιοκαταληξία τῆς ζωῆς εἶναι ὅπως λέει ὁ Ortega Y Gasset, μόνον ἕνας ἐμπνευσμένος θάνατος. Ποιὰ ἐμπνευση, ποιὰ χάρη, μπορεῖ νὰ ἔχει ἕνας βίαιος θάνατος ἀπὸ χέρι πολιτισμένων ἀνθρώπων πού δρασκελοῦν τὸ κατώφλι τοῦ 21ου αἰῶνα, πιστεύοντας πῶς εἶναι τὰ μόνον πλάσματα μὲ ψυχὴ μέσα στὸ σύμπαν!

(Καθημερινή, 15.9.77)

● Ἄρτος

● Ζυμαρικά

● Φρυγανιές

γιὰ διαβητικούς

Ζ Ω Γ Ρ Α Φ Ο Υ

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Σημείωμα ΑΠ. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ
Φιλολόγου, τ. Λυκειάρχου

Βιβλία που αναφέρονται σε φιλοσοφικά θέματα, πάντα και μεγάλο ενδιαφέρον προκαλούν και χρήσιμα και ωφέλιμα είναι.

Τὸ βιβλίον «ΒΗΜΑΤΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ», τόμ. Β', που πρόσφατα ἐξεδόθη, τοῦ ἐκλεκτοῦ στοχαστοῦ καὶ γνωστοῦ συγγραφέως φιλοσοφικῶν καὶ μυσταγωγικῶν μελετημάτων, ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ, ὀλοκληρώνει ἕνα θαυμασιό διτόμο ὁδηγὸ - κλειδί σὲ θέματα ἐπὶ τῆς ἐξελικτικῆς ροῆς τοῦ πολιτισμοῦ.

Καθοδηγεῖ, ἀλλὰ καὶ δια φωτίζει ἀκομῆ καὶ τὸν σχετικὰ ἀπειρο μελετητῆ, πῶς, καὶ αὐτὸς μπορεῖ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν διὰ μέσου τῶν αἰῶνων φιλοσοφικὴν σκέψιν, πηγὴν καὶ αἰτίαν τῆς δημιουργίας ὄλων τῶν πολιτισμικῶν στοιχείων (ὕλικῶν, πνευματικῶν, ἠθικῶν), στὴν ἀπόλαυσιν τῶν ὁπίων καὶ ὁ ἴδιος συμμετέχει.

Ἰδιαίτερα ὁμιῶς «ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ» ἀπευθύνονται στοὺς ἐνθουσιώδεις ἐρευνητὰς καὶ ἐνθέους μύστας τῆς

Θείας Σοφίας.

Δίδει εἰς τὴν διανοίαν τῶν παρορητικῶν ἐνανσιματά πρὸς ἐξωυλικὰς ἐντροφήσεις. Προκαλεῖ τὴν μελέτην τῆς φιλοσοφίας, ΑΓ'ΑΘΟΥ, κατὰ Πλάτωνα, ὑψίστου, τοῦ χαρίζει στὴν ψυχὴ καὶ σὲ τνεῦμα τέρψιν γλυκυτότην.

Στὸν Β' τομον, παρουσιάζονται σὲ - 22 - κεφάλαια, μεθοδικὰ κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν καὶ ἰδεολογικὰς τάσεις - 162 - προσωπικότητες ἀπὸ τὴν ἐναρξιν τῆς λεγομένης Ἀναγεννήσεως (ΙΕ' αἰῶνα) καὶ μέχρι σήμερα, αἱ ὁποῖαι συνετέλεσαν στὴν ραγδαίαν τοῦ πολιτισμοῦ πρόοδον. Ἐξ αὐτῶν - 38 - εἶναι Ἑλληνες διανοηταί.

Γιὰ τὸν καθένα τούτων δίδονται με συντομίαν καὶ μεθοδικότητα, ἀλλὰ καὶ πληρότητα, βιογραφικὰ στοιχεῖα.

Ἀναλύεται ἡ ἰδεολογία τῶν καὶ ἡ προσφορά τῶν καὶ παρέχονται περικοπαὶ ἢ ἀποφθέγματα, χαρακτηριστικὰ τοῦ ἔργου

των. Τὸ βιβλίον κοσμεῖται καὶ ἀπὸ φωτογραφίας τῶν περισσοτέρων.

Τὸ βιβλίον «ΒΗΜΑΤΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ» ἀνήκει στὰ ἀναγκαῖα βοηθήματα γιὰ κάθε διανοούμενον. Τὸ χαρακτηρίσα ὀδηγὸ - κλειδί, γιατί ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀκριβῆ πληροφοροση περι τῶν πνευματωδεστέρων ἐπιστημῶν, σοφῶν, φιλοσόφων, ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων, περιῶδων ἐκ τῶν γονωμωτέρων εἰς προσφοράς, ἀκόμη κατατοπίζει ὁσους ἔχουν τὴν προθυμίαν καὶ τὸν ζῆλον ἐρεῦνης καὶ μελέτης σὲ ἔκτασιν καὶ σὲ βάθος καὶ τοὺς δίνει τὸ κλειδί πὺ ἀνοίγει τῖς πύλες πρὸς πλῆθος ἐρευνητέων θεμάτων.

Ἡ φιλοσοφία, εἶναι τὸ μεγαλοφυέστερον ΑΓΑΘΟΝ, πὺ ἐπενόησαν, ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον, οἱ πρόγονοί μας Ἑλληγες καὶ ἀνέπτυξαν σὲ θαυμαστή πληρότητα καὶ κληροδότησαν στὴν ἀνθρωπότητα καθοδηγεῖ τὴν ἀνθρώπινη διάνοια στὴν ἔρεινα καὶ μελέτη τῶν πῖδ βασικῶν ἀλλὰ καὶ τῶν πῖδ ὑψηλῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀναζητήσεων. Εἶναι ἡ ἐπιστήμη τῶν ἐπιστημῶν δίνει διὰ τῶν θεωριῶν ἐμπνεύσεις στῖς ἐπιστῆμες καὶ παίρνοντας τὰ πορίσματα ἐκ τῶν ἐρεινῶν ἐκείνων ἐρμηνεύει τὸ νόημα τῆς γῆνης βιώσεως τῶν ἀνθρώπων.

Ἐρθὰ ὁ Πλούταρχος (Ἰσ. καὶ Ὀσ. Κεφ. ΙΙ) διδάσκει: «Τοῦ γιγνώσκειν τὸ ὄντα καὶ φρονεῖν ἀφαιρεθέντος, οὐ βίον ἀλλὰ χρόνον εἶναι τὴν ἀθανασίαν». (= Ἄν δηλ. ὁ ἀνθρώπος δὲν ἀξιοποιήση τὴν ἰκανότητα νὰ μα-

θαίνει καὶ τὸ προνόμιον πὺ ἔχει νὰ διανοῆται, ἡ βίωσις του δὲν ἔχει κανένα σκοπὸ καὶ ἡ πίσις του στὴν ἀθανασία κατανατὰ μὴ ἀσήμαντη στιγμή μετὰ στὸ χρόνο).

Ἡ φιλοσοφικὴ σπουδὴ τὸν ἀσκει στὴν περισυλλογὴ καὶ τὸ στοχασμὸ τῖς εὐγενέστερες τοῦ νοῦ ἐκδηλώσεις, τοῦ φωτίζει τὸν δύσβατο δρόμο πὺ ὀδηγεῖ στὴν ἀναζήτησι τῆς «Ἀ λ η θ ε ἰ α ς», τῆς ὁποίας τὸ πλησίασμα χαρίζει στὸ στοχαστὴ τὸ πῖδ μεγάλο καὶ τὸ πῖδ σεμνὸ θεῖκὸ δῶρο:

«Οὐδὲν ἀνθρώπῳ λαβεῖν μεῖζον οὐ χαρίσασθαι θεῷ σεμνότερον ἀ λ η θ ε ἰ α ς». (Πλούτ. Ἰσ. καὶ Ὀσ. Ι).

18.11.1977

«Μάνη»

Ἐνα κάπως ἀσυνήθιστο γιὰ τὴν ἐποχὴ μας βιβλίον ἐκυκλοφόρησε πρόσφατα: ἡ «Μάνη», συλλογὴ ἀπὸ «ἱστορήματα», δημοσιευμένα στὴν ἀπογευματινὴ ἔφημερίδα «Ἐστία» μετὴν ὑπογραφῆς «Μνημῶν». Λέμε «ἀσυνήθιστο», γιατί εἶναι γραμμένο στὴν καθαρεύουσα, ἀν καὶ ἔχει λογοτεχνικὲς ἀξιῶσεις, κι' εἶναι πατριωτικὸ περιεχομένου, πὺ δὲν εἶναι πολὺ τῆς μόδας σήμερα. Ἐς τόσο, εἶναι σὲ εὐχάριστο «στύλ»: γλαφυρὸ, κάποτε λυρικό, κάποτε χιουμοριστικό, καὶ διαβάζεται ἀβίαστα καὶ εὐχάριστα. Βασικά, ἐνδιαφέρει τοὺς Μανιάτες, τοὺς ὁποίους ὁ συγγραφέας ἀτενίζει μετὴν ἰδιαιτέρη ἀγάπη, ἐνδιατρίβοντας στὴν ἡρωκὴ ἱστορία τους, ἀρκετὰ λεπτομερειακά. Ἄλλὰ καὶ γιὰ κάθε φιλόστορα καὶ φιλαναγνώστη, τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶναι ἀξιοσύστατο.

X.

Ἡ ἀνθρωπότητα διὸ σταυροδρόμι

Ἑομιλία τοῦ ἀδ. Τζῶν Κόουτς στὴν Ἀθήνα

Ὁ διεθνὴς Πρόεδρος τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἀδελφὸς δρ. Τζῶν Κόουτς, ἐπεσκέφθη τὴν Ἀθήνα ἀπὸ 18—23 Σεπτεμβρίου.

Ἐδῶσε μία διάλεξη τὴν Δευτέρα 19 Σεπτεμβρίου 7.30 μ.μ. στὴν αἴθουσα τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρνασσός, μὲ θέμα «Ἡ ἀνθρωπότητα στὸ σταυροδρόμι».

Ἐγίνε ἐπίσης μία συγκέντρωση στὰ γραφεῖα τῆς Θ.Ε., τὴν Τρίτη 20 Σεπτεμβρίου, μόνον γιὰ τὰ Μέλη τῆς Θ.Ε. ἐν Ἑλλάδι, λόγῳ τῆς στενότητος τοῦ χώρου.

Ὁ Πρόεδρος μίλησε ἀγγλικά καὶ ἐγένετο κατὰ φάσεις μετάφραση στὰ Ἑλληνικά.

Τὸν δρ. Κόουτς παρουσίασε ὁ Πρόεδρος τῆς Θ.Ε. ἐν Ἑλλάδι κ. Κωστής Μελισσαρόπουλος.

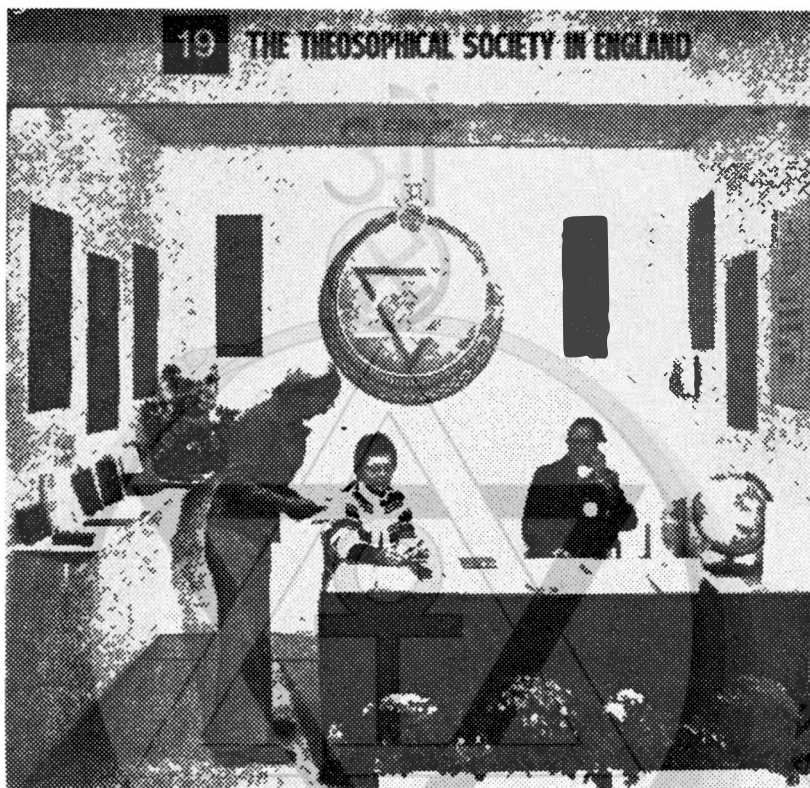
Ὁ δρ. Κόουτς στὴν ἀμιλία του ἐπέσημανε τὴν σπουδαιότητα τῶν παγκοσμίων προβλημάτων ποὺ ἀντιμετωπίζει σήμερα ἡ ἀνθρωπότητα, ὅπως τὴν τοποθετεῖ ἡ γνωστὴ ἐπιστημονικὴ κίνηση «Λέσχη τῆς Ρώμης».

Ἡ μόλυνσις τοῦ περιβάλλοντος, ὁ ὑπερπληθισμὸς, τὸ ἐνεργειακὸ πρόβλημα, ἡ ἔλλειψις τροφίμων καὶ ἡ ἐξάντληση τῶν πρώτων ὑλῶν κινδυνεύουν νὰ καταστήσουν ἀδύνατη τὴν ἐπιβίωση τῆς ἀνθρωπότητος πάνω στὴ γῆ.

Ὁ δρ. Κόουτς ἐτόμισε τὴν εὐθύνη ποὺ ἔχει κάθε ἀνθρώπος στὸ νὰ ἀντισταθῇ στὸν περιορισμὸ τῆς ἐλευθερίας του ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τῶν μαζικῶν μέσων, ἐνημερώσεως, τὴν διαφήμιση κλπ. καὶ τὴν ἀνάγκη γιὰ κινητοποίηση ὅλου τοῦ κόσμου μὲ μία σωστὴ ἐνημέρωση, ὥστε νὰ μπορέσῃ νὰ ἐπιτευχθῇ λύση στὰ ζωτικὰ αὐτὰ προβλήματα, ὥστε νὰ «μπορέσῃ νὰ ὑπάρχη κάτι νὰ κληροδοτήσουμε στα ἐγγόνια μας».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ δρ. Κόουτς ἀνέπτυξε τὶς φιλοσοφικὰς θέσεις τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας, ποὺ πιστεύει σὲ μίαν παγκόσμια ἀδελφότητα, χωρὶς διακρίσεις, στὴν ἐλευθερία τῆς σκέψεως καὶ τῆς συνειδήσεως καὶ στὴν ἀπαίτηση νὰ δεχθῇ καθένας πλήρη εὐθύνη γιὰ τὸν ἑαυτό του στὶς σχέσεις του μὲ τὴν ὁλότητα.

“Φεστιβάλ σώματος καὶ νοῦ,”

“Ένα από τὰ περίπτερα τῆς Θεοσ. Ἐταιρίας.

Τὸ τελευταῖο δεκαήμερο τοῦ Ἀπριλίου ἀνοίξε στὸ Λονδίνον ἐκθεσις ὑπὸ τὸν τίτλον «Φεστιβάλ Σώματος καὶ Νοῦ». Γιὰ τὸ σῶμα ὑγιεινὲς τροφές, γιὰ τὸν νοῦ ἀνάτασις...

Ἡ Θεοσοφικὴ Ἐταιρία ἐν Ἀγγλίᾳ ἔλαβε μέρος στὴν ἐκθεση μὲ περίπτερο, ὅπου ἐνεφάνισε τὴν δραστηριότητα τῆς παγκοσμίου Θεοσοφικῆς Ἐταιρίας καὶ ἰδιαίτερος τὴν ἐκδοσὴ βιβλίων γιὰ τὴν πνευματικότητα τοῦ ἀνθρώπου, τὴν Ψυχολογία,

τὴν Γιόγκα, τὸν Μυστικισμό καὶ τὶς διάφορες θρησκείες.

Ὁ κ. Κρίστοφερ Μπούκερ, συνεργάτης τῆς ἐφημερίδος «Νταϊήλυ Τέλεγραφ», ἔγραψε ὅτι παρατηρεῖται κατὰ τὴν τελευταία διετία μία ἀναδίωξις ἢ μᾶλλον ἀναθέρμανσις τοῦ μυστικισμοῦ, σὰν ἀντίδρασις τοῦ ἀτόμου στὸν στεγνὸ ὀρθολογιστικὸ, τεχνολογικὸ καὶ μαζανθρωπιστικὸ πολιτισμὸ. Ὁ ἀγγλὸς δημοσιογράφος χρησιμοποιεῖ γι' αὐτὸ τὸ «πνευματικὸ κῦμα» καὶ τὸν

θρον «ανάδυσαι», υπενθυμίζοντας ότι υπογράμμισες το ψυχισμό του ανθρώπου προ 50 ετών από τον διάστημα Έλθετέ καθ'ηγήτη Γιούγκι, είχε περιληφθῆ στήν πλατωνική φιλοσοφία και σργότερα είχε κηρυχθῆ από τους νεοπλατωνικούς, τῆν Ἀναγεννησι, από τους χριστιανούς μυστικούς και τίς ἀνατολικῆς θρησκείας. Ἄλλως τε, γράφει, ἡ οὐσία τοῦ κηρύγματος τοῦ Χριστοῦ ἐστρέφετο πρὸς τὰ ἄτομα, γιὰ τὸ ἄτομον ἐν τῷ αὐτῷ τῷ βασιλείῳ τοῦ Θεοῦ».

Ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς δὲν ἀφήνει δυνατότητες ἀναπτύξεως τοῦ ἐσωτέρου ἑαυτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ ἐξαφανιστῆ μέσα στή μᾶζα καὶ στὰ μαζικὰ κινήματα. Ἔτσι, καταλήγει: ὁ δημοσιογράφος, ἡ ἐπιτυχία τῆν ὁποῖαν πανερόνει. ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη κινήσεις τῶν διαφόρων πνευματικῶν ὀργανώσεων, ὀφείλεται στήν τάση ἀπελευθερώσεως τοῦ ἀτόμου ἀπὸ αὐτὸν τὸν καταθλιπτικὸν πολιτισμὸν καὶ στήν καθοδήγησὴν του πρὸς τῆν Αὐτο-γνωσία.

Πανεπιστημιακὲς ἔρευνες γιὰ τὸν ψυχισμὸν παιδιῶν

Ἐνα παιδὶ στὰ ἑξ, ἐκδηλώνει ἱκανότητες ψυχισμοῦ, ὀλοποντας πράγματα, πού δὲν εἶναι ὀρατὰ στὰ μάτια τῶν ἐνηλίκων— σύμφωνα μὲ τους ἐρευνητὰς δύο πανεπιστημίων.

Ὁ Τζαίμς Πέτερσον, τοῦ πανεπιστημίου Μπέρκλεϋ τῆς Καλιφορνίας, ἐδήλωσε ὅτι πολλὰ

παιδιὰ ὀλέπουν φῶτα στους κορμούς τῶν δένδρων καὶ τὰ σῶματα τῶν ἀνθρώπων. Μαλιστα διακρίνουσ τῆν συναίσθηματικὴν κατάστασιν τοῦ ἀτόμου ἀπὸ τὸ χροῖμα τῶν σχημάτων γύρω ἀπὸ τῆν κεφαλὴν του. Τὸ κόκκινον ὡς ἔκφρασις θυμοῦ ἢ στενοχωρίας, τὸ κυανὸν ἢ πράσινον ὡς ἔκφρασις εὐχαρίστων σκέψεων.

«Φαίνεται, εἶπε, ὅτι τὰ παιδιὰ διὰ τῆς μικρῆς ἡλικίας καὶ εἰς ποσοστὸν 15 τοῖς ἑκατὸ ὀλέπουσ, σάν ἀπὸ ἓνα παράθυρο τῶν ὀρατοῦ γιὰ τους ἄλλους ψυχικὸν κόσμον. Τῆν ἱκανότητα αὐτῆ τῆν χάνουσ κατὰ τῆν πρόοδο τῆς ἡλικίας».

Ὁ διτριηγὸς Πάπτον καὶ ἡ μετενῶρκωδις

Τὸ περιοδικὸν «Θεοσοφία στή Νέα Ζηλανδία», ἐδημοσίευσε στὸ τεῦχος Ἰουλίου-Σεπτεμβρίου ἐ.ε. τῆν πληροφορία ὅτι ὁ ταξίαρχος Τζωρτζ Πάπτον ὁ 3ος, ἦδη διοικητῆς τῆς δεύτερης θωρακισμένης μεραρχίας τοῦ πατέρα του, ἦρως τοῦ ὀ' παγκοσμίου πολέμου, στὸ Φόρτ Χούιντ τοῦ Τέξας, ἔδεδῶκε ὅτι ὁ πατέρας του ἐπίστευε στήν μετενῶρκωσι. Σχετικῶς ἀνέφερε ὅτι τὸ μὲν συζητήσῃ μὲ τὸν ἀνεψιὸν του, τὸν μακροτέτη πῶρα συγγραφέα Φροντ Ἀγιερ, τοῦ εἶχε πῆ ὅτι ὄχι μόνον πιστεύει θεωρητικῶς, ἀλλὰ ἔχει καὶ ἀποδείξεις ὅτι ἡ μετενῶρκωσις, στήν πραγματικότητα, εἶναι γεγονός. Σὰ πολλὰς περιπτώσεις εἶχε τὸ ἰσχυρὸ αἴσθημα ὅτι εἶχε κάποτε ἄλλοτε ζῆσαι σ' ἓνα

συγκεκριμένο μέρος, πού τὸ ἐπεσκέπτετο γιὰ πρώτη φορά, κατὰ τὸν πόλεμο, καὶ μποροῦσε νὰ δώσῃ λεπτομερεῖς πληροφορίες γιὰ τὴν ρυμοτομία του. Σ' ἓνα ποιήμα του ἔλεγε ὅτι εἶχε πολεμήσει μὲ διάφορες στολές καὶ ὀνόματα στὸ παρελθόν.

Ἦταν ἐξεδόθη, τὸ διδλίο τοῦ

Φρέντ Ἄγιερ, ὁ ΙΛΙΣΟΣ (τεῦχος Ἰανουαρίου - Φεβρουαρίου 1968), ἐδημοσίευσε ἐκτενῆ ἀποσπάσματα (πέντε σελίδες) γιὰ τὴν πίστη τοῦ στρατηγοῦ Πάττον στὴν μετενάρκωση. Ἐνεθυμίτο, μεταξύ τῶν ἄλλων, ὅτι εἶχε μετάσχει στὸν Τρωϊκὸ πόλεμο!

Ἡ Ζακελὶν Φρανσουά πιστεύει καὶ αὐτὴ

Ἡ Ζακελὶν Φρανσουά.

Ἡ ἑβδομαδιαία Παρισινή ἐφημερίδα «Φράνς - Ντιμάνς» ἐδημοσίευσε (3 Ὀκτωβρίου) ὀλοσέλιδη συνέντευξη μὲ τὴν διάσημη τραγουδίστρια Ζακελὶν Φρανσουά σχετικὰ μὲ τὴν μετενάρκωση. Ἡ δημιουργὸς τοῦ τραγουδιοῦ «Μαντεμουαζέλ ντέ Παρί», δήλωσε ὅτι πιστεύει στὴν μετενάρκωση καὶ γενικώτερα τὴν ὑπαρξὴ ζωῆς μετὰ θάνατον καὶ δυνατότητος ἐπικοινωνίας. Ἡ ἴ-

δια εἶνα: πεπεισμένη ὅτι ἔχει ζήσει στὸ παρελθόν τουλάχιστον ἄλλες τρεῖς φορές.

Πρὸ 15 ἐτῶν, στὸ Μόναχον, εὑρέθη τυχαίως μπροστὰ σ' ἓνα παλαιὸ θέατρο καὶ ἐδοκίμασε τὸ συναίσθημα ὅτι τὸ μέρος τῆς ἦταν γνωστὸ καὶ ὅτι ἡ ἴδια, σὲ μιὰ ἄλλη ζωὴ, εἶχε τραγουδήσει ἐκεῖ. Τὸ βράδυ ἐκυριεύθη ἀπὸ ἓναν ἐπιφύλακτο σχετιζόμενον μὲ ἓνα κελλὶ φυλακῆς. Τέλος, αἰ-

σθάνθηκε ότι στην προηγούμενη ζωή της ήταν μία γερμανίδα καλλιτέχνις, ή όποια πέθανε στη φυλακή. Δεν άποκαλύπτει το όνομά της «για να μη γελοιοποιηθῆ», λέγει, στα μάτια τῶν ὀλιγόπιστων». Ἐπίσης ἔχει τεκμήρια ὅτι ἔχει ζήσει καὶ ἐπὶ Λουδοβίκου 14ου. Ὅπως δὴ ποτε, ἐδήλωσε: — Ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ εἶναι ἀθάνατη. Εἶναι κυκλικὴ καὶ προσλαμβάνει σώματα στὸν ροῦν τῶν αἰώνων. Ὁ θάνατος δὲν εἶναι τίποτε τὸ τρομερό. Εἶναι μία στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν συντελεῖται ἡ μετάβασις πρὸς ἕνα ἄλλον κόσμον συνδεδεμένον μὲ τὴν αἰωνιότητα. Περιμένω αὐτὴν τὴν στιγμή μὲ γαλήνη. Ξέρω ὅτι μερικὰ άτομα θὰ μειδιάσουν καὶ θὰ γλευκάζουν. Δὲν πειράζει...

Ἐλέφας πρὶν ἀπὸ 1.000.000 χρόνια

Εὐρέθη σκελετοὶ ἐλέφαντος, ὁ ὁποῖος ἔζησε πρὶν ἀπὸ ἕνα ἑκατομμύριο χρόνια, κατὰ τὴν διάρκεια ἀμμοληψίας, σὲ ἀμιόλοφος τῆς περιοχῆς Πενταδρύσου Ἐσθονίας Κοζάνης. Ἡ ἠλικία τοῦ σκελετοῦ, πού ἀνάγεται στὴν μεσοπλειστόκαινο περίοδο, διαπιστώθηκε ἀπὸ ομάδα παλαιοντολόγων, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν κ. Ἄρη Πουλιανό, πού ἐπισκέφθηκε τὴν περιοχή.

Στὸ ἴδιο σημεῖο ὁρέθησαν ἐπίσης καὶ ἴχνη ἀνθρώπινης ζωῆς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἀλλὰ, κατὰ τίς τελευταῖες ἀνακαλύψεις στὴν Ἀφρικὴ (περιοχὴ τῆς Ἐρυθραίας), εὐρέθησαν ἐργαλεῖα ἀναγόμενα στὴν

πρὶν ἀπὸ διόμισυ ἑκατομμύρια χρόνια ἐποχὴ καὶ ἕνα κρανίον αὐστρολοπιθήκου σὲ στρώμα ἐδάφους τριῶν ἑκατομμυρίων ἐτῶν.

Οἱ ἀνθρωπολόγοι πιστεύουν σήμερα ὅτι τὸ γενεαλογικὸ δένδρο τοῦ ἀνθρώπου πάει πίσω σ' ἕνα εἶδος πιθήκου πού ὀνομάζεται Δρουσιπίθηκος, ὁ ὁποῖος ἐμφανίσθηκε στὸν πλανήτη μας πρὶν ἀπὸ εἴκοσι ἑκατομμύρια χρόνια. Πολὺ ἀργότερα —δηλαδή πρὶν ἀπὸ 14 ἑκατομμύρια χρόνια— τὸ εἶδος τῶν Δρουσιπίθηκων διασπάσθηκε σὲ τρεῖς κλάδους. Ὁ ἕνας ἐξελίχθηκε στοὺς προγόνους τῶν σημερινῶν μεγάλων πιθήκων—γοριλλῶν, χιμπατζήδων, οὐρακοτάγκων— πού εἶναι οἱ στενότεροι «ξάδελφοι» τοῦ ἀνθρώπου, πού ὑπάρχουν ἀκόμα. Ὁ δεῦτερος κλάδος ἐξελίχθηκε στὸν λεγόμενον γιγαντοπίθηκο, πού ζοῦσε στὶς κοιλάδες τῆς Ἀσίας γιὰ μερικὰ ἑκατομμύρια χρόνια καὶ ἐξαλείφθηκε ἐντελῶς.

Ὁ τρίτος κλάδος ἐξελίχθηκε στὸν λεγόμενον Ραισιπίθηκο, πού οἱ ἀνθρωπολόγοι πιστεύουν ὅτι εἶναι ὁ πῶς μακρινὸς πρόγονος τοῦ ἀνθρώπου.

Οἱ ἐπιστήμονες πιστεύουν ὅτι ἐπίκειται ἡ ἀνακάλυψη τῆς ἀκριβοῦς χρονολογίας τῆς ἐμφάνισης τῆς πρώτης μορφῆς ἀνθρώπου στὴ γῆ. Στοιχεῖα ἀπὸ ἀπολιθώματα δείχνουν ὅτι ἡ διακλάδωση πού κατέληξε στὴν πρώτη μορφὴ τοῦ ἀνθρώπου θὰ πρέπει νὰ ἔγινε ὄχι νωρίτερα ἀπὸ 3,5 ἑκατομμύρια χρόνια στὸ παρελθόν.

Ἄνθρωπος κανονικὸς πρὸ 100.000 ἐτῶν

Ἀπολιθωμένα ὅστ' ἀνθρώπου πού ἔζησε πρὶν 100.000 χρόνια, καὶ πού θεωρεῖται ἀπόγονος τοῦ γνωστοῦ «ἀνθρώπου τοῦ Πεκίνου», βρέθηκαν στὴν περιοχὴ Χσού Τσί Ἀγιάο, δυτικὰ τῆς κινεζικῆς πρωτεύουσας. Ὁ «ἄνθρωπος τοῦ Πεκίνου» εἶχε ἀνακαλυφθῆ τὸ 1921 νοτιοδυτικὰ τῆς Ἰνδίας πόλης καὶ ὑπολογίζεται ὅτι εἶχε ζήσει πρὶν ἀπὸ 500.000 χρόνια. Τὸ ἀπολιθώματά του ὁμοῦς ἔχουν ἐξαφανιστεῖ κατὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμο.

Τὰ νέα ἀπολιθώματα βρέθηκαν σὲ ἓνα γκρεμὸ στὰ σύνορα τῶν ἐπαρχιῶν Σανσί καὶ Χοπέι, θαμιμένα κάτω ἀπὸ ἓνα στρώμα πηλοῦ ὀκτὼ μέτρων.

Πόσο ψηλὸς ἦταν ὁ Γολιάθ

Κατὰ τὶς παραδοσιακὲς πηγὲς τῆς Βίβλου, ὁ Γολιάθ ἦταν ψηλὸς ἕξ ἢ πῆχες (βραχιόνος) καὶ μία σπιθαμὴ. Ἡ νέα ἔκδοσις τῆς Βίβλου στὴν Ἀμερικὴ χρησιμοποιεῖ, ἀντὶ πῆχων καὶ σπιθαμῶν, μέτρα, ἑκατοστόμετρα, χιλιογράμματα κλπ. Ἔτσι, ὁ Γολιάθ παρουσιάζεται ὡς ἔχων ὕψος τριῶν μέτρων. Ἡ πανοπλία του, περιγραφομένη ὡς ἔχουσα θάρος 5000 σίκλων, τώρα περιγράφεται ὡς ἔχουσα θάρος 57 χιλιογράμμων, τὸ δὲ κράνος του εἶχε θάρος 7 χιλιογράμμων.

Φόβος καὶ μῖσος

Κατὰ τὸν πρῶτον ἀξιωματικὸ πληροφοριῶν τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ Τζὼν Βάιντμαν, «σχεδὸν τὰ τρίτα τέταρτα τῶν γιατρῶν σήμερα συμφωνοῦν ὅτι... ὁ φόβος καὶ τὸ μῖσος δυνατόν νὰ προκαλοῦν καρκίνο, ἢ μνησικακία δυνατόν νὰ προκαλῆ ἀρθρίτιδα καὶ ὅτι τὸ κοινὸ κρυολόγημα δυνατόν νὰ ἀπορρέῃ ἀπὸ τὸ αἶσθημα τῆς πνευματικῆς δυσαρμονίας».

Ἡ οἰκουμενικὴ κίνησις τῶν ἐκκλησιῶν

Ἀπὸ 11—18 Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. ἐπραγματοποιήθη εἰς τὴν πόλι Πεκχάρα τῆς Ἰταλίας τὸ 19ον Ἐθνικὸν (Ἰταλικὸν) Εὐχαριστιακὸν Συνέδριον, τὸ ὁποῖον ἡσχολήθη μὲ θέματα σχετικὰ πρὸς τὴν ἱεραποστολή, τὴν προαγωγή καὶ βελτίωσι τῶν χριστιανικῶν βίου, τὴν θέσι καὶ ἀποστολή τῆς γυναικὸς ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ προσώπου τῆς Παναγίας, τὸ χριστιανικὸ νόημα τῆς δοκιμασίας καὶ τοῦ πόνου, ὡς καὶ τὴν λειτουργικὴ καὶ λατρευτικὴ ζωὴ μὲ ἐπίκεντρο τὴν θεία Εὐχαριστία.

Ἰδιαιτέρα ἡμέρα ἀφιερῶθη στὸ θέμα τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὁργανώθηκε ἀπὸ τὴν ἀρμοδίᾳ Ἐπιτροπῇ τοῦ Ἐπισκοπάτου τῆς Ἰταλίας. Προσεκλήθησαν δὲ νὰ μιλήσουν καὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν. Ἀπὸ ὀρθοδόξου πλευρᾶς μίλησε, ἐκπροσωπῶν τὸ ἐν Σαμπεζῦ Γενεύης Ὁρθόδοξο Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πα-

τριαρχείου, ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Ἀρίστης κ. Βασίλειος, μὲ θέμα εἰλημμένον ἐκ τῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς Λουκ. 24,13-35. Ἀφοῦ ἐξῆρε τὸ γεγονός τῆς παρουσίας ἀντιπροσώπων καὶ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν εἰς τὸ συνέδριον, ἀνέλυσε εἰδικώτερα τὸ τμήμα τῆς ἀνωτέρου περικοπῆς τὸ σχετιζόμενον μὲ τὴν εὐχαριστιακὴν συνάντησι τοῦ

Ἰησοῦ μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς Ἐμμαούς. Ἐν συνεχείᾳ ἀνέπτυξε τὸ θέμα τῆς Εὐχαριστίας ἐξ Ὁρθοδόξου θεολογικῆς ἀπόψεως καὶ παραδόσεως, ἀναλύσας ἰδίως τὴν ἐν τῇ θεῖᾳ Εὐχαριστίᾳ κατανόησιν τοῦ κόσμου, τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἱστορίας του καὶ τῆς ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς του ζωῆς.

Ο ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

Ἰρβινγκ Κουῖπερ

Ἡ Μετενοσάρκωσις

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

ΣΕ ΕΚΛΑΪΚΕΥΣΗ

Δρ. 80

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τὰ Γραφεῖα τοῦ «Ἰλισοῦ», Δραγατσανίου 6, ὄροφος 6ος, (Πλατ. Κλαυθμώνος), εἶναι ἀνοικτὰ μόνον κάθε Δευτέρα, Τετάρτη καὶ Παρασκευή 9.30 - 12.30 π.μ. Τηλέφ. Γραφείων 3246 - 837.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλοῦμεν, ἀποστέλλετε μὲ ταχυδρομικὴν ἢ τραπεζικὴν ἐπιταγὴν εἰς τὴν διεύθυνσιν: «Κωστὴν Μελισσαρόπουλον, Δραγατσανίου 6, Ἀθήνας, 122». Ἀποστολαὶ μὲ τραπεζικὰς ἐντολὰς μᾶς δυσκολεύουν.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη ἀποσταλέντα στοὺς κατωτέρω συνδρομητὰς μᾶς, ἐπεστράφησαν ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον μὲ τὴν σημείωσιν: «μετώκησε» ἢ «ἀγνωστος». Παρακαλοῦνται ὅσοι τοὺς γνωρίζουν νὰ τοὺς εἰδοποιήσουν, ἢ νὰ μᾶς δώσουν τὰς διευθύνσεις των:

ΑΘΗΝΩΝ

Ἀντώνιος Ἀμάξης
Σπύρος Γιαννούλης
Παναγ. Δενδοινός
Παναγ. Καραβάς
Μιχ. Λεβέντης
Σπύρος Μελισσαράτος
Ἀντ. Παπασπύρου
Δημ. Πατσούρας
Γ. Σουλιώτης
Παναγ. Σταματοπούλους
Ἰω. Σταυρουλάκης
Γεώργ. Τσάλτας
Ἄγγελος Τσουλούφης
Ντένης Φερεντίνος
Δαυίδ Χανιώτης
Νικ. Χατζηαντωνίου
Φωφῶ Χιωτέλλη

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Ἰγουμενίσα: Εὐάγγ. Ἀγγελῆς
Θεσ)νίκη: Γεώργ. Ἀθανασίου
Πάτραι: Στ. Βεριοῖπουλος
Μυτιλήνη: Δημ. Δρακόπουλος

Καλαμάτα: Βασ. Δρογκάρης
Βόλος: Ἀπόστ. Καλοστύπης
Κέρκυρα: Σπ. Μαυρωνᾶς
Μυτιλήνη: Ἰω. Ξενέλλης
Θεσ)νίκη: Ἐμμ. Φασόλης
Λεμεσός: Κ. Λαζάρου
Λευκωσία: Ἄνδρ. Ἀσιώτης

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΟΝ ΓΗΙΝΟΝ ΒΙΟΝ

Σωτ. Μαρούδας
Παναγ. Ματαράγκας
Μιχ. Μελάς
Λεάνδρος Μίχας
Σπύρος Μπουχάγιερ
Νίκων Παρσσκευόπουλος
Ἄναστ. Τσόκαλης

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

(μὲ τὴ σειρὰ λήψεως)

Φιλίππου Φάλμπου: Ἡ οἰκογένεια Γεροντσῆ ἢ Γιροντσῆ Κερκύρας. Ἀνάτυπο 1976.
Γκαϊτε: Ἡ Τριλογία τοῦ πάθους (Μετάφρ. Βασ. Ἰ. Λαζανά).
Στέλιου Δ. Ἀλεξανδρῆ: Θέματα ἀπὸ τὸν Τραπεζικὸ χῶρο. Ἀθήνα 1977.
Κεντρικὸ Ἰσραηλιτικὸ Συμβούλιον: Μάρ. Φριτζῆς. Ἀθήνα 1977.
Ἰωάννου Μαργ. Ἰωαννίδου: Γύρω ἀπὸ τὸ νόημα τῆς ζωῆς Θεσσαλονίκη 1977.
Ρόης Παπαγγέλου: Ἄλμπατρός (ποιήματα). Ἀθήνα 1977.
Γ.. Μ. Πολιτάρχη: Ἰωάννης Κουκουζέλης (Βιογραφικὸ Μυθιστόρημα). Ἀθήνα 1977.
Κωστῆ Κοκόροβιτς: Πανόραμα (χρονολογήματα). Ἀθήνα 1977.
Κύπρου Χρυσάνθη: Ὁ περιπαθὴς ὀδοπόρος. Λευκωσία 1977.
Ἑλληνικοῦ Πνευματικοῦ Ὁμίλου Κύπρου: Φιλολογικὴ Κύπρος. 1975—1977.

Ίδιοκτήτης: Έκδόσεις «Ίλι-
σός» Συν.Π.Ε., Δραγατσάνιου
6. Έκδότης - Διευθυντής: Κω-
στής Ν. Μελισσαρόπουλος,
Πλατ. Εθνικής Τραπέζης 3,
Φιλοθέη. Προϊστάμ. Τυπογρα-
φείου: Ε. Σωτηρόπουλος &
Σία, Κερατσινίου 72, Τ.Τ.
209-Τηλ. 5224728.

Τιμή τεύχους δρχ. 30
Αθήναι, Νοέμ. - Δεκέμ. 1977

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ
ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ»

Άλεξ)πολις: Έλ. Γιαννώτας
Βόλος: Γ. Κουκουβίνος
Δράμα: Φιλ. Τζάλλας
Ζάκυνθος: Ν. Ταμπαλής
Έρακλειον: Λ. Κουντής
Οεσσαλονίκη: Ίω. Στάσας, Άν.
Χρηστίδης

Ίωάννινα: Μιχ. Πραπίδης
Καβάλα: Κ. Παπαγεωργίου
Καλαμάτα: Π. Γκλεγκλές
Κέρκυρα: Ά. Άβραμίδης, Κ. Άγιους

Κομοτινή: Ίω. Σαμουρκασιδης
Λαμία: Κ. Φαλίδης
Λάρισα: Άριστ. Σοφίτης
Μυτιλήνη: Άριστ. Άρμούνας

Ξαnthη: Εύελπις Ράνος
Πατραί: Άθ. Κοντοσάκης

Ρόδος: Μ. Φωστιέρης
Σύρος: Π. Ζαραφωνίτης
Χαλκίδα: Γ. Ίωσηφίδης
Χανιά: Ν. Βαρδακης

Άμμόχωστος: Άνδρ. Τσόκκος
Λεμεσός: Άντώνιος Στυλιανού
Λευκωσία: Άχ. Ζαβαλλής
Πάφος: Κ. Καθητζιώτης

Ίσταμπούλ: Γ. Βακαλόπουλος

Άρη Χατζηδάκη: Κύκνεια
(ποιήματα). 1977.
Γιώργου Παγκαλή: Χρονικά του μι-
κρού λυχνου. Αθήνα 1977.
Σαραντου Παυλέα: Σεισαχθεια.
Θεσσαλονίκη 1977.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Άχαΐκα Χρονικά (Άπρ. - Αύγ.)
Σμύρνα (Ίουλ. - Ίουλ. - Αύγ.)
Κρητική Έστία (Ίουλ. - Αύγ.)
Ήπειρωτική Έστία (Ίουλ. - Αύγ.)
Μικρά αγωνιστικά φύλλα (Ίουλ. -
Σεπτ.).

Σύγχρονη Σκέψη (Αύγ., Σεπτ.,
Οκτ.)
Πολιτικό Κριτήριο (Σεπτ., Οκτ.,
Νοέμ.).

Χρονικά (Οκτ.)
Πνευματική Κύπρος (Αύγ. - Σεπτ.)
Περιοδικό Έλληνίδων Βορ. Έλλά-
δος (Αύγ. - Οκτ.)

Ό Φυσιολατρης (Οκτ. - Νοέμ.)
Λαογραφική Κύπρος (Γεν. - Αύγ.)
Ό Κόσμος τής Ψυχής (Ίουλ. - Αύγ.)

ΒΙΒΛΙΑ ΕΙΣ ΚΥΠΡΟΝ

Άντ. Στυλιανού, Βιβλιοπωλείον,
Σαριπόλου 15, Λεμεσός.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟΝ «ΙΛΙΣΟ», ΠΕΡΙ ΤΑ ΨΥΧΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Τού Γεωρ. Κ. Καστρίτη

Κύριε Διευθυντά,

Σχετικῶς μετ' τὸ ἄρθρον «Τὸ Μυστήριον τοῦ Θανάτου», τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὸ 120ὸν τεῦχος τοῦ «Ιλισοῦ», ἐπιτρέψατέ μου νὰ προσθέσω τὰ ἑξῆς:

Βεβαίως, ὁ Φλαμμαριῶν ὑπῆρξε σοφὸς καὶ ἡ συμβολὴ του εἰς τὴν Ψυχολογίαν εἶναι μεγάλη. Δὲν κάμνω κριτικὴν τοῦ ἔργου του, οὔτε τῆς ὥρας μεταφράσεως τοῦ κ. Κ. Ν. Μ.

Καὶ ἐδῶ ὅμως, πάλιν, οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες σοφοί, 2.000 χρόνια πρὸ τοῦ Φλαμμαριῶν, ἐμελέτησαν ὅλα τὰ ψυχικὰ φαινόμενα καὶ ἐγνώριζον ὅτι, κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου ἐκφεύγει κάτι ἐκ τοῦ σώματος, τὸ ὁποῖον ὀνόμασαν Ψυχὴ. Ἡ λέξις αὕτη ἔγινε διεθνῶς γνωστὴ μέχρι σήμερον (psyche) καὶ ἔδωκε τὸν τίτλον ἐπιστημονικῶν κλάδων (psychologie-psychologue-physiatre)

Ὁ Σωκράτης, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστόν, εἶχε καταδικασθῆ εἰς θάνατον, εἰς τὸ τέλος τῆς ἀπολογίας του, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς Δικαστάς, εἶπεν: Ἄλλὰ γὰρ ὥρα ἤδη ἀπιέναι, ἔμοι μὲν ἀποθανομένω, ὑμῖν δὲ διωσομένοις, ὀπότεροί δὲ ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ Θεῷ. Δηλαδή: Ἄλλὰ τώρα εἶναι καιρὸς νὰ πηγαίνωμεν, ἐγὼ διὰ ν' ἀποθάνω καὶ σεῖς διὰ νὰ ζήσετε. Ποῖος ὅμως τὴν καλλιτέραν ὁδὸν πορεύεται, εἶναι ἄδηλον εἰς πάντας, μόνον ὁ Θεὸς τὸ ξέρει.

Ὁ Εὐριπίδης εἶπε: Τίς δ' οἶδεν, εἰ τὸ μὲν ζῆν ἐστὶ καταθαιεῖν, τὸ δὲ καταθαιεῖν ζῆν! Δηλαδή: Ποιὸς ἤξευρει, ἐὰν ἡ ζωὴ εἶναι θάνατος, ὁ δὲ θάνατος ζωὴ. — Ὁ Πλάτων

εἶπεν: Ἡ Ψυχὴ εἶναι ἀθάνατος καὶ ποτὲ δὲν χάνεται. — Ὁ Μένανδρος εἶπεν! Ὅν οἱ Θεοὶ φιλοῦσιν, ἀποθνήσκει τόνος. — Ὁ Θαλῆς εἶπεν: Οὐδὲν τὸν θιάνατον διαφέρειν τοῦ ζῆν — Εἶχον τὰ Μαντεῖα καὶ τὰς Πυθίαις. Γνωστόν εἶναι τὸ πείρισμα τὸ ὁποῖον ἔκαμε ὁ Δαρεῖος μετ' τὸ Μαντεῖον τῶν Δελφῶν.

Ἡ Ἀρχαία Ἱστορία γράφει ὅτι, δύο ἀδελφία, ἀθληταί, ἐπήραν πολλὰ βραβεῖα στοὺς Ολυμπιακοὺς Ἀγῶνας καὶ ἔτυχον μεγάλων τιμῶν. Ἡ μητέρα των ἐπερίμενε, ἐξω τοῦ Γυμναστηρίου, σπῆν ἄμαξα. Τὰ παιδιὰ τῆς ἐξέξευσαν τὰ ἄλογα καὶ ἔσυρον αὐτοὶ τὴν ἄμαξαν. Τότε ἡ μητέρα των, κατασυγκεκινημένη, παρεκάλεσε τοὺς θεοὺς νὰ δώσουν στὰ παιδιὰ τῆς ὅτι καλλίτερον ὑπάρχει. Οἱ θεοὶ εἰσήκουσαν τὴν παράκλησίν τῆς καὶ ἔδωσαν στὰ παιδιὰ τῆς τὸν θάνατον.

Ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου μέχρι σήμερον ἔχουν γραφῆ τόσα πολλὰ περὶ Ψυχῆς, ὥστε εἶναι ἀδύνατον ν' ἀναφερθῶν. Ὅλοι ὅμως συμφωνοῦν ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου ἡ Ψυχὴ ἀποχωρίζεται τοῦ σώματος καὶ εἶναι ἀθάνατος. Ἡ Ψυχὴ ἐγκαταλείπουσα τὸ σῶμα, ἀφήνει μέρος αὐτῆς, τὸ ὁποῖον ὁ Τανάγρας ὠνόμασεν Ἐπιψυχίδιον. Πολλάκις τοῦτο προκαλεῖ ἐμποτισμὸν τοῦ περιβάλλοντος, ὅποτε ἀναφαίνονται περιέργα Ψυχικὰ φαινόμενα

Τὸ ὡς ἄνω ἄρθρον ἀναφέρει «Εκριβωμένα γεγονότα ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ θάνατος δὲν ὑπάρχει». Δὲν ἀναφέρει, ὅμως, κανένα γεγονός. Ἐπ' αὐτοῦ σὰς ἀναφέρω μερικὰ τὰ ὁποῖα ἀνεφέρθησαν εἰς τὴν Ἑταιρείαν Ψυχικῶν Ἑρευνῶν. (ΕΨΕ) τοῦ Τανάγρα, εἰς τὴν ὁποῖαν, ὡς γνωρίζετε ἀπὸ προηγούμενες δημοσιεύσεις μου εἰς τὸν «Ἰλισόν», (τεῦχος 104/1974), ὑπῆρξα μέλος τοῦ Συμβουλίου καὶ στενὸς φίλος τοῦ ἀειμνήστο Τανάγρα.

Καὶ πρώτων γεγονότος: Μίαν ἡμέραν παρουσιάσθησαν εἰς τὴν ΕΨΕ, τρία ἄτομα, μία γυναίκα καὶ δύο ἄνδρες. Ἡ γυναίκα εἶπε στὸν Τανάγραν: «Κατοικοῦμεν εἰς ἓνα προ-

αστιον τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ σύζυγός μου ἦτο ἕνας καλὸς ἄνθρωπος, ἀγαπούσε πολὺ τὴν μουσικὴν καὶ κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεώς του ἔπαιξε κιθάρα. Αὐτὸς ὅμως ἀσθένησε βαρεῖά καὶ στὴν ἐπιθανατιον κλίνην του ἡμεθα παρόντες ἐμεῖς καὶ ἄλλοι συγγενεῖς. Τὴν στιγμὴν, ἀκριβῶς, ποὺ ξεψύχησε, ἀκούσαμε τὴν κιθάρα, στὸ ἄλλο δωμάτιο, νὰ κτυπᾷ παταγωδῶς. Τρεξαμε ὄλοι στὸ ἄλλο δωμάτιο, ὅπου ἡ κιθάρα ἦτο κρεμασμένη στὸν τοῖχο καὶ βλέπομε ὅτι, οἱ μὲν χορδὲς ἦσαν ἠρεμες, ἡ δὲ κιθάρα νὰ ταλαντεύεται ἐλαφρά. Ἡ γυναίκα καὶ οἱ δύο ἄνδρες λέγουν στὸν Ταναγρα: «Ἐάν δὲν πιστεύετε νὰ σᾶς φέρωμε καὶ ἄλλους συγγενεῖς ποὺ ἦσαν παρόντες». Ὁ Ταναγρας τοὺς ἐδῶσε κάποια ἐξήγησι καὶ ἔφυγαν. Ἄλλα, πῶς συμβαίνει νὰ ἤχησι ἡ κιθάρα χωρὶς κανέναν νὰ κτυπήσῃ τὶς χορδές;

Δεύτερον γεγονός: Δύο ἄνδρες καὶ δύο γυναῖκες, ὄλοι ἀδελφια, οἱ ὅποιοι κατοικοῦσαν εἰς μίαν συνοικίαν τῶν Ἀθηνῶν, ἤλθον στὴν ΕΨΕ. Ἡ μία ἐκ τῶν γυναικῶν λέγει στὸν Ταναγραν: «Ὁ μακαρίτης ὁ ἄνδρας μου ἦτο μαραγκὸς, καλὸς ἄνθρωπος καὶ ἐργατικός. Τὸ ὄνειρό του ἦταν νὰ κτίσῃ ἕνα σπίτι. Πράγματι τὸ κατώρθωσε καὶ κατοικήσαμε σ' αὐτό. Τὰς ὥρας τῆς ἀναπαυσεῶς του ἀσχολεῖτο διαρκῶς μὲ τὸ σπίτι, εἶχε πάθος. Τὸ ἔβαφε, το δειρῶνε, ἐφτιαξε ἕνα μικρὸ κήπο κ.ά. Τὸ ἀγαπούσε καὶ ἔλεγε «τὸ σπιτάκι μου». Δυστυχῶς ἀσθένησε καὶ πέθανε. Κατόπιν τούτου τ' ἀδελφία μου ἀπεφασίσαν νὰ κατοικήσω μαζί μὲ τὸν ἀδελφόν μου, καὶ νὰ ἐνοικιάσω τὸ σπίτι μου γιὰ νὰ ἔχωμε ἕνα εἰσόδημα. Πράγματι τὸ σπίτι ἐνοικιάσθη σ' ἕνα ἀνδρὸ γυνο. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὁμοῦς ὁ ἐνοικιαστὴς ἤλθε στὸ σπίτι μας, παραγμένος καὶ μὰς λέει: «Τὰ μεσάνυχτα, ἐνῶ κοιμόμαστε, ζυπνω καὶ βλέπω στὸν διαδρομον ἕναν ἄνθρωπον νὰ περπατᾷ καὶ νὰ λέῃ «τὸ σπιτάκι μου». Ἦταν ἕνας ἄνδρας μετριῶν ἀναστήματος, φορούσε μιά ποδιὰ πέτσινη, σάν σακκο,

μὲ διάφορα ἐργαλεῖα μέσα, οἱ χειρολαβὲς τῶν ὀπῶν ἐξείχον. Σηκῶνομαι, ζυπνάει καὶ ἡ γυναίκα μου, ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος ἐξαφανίστηκε πρὶν πλησιάσω. Ἐκύττασε τὶς πόρτες, ὅλες ἦταν κλειστὲς καὶ κλειδωμένες. Καθισύχασα τὴν γυναίκα μου καὶ τῆς εἶπα «δὲν ἦταν τίποτα, ὄνειρο ἦταν». Εἶπαμε, τότε, στὸν ἐνοικιαστὴν: Κοιμηθῆτε καὶ ἀπόψε. Μὴν ἀνησυχῆτε. Ἡ γυναίκα λέει στὸν Ταναγρα: «Ὅπως τὸν παρέστησεν ὁ ἐνοικιαστὴς τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, ἔτσι ἀκριβῶς ἦταν ὁ ἄνδρας μου, μὲ τὴν πέτσινη ποδιὰ, μὲ τὰ ἐργαλεῖα του μέσα, οἱ χειρολαβὲς νὰ ἐξείχον, σάν νὰ τὸν γνώριζε, ἐνῶ ποτὲ δὲν τὸν εἶχε δῆ ποτέ». Τὸ ἐπίσῳδιον αὐτὸ ἐπανελήφθη τὴν ἐπομένην νύκτα, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ ἐνοικιαστὴς ἤλθε πάλι, παραγμένος, στὸ σπίτι τοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ φώναξε: «Δώστε μου τὰ λεπτὰ μου νὰ φύγω. Τὸ σπίτι σας εἶναι στοιχειωμένον». Τοῦ δώσαμε πίσω τὰ λεπτὰ καὶ ξεοίκιασε τὸ σπίτι. Κατόπιν τούτου, καλέσαμε ἕνα παπᾶ καὶ ἔκανε ἁγιασμό. Στὸ σπίτι μου αὐτό, ὁ ἀδελφός μου καὶ ἐγὼ κοιμηθήκαμε ἐκεῖ δύο βραδυεῖς ἀλλὰ δὲν παρουσιάστηκε τίποτα. Τώρα θαλαμε ἐνοικιαστήριο καὶ ἠρῳαμε σὲ σᾶς, κύριε Ταναγρα. Δὲν ξερομε τί νὰ κανῶμε. Ἐχομε χάσει τὸν νοῦ μας. Φοβομαστε μὴπως ἐπαναληφθῇ τὸ ἐπίσῳδιον μὲ τὸν νέον ἐνοικιαστὴν. Ὁ Ταναγρας τοὺς καθισύχασε καὶ τοὺς εἶπεν «ὅταν ἐνοικιασθῇ τὸ σπίτι καὶ ἐπαναληφθῇ τὸ ἐπίσῳδιον, ἐλάτε πάλι». Ἄλλὰ δὲν ξαναφανηκαν.

Τρίτον γεγονός: Τὰ Ψυχικὰ Φαινόμενα τῶν Σπετσῶν. Ταῦτα εἶναι λίαν ἐνδιαφέροντα, διότι ἐπιβεβαιῶνου τὴν μετὰ θάνατον ὑπαρξίν τῆς ψυχῆς. Περιγράφονται δὲ λεπτομερῶς εἰς τὰ τεύχη τῶν Δελτίων τῆς ΕΨΕ. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ταῦτα καταλαμβάνουν πολλὰς σελίδας, εἶναι ἀδύνατον νὰ δημοσιευθοῦν εἰς τὸν «Ἰλιόν». Θὰ προσπαθῶ νὰ τὰ συμπτύξω ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτερον, χωρὶς ν' ἀλλοιώσω τὴν ἔννοιαν των. Ἐτίσης, τὰ φαινόμενα αὐτὰ περιλαμβάνουν τὰ ὄνοματα

πολλῶν διασήμων προσώπων, ὡς Ναυάρχων, Βουλευτῶν, Καθηγητῶν κ.ά., ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ εὐρίσκονται ἐν ζωῇ, δὲν θ' ἀναφέρω τὰ δνόματά των.

Ὅταν ὁ Καποδίστριας κατῆλθε στὴν Ἑλλάδα, μεταξύ τῆς συνοδείας του ἦτο ἕνα ἄτομον δνόματι Ὀρλώφ, ἐξ ἀρίστης πολιτικῆς, ἀριστοκρατικῆς ρωσικῆς οἰκογενείας καὶ πλοῦσιος. Τὸ 1858, ὁ Ὀρλώφ ἐξηφανίσθη μυστηριωδῶς καὶ παρ' ὅλας τὰς ἐρεῦνας τῆς Ἀστυνομίας δὲν εὐρέθη. Μόνον ἕνας ψαράς εἶπεν ὅτι τὸν εἶδε νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ λιμάνι μὲ μιὰ θάρκα, καὶ φαίνεται ὅτι τὸν παρέσυραν τὰ κύματα καὶ ἐπνίγηκε.

Τὸ 1918, ὁ Πρέσβυς τῆς Ἰσπανίας ἐν Ἑλλάδι, Μαρκήσιος Ντὲ Ναντουγιέ, ἐνοικίασεν ἐν Σπέτσαις, πρὸς παραθερισμὸν μίαν διώροφον οἰκίαν, ἀνήκουσαν εἰς τὸν κ Μανιάνην, καὶ ἐγκατεστάθη εἰς αὐτὴν μετὰ τῆς οἰκογενείας του, ἀποτελουμένης ἀπὸ τὴν σύζυγόν του καὶ τὴν μικρὰν θυγατέρα του καὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Πρεσβείας. Σημειωτέον ὅτι ἡ Μαρκησία Ντὲ Ναντουγιέ, μία τῶν ὠραιότερων γυναικῶν τῶν πρεσβευτικῶν κύκλων, ἦτο ὑστεροπαθοῦς φύσεως, ἔχουσα ἐντόνους διασθητικὰς ιδιότητες. Πολλάκις ἠνοίγοντο πόρτες, προεκάλεϊ ἀσυναίσθητως εἰς ἐπιπλά τηλεκινησίαν, ἤκουε κρότους καὶ εἶχεν ὄραματα. Δύο-τρεις ἡμέρες μετὰ τὴν ἐγκατάστασίν των εἰς τὴν οἰκίαν τῶν Σπετσῶν, ἡ Μαρκησία εἶπεν εἰς τὴν σύζυγόν της ὅτι εἶδε ὄνειρον, ὅτι περιπατοῦσε στὴν παραλία καὶ εἶδεν ἕνα γέροντα ὁ ὁποῖος φοροῦσε κοντὴ περισκελίδα, λευκὲς κάλτσες, λουστρίνια παπούτσια, ὑψηλὸ κολλάρο, μακρυὰ ρεδιγκότα, τὴν κεφαλὴ του δεμένη μὲ λευκὸ μανδύλι. Στὸ χέρι του κρατοῦσε ἕνα κομπολόγι κεχριμπαρένιο. Ἡ φυσιογνωμία τοῦ γέροντος αὐτοῦ καὶ ἡ ἐνδυμασία του ἐχαράχθη βαθῶς εἰς τὴν μνήμη της. Τότε ὁ ἄνδρας τῆς τῆς εἶπεν: «Εἶσαι καλὴ ζωγράφος, ζωγράφισέ τον». Ἡ Μαρκησία τὸν ζωγράφησε καὶ ὁ Μαρκήσιος ἔδειξε τὴν εἰκόνα εἰς τὸν προύχοντα κ. Μ.

ὅστις ἀμέσως εἶπεν ὅτι, αὐτὸς εἶναι ὁ Ὀρλώφ. Ἐπίσης, ἐφώνασε μίαν γρατῖα 90 ἐτῶν, ἡ ὁποία ὑπῆρξεν ὑπηρετρία τοῦ Ὀρλώφ, καὶ τῆς ἔδειξε τὴν προσωπογραφίαν, καὶ ἐκείνη ἀμέσως ἀνεφώνησε: «Αὐτὸς εἶναι ὁ Ὀρλώφ, ὁ καλὸς ἀφέντης».

Καθ' ὅλον τὸ θέρος εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Μαρκησίου συνέβαινον διάφορα ψυχικὰ φαινόμενα. Ἐνα βράδυ ἐνῶ ἐτοιμαζόντο νὰ καθήσουν διὰ τὸ γεῦμα, ἡ μαρκησία ἐπήγε, πρὸς στιγμὴν, εἰς τὸ ἀπέναντι δωμάτιο. Ὁ Μαρκήσιος τὴν ἀκούει, ἔξαφνα ν' ἀφήνῃ μιὰ σπαρακτικὴ κραυγὴ, καὶ νὰ ἐπιστρέφῃ στὴν τραπεζαρία κραυγάζουσα ἐξαλλή: «Ὁ γέρος εἶναι μέσα, ἐκεῖ, αὐτὸς ποῦ εἶδα στὸ ὄνειρό μου. Νά, ἐκεῖ στὸ Γραφεῖο». Συγχρόνως δὲ ὁ σκύλος ἄρχισε νὰ γρυλλίη καὶ συμμαζεύεται κοντὰ στὰ πόδια των. Ὁ Μαρκήσιος ἐπῆρε τὴν λάμπα, ἐπήγε στὸ δωμάτιο, ἀλλὰ δὲν εἶδε τίποτα. Ὅταν ὅμως ἐπλησίασε στὴν θέσι ποῦ τοῦ ἔδειχνε ἡ σύζυγός του, μολοντὶ ὄλαι αἱ θύραι καὶ τὰ παράθυρα ἦσαν κλειστά, ἡ λάμπα ἔσβησε αἰφνιδίως, καὶ ὅπως κρατοῦσε τὴν λάμπα ἠσθάνθη στὸ χέρι του μίαν παγερὰν αἴσθησιν. Πάλιν μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἡ Μαρκησία ἐκραύαζε: «Νάτος, ὁ γέρος κάθεται ἐκεῖ, στὴν κουνιστὴ πολυθρόνα, στὸ σαλόνι». Ὁ Μαρκήσιος ἔτρεξε μέσα, δὲν εἶδε κανένα, ἀλλὰ ἡ πολυθρόνα ἐταλαντεύετο ἐλαφρῶς.

Ὁ γέρος παρουσιάζετο τακτικὰ στὴν Μαρκησία, καὶ τέλος, ἕνα βράδυ τῆς εἶπε: «Ἐγώ, εἶμαι ὁ Ὀρλώφ. Ἦμουν Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπὶ Καποδίστριου. Τὸ σπῆτι τοῦτο ἦταν δικό μου. Κατοικοῦσα, ἐκεῖ, μὲ τὴν ἐρωμένη μου καὶ σὲ μίαν κρύπτη τοῦ τοῖχου εἶχα βάλει 60.000 φράγκα (ποσὸν τεράστιον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης). Ἐνα βράδυ, ἐνῶ ἐκοιμόμουν, ἦλθεν ἡ ἐρωμένη μου μὲ τὴν ἀδελφὴ της καὶ μ' ἐκτύπησαν πολλὰς φορὰς, μὲ ἕνα σφυρὶ στὸ κεφάλι καὶ μ' ἐσκότωσαν. Κατόπιν γκρέμισαν τὸν τοῖχο καὶ μὲ κτίσανε μέσα. Μετὰ καιρὸ, πήρανε τὰ ὀστά μου καὶ τὰ ἔβαλαν κάτω ἀπὸ τὸ πάτωμα. Εἶμαι

πολύ στενοχωρημένος διότι πέθανα χωρίς 'Εκκλησιαστικήν 'Αποκατάτασιν.

Κατόπιν τούτου, ο Μαρκήσιος παρατήρησεν ὅτι εἰς ἓνα σημεῖον τοῦ τοιχοῦ, διέφερε τὸ ἐπίχρισμα. "Ανοίξαν μίαν τρύπα, ἔβαλαν ἓνα σύρμα καὶ διεπίστωσαν ὅτι δὲν ὑπῆρχεν τίποτα μέσα ἐκεῖ. Κατόπιν παρατήρησαν, ὅτι στὸ πάτωμα, σὲ κάποιο σημεῖον του, οἱ σανίδες ἦσαν κομμένες. Τὰς ἐσήκωσαν καὶ βρῆκαν τὰ ὀστά τοῦ ἀνθρωπίνου σκελετοῦ. Διὰ τὰ μὴν ἔχουν φασαρίες μετὰ τὴν 'Αστυνομίαν ἔκλεισαν πάλι τὶς σανίδες καὶ τὸ θέμα τελείωσε.

Εἰς τὰ Δελτία τῆς ΕΨΕ, ὁ Τανάγρας δίδει λεπτομερεῖς ἐξηγήσεις διὰ τὰ «Φαινόμενα τῶν Σπετσῶν» καὶ ἐκφράζει τὴν ἀπορίαν του, πῶς ὁ 'Ὀρλώφ περίμενε 60 χρόνια νὰ βρῆ τὴν Μαρκησια, ἐνῶ εἰς ὄλην τὴν 'Ελλάδα καὶ εἰς ὄλην τὴν 'Υφήλιον ὑπάρχουν χιλιάδες μέντιουμ. Περαιῶν τὴν ἀφήγησιν καὶ τὰς ἐξηγήσεις διὰ τὰ Φαινόμενα τῶν Σπετσῶν, λέγει: «'Εγώ, ἀτομικῶς, πιστεύω στὴν ὑπαρξιν κάποιας πέραν τοῦ τάφου ζωῆς».

Καὶ τώρα, ἐπανέρχομαι εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ Φλαμμαριῶν: «Τὸ Μυστήριον τοῦ Θανάτου». Ὁ Φλαμμαριῶν λέγει: «Δὲν τολμῶ νὰ ἰσχυρισθῶ ὅτι ἔλυσα τὸ ἀπέραντο πρόβλημα. "Ανοίξα τὸν δρόμον τῆς νέας 'Επιστήμης». "Εκτοτε ἡ ἐπιστήμη, χάρις εἰς τὰ νέα ὄργανα, τηλεσκόπιον, φασματοσκόπιον, κλπ., ἔκαμε στὴν 'Αστρονομίαν καταπληκτικὴν πρόοδον. Γνωρίζει ὄλην τὴν ἀστρικὸν σύνολον, προβλέπει μετ' ἀκριβείας τὴν ἡμερομηνίαν καὶ τὴν ὥραν τῆς ἐκλείψεως τοῦ 'Ηλίου, γνωρίζει τὴν φύσιν τῶν ἀστέρων, δορυφόροι περιφέρονται περίρι τῆς γῆς καὶ δίδουν πληροφορίας, καὶ τέλος ὁ ἄνθρωπος ἐπῆγε στὴν Σελήνη. Εἰς τὴν Ψυχολογίαν ὁμως, καίτοι παρήλθεν ἓνας καὶ πλεόν αἰῶν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Φλαμμαριῶν, δὲν ἐγένινεν οὐδεμία πρόοδος. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἔκαμεν εἶναι ὅτι ἐμελέτησαν ὄλα τὰ ψυχικὰ φαινόμενα, χωρὶς ὁμως νὰ εὔρη τὴν λύσιν των.

'Η ΕΨΕ τῶν 'Αθηνῶν μετὰ τὴν 'Εταιρείαν Ψυχικῶν Ἐρευνῶν τῆς Νέας 'Υόρκης, ἔκαμε πειράματα μεταδόσεως τῆς σκέψεως (Τηλεπάθεια), μετὰ καταπληκτικὴν ἐπιτυχίαν, («ΙΛΙΣΟΣ», τεύχος 104/1974). Κατὰ τὰ πειράματα τὴν μίαν φοράν, πομπὸς ἦσαν τὰ 'Ελληνικὰ Μέντιουμ καὶ δέκται τὰ 'Αμερικανικὰ καὶ τάναταλιν 'Αλλά, πῶς εἶναι δυνατόν μέντιουμ νὰ μεταδίδουν τὰς σκέψεις των εἰς ἀπόστασιν χιλιάδων μιλίων, χωρὶς νὰ ὑπάρχη καμμία ἠλεκτρικὴ συσκευή; Εἰς τὸ ἴδιον τεύχος (104/1974), ἀναφέρεται τὸ πείραμα τηλεκινητικοῦ φαινομένου. Τὸ Μέντιουμ Κλειῶ ἐκίει τὸ χέρι τῆς 30—40 ἑκατ. ἄνωθεν μίας πυξίδος ἢ ὅποια ἦτο τοποθετημένη ἐπάνω σ' ἓνα τραπέζι. 'Η βελὸν τῆς πυξίδος ἀκολουθοῦσε τὰς κινήσεις τῆς χειρὸς τοῦ Μέντιουμ καὶ τέλος ἔκαμε ὀλοκλήρους στροφάς. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ βελὸν τῆς πυξίδος κινεῖται μόνον ὅταν ὑπάρχει μαγνητικὸν ρεῦμα, ἓνας μαγνήτης. Τὸ φαινόμενο τοῦτο ἦτο μοναδικὸ στὸν Κόσμον. Ξενοὶ εἰδικοὶ ἤλθον στὴν ΕΨΕ, ἐπῆραν κινηματογραφικὰ ταινίας καὶ τέλος τὸ Μέντιουμ μετεφέρθη εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον ὅπου τὴν ἐγδυσαν διὰ νὰ θεβαιωθῶν ὅτι δὲν ἔφερε ἐπ' αὐτῆς κανένα μαγνήτην, καὶ ἐτοποθέτησαν μετὰ ξὺ τῆς χειρὸς τοῦ Μέντιουμ καὶ τῆς πυξίδος διάφορα ἐπιστημονικὰ ὄργανα μεγάλης εὐαισθησίας. Τὸ πείραμα ἔγινε, ἀλλὰ τὰ ὄργανα δὲν ἔδειξαν τὴν ὑπαρξιν οὐδενὸς μαγνητικοῦ ρεύματος. Πῶς ὁμως εἶναι δυνατόν νὰ γίνεται αὐτὸ τὸ πρωτοφανὲς φαινόμενον; 'Επίσης εἰς τὸ ἴδιον τεύχος, ἀναφέρονται οἱ 'Αναστενάρηδες τοὺς ὁποίους ὁ Τανάγρας ἀνεκάλυψεν εἰς τὸ χωριὸν Μαυρολεύκη, στὴν Βουλγαρία. Τοὺς συγκέντρωσε καὶ τοὺς ἔπεισε νὰ ἐκτελοῦν κάθε χρόνον τὴν ἑορτὴν τῆς Πυροβασίας. Κατὰ μίαν τοιαύτην ἑορτὴν, μίαν ἀναστενάρισσα περιπάτησε ἐπάνω στὰ ἀναμμένα κάρβουνα μετὰ τὶς κάλτσες τῆς. Μετὰ τὸ τέλος τῆς ἑορτῆς ὁ Τανάγρας ἐπῆρε τὶς κάλτσες ποὺ φοροῦσε ἡ ἀναστενάρισσα, καὶ τὴν μὲν μίαν τὴν

πέταξε πάνω στα άναμμένα κάρβουνα ή όποια έγιμε στάκτη, την άλλην δέ, την έφερε στα Γραφεία τής ΕΨΕ, όπου ειδικοί την εξέτασαν μικροσκοπικώς, αλλά δεν βρήκαν ούτε μία κλωστή καμμένη. Πώς λοιπόν συμβαίνει, όταν ή άναστενάρισσα φορά τής κάλτσες τής καί βαδίζει πάνω στα άναμμένα κάρβουνα, οι κάλτσες δεν καίονται, ενώ, εάν τς πετάξει στην φωτιά καίγονται; Τί είναι αυτό που έκπέμπει τό σώμα τής άναστενάρισσας τό όποιο δημιουργεί τό περίεργον αυτό φαινόμενον;

Δέν αναφέρω άλλα ψυχικά φαινόμενα, ως π.χ. την Διόρασιν, τό Έκτόπλασμα, την Αιώρησιν, την Αυτόματον Γραφήν, την Τηλεκινησίαν κ.ά., διότι θά μακρηγορήσω πολύ. Τά Ψυχικά Φαινόμενα είναι περίεργα, άκατανόητα, άπίστευτα, καί άλυτα. Έν τούτοις είναι πραγματικότης. Άλλά, την λύσιν τών άπεράντων αυτών προβλημάτων, όπως είπε καί ο Σωκράτης, μόνον ο Θεός την ξέρει.

Μετά τιμής
ΓΕΩΡ. Κ. ΚΑΣΤΡΙΤΗΣ
Μηχανικός
Πατησίων 112

Περί τίτλων

Άγαπητέ κ. Ριζόπουλε,
Σάς εύχαριστούμε γιά τό, οίκοθεν γενόμενο, εύμενες σας σχόλιο γιά τό βιβλίό μας «ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ», καθώς καί γιά την μνημόνευση τών άλλων συγγραφικών μας έργασιών.

Όσον άφορά τούς τίτλους Μεταφυσικών σπουδών μας, σας πληροφορούμε ότι προέρχονται από τό άνεγνωρισμένο εις την Πολιτεία Μισσουρι τής Άμερικής Μεταφυσικό εκπαιδευτικό Ίδρυμα:

Τhe Neotarian College of Philosophical and Metaphysical Studies of the Neotarian Fellowship.

Οί τίτλοι Μεταφυσικών σπουδών — όπως άλλωστε συμβαίνει καί με τούς Άκαδημαϊκούς τίτλους — πα-

ρατίθενται, κατά γενικό κανόνα στη διεθνή βιβλιογραφία, από όλους τούς Μεταφυσικούς Συγγραφείς, άκόμα καί από μεγάλους Μεταφυσικούς Φιλοσόφους ή Δασκάλους, καί δέν έκδηλώνουν παρά σεβασμό καί συνέπεια στον άναγνώστη, του όποίου ή ψυχολογία ζητάει τεκμήρια ηύξημένης ύπευθυνότητος, του χειριζόμενου ένα θέμα, συγγραφώς.

Πιστεύοντες, ότι τό έργο του συνειδητού Μεταφυσικού είναι ύψηλή πνευματική άποστολή, εργαζόμαστε άφοσιωμένα προς την κατεύθυνση αυτή, προσφέροντες τη συγγραφική μας εργασία προς την Άδελφότητά μας, καθώς καί κάθε πνευματική μας ύπηρεσία προς τον οίονδηποτε συνάνθρωπον, έντελώς άφιλοκερδώς.

Ευέλπιστούμεν καί παρακαλούμεν όπως δημοσιεύσετε τις παρεχόμενες διευκρινίσεις μας εις τό διατυπωθέντα έρωτήματά σας, εις τό έγκριτον Περιοδικό σας.

Με τις καλλίτερές μας ευχές γιά τό τόσο γόνιμο έργο σας καί με άδελφικούς χαιρετισμούς.

Άθήναι 8.7.1977

Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ό κ. Ριζόπουλος σημειώνει άπλώς, ότι από την άνάγνωση σταλέντος έντύπου, προκύπτει ότι τό «κολλέγιον φιλοσοφίας» είναι ιδιωτικόν σωματεϊον καί όχι ίδρυμα. Αυτότιτλοφορείται ίδρυμα, αλλά δέν είναι. Εις δέ την Έλλάδα άπαγορεύεται, διά Νόμου, ή χρησιμοποίησις τών λέξεων κολλέγιον, σχολή, ινστιτουτον, άκαδημία κλπ., στα σωματεία ή έπιχειρήσεις ιδιωτών. Προφανής ο λόγος.

Ἡ «Στέγη ζώων» Ἀγίου Φραγκίσκου τῆς Ἀσίζης (Παξῶν 13, Κυψέλη, τηλ. 82.34.360 καὶ 67.13.228) προετοιμαζει τὸ Α΄ Ζωοφιλικὸν συνέδριον πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀφορώντων τὰ ζῶα θεμάτων, ἦτοι:

— Τὴν ὑπὸ διωγμὸν σημερινῆ θέσε τῶν Ζωοφίλων (ὑπὸ τῶν Διαχειριστῶν τῶν Πολυκατοικιῶν), τὴν ἡμιμάθεια κλπ.)

— Τὴν κακὴ μεταχείριση τῶν Ζῶων (ἐνταφιασμὸς ζωντανῶν, ἀποκοπὴ μελῶν ζώντων Ζῶων, ἐκδορὰ ζώντων Ζῶων, βάπτισμα ζώντων Ζῶων εἰς «μίνιον», φράξιμο τῆς κεφαλῆς Ζῶων εἰς κουτιὰ κονσέρβας ἀπαγχόνισις ζῶων κλπ.)

Εἰς τὸ Α΄ Ζωοφιλικὸν Συνέδριον Ἑλλάδος θὰ κληθοῦν οἱ Ὑπουργοί:

Γεωργίας, Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, Δημοσίας Ταξεως, Παιδείας, ὁ Πρόεδρος τοῦ ΕΟΤ, οἱ Ἀρχηγοὶ Προσκόπων καὶ Ὀδηγῶν, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ὥστε ὅλοι μαζί καὶ χωριστὰ ὁ καθένας εἰς τὴν ἀρμοδιότητά του, νὰ ἐνστυθῆ τὸ θέμα τῆς πρὸς τὰ Ζῶα ὀφειλομένης Στοργῆς καὶ θελήσῃ νὰ τὸ ἀντιμετώπισῃ.

Ἐν τῷ μεταξύ, ἀντιμετωπίζοντας τὴν ἀνάγκη ἀπομακρύνσεως τῆς «Στέγης» ἀπὸ τὴν σημερινῆ θέσε τῆς (Πέτρου Ράλλη 22, Ροῦφ) κατοπιν διαταγῆς ἀρμοδιῶν ὑπηρεσιῶν, ἂν καὶ ἡ περιοχὴ εἶναι βιομηχανικὴ καὶ ὄχι κατοικιῶν, ἀπευθύνει ἐκκλήση πρὸς ἐνίσχυση τῆς γιὰ τὴν ἀγορὰ οἰκοπέδου σὲ κάποια ἀλλῆ θέσε ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΗΤΙΣ

Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας

Β΄ ἔκδοσις, ἀναθεωρημένη, ΣΕΛΙΔΕΣ 320

Πωλεῖται δεμένον ὄρχ. 150

Εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ ΙΔΙΣΟΥ

Ἀποστείλατε ταχ)κὴν ἐπιταγὴν διὰ νὰ τὸ λάβετε ταχυδρομικῶς εἰς τὴν διεύθυνσιν ποῦ θὰ ἀναγράψετε εἰς τὴν ἐπιταγὴν.

Πρός τὰ ποῦ βαδίζει ἡ κοινωνικὴ ἱστορία τῆς Εὐρώπης καὶ γενικώτερα ἡ ἱστορία;

Τὸ ὠραιότερο δῶρο γιὰ κάθε ἐποχή. Καὶ νὰ οἱ θερινὲς διακοπὲς πλησιάσουν. Ἄξιζει νάχετε γιὰ συντροφιά σας τὴν

“ΚΟΙΛΙΑΔΑ ΤΩΝ ΡΟΔΩΝ”

Τοῦ Πάουλ Ἀμαντέους Ντήναχ

- Κείμενα ἐφαρμοσμένης μελλοντολογικῆς κοινωνιολογίας καὶ μεταφυσικῆς ἀναζητήσεως ●

(Σὲ δύο χρυσόδετους τόμους, σὲ λογοτεχνικὴ μετάφραση ἀπ’ τὰ γερμανικὰ ἀπ’ τὸν καθηγητὴ κ. Γ. Παπαχατζῆ).

Ἐξωτερικὴ μορφή: Σελίδες ταξιδιωτικῆς πεζογραφίας. Ἕνα λογοτέχνημα ποιότητας, ἕνα ἐξάισιο ταξίδι στὶς κυριώτερες περιοχὲς τῆς κεντρικῆς καὶ δυτικῆς Εὐρώπης μιᾶς συγκεκριμένης μελλοντικῆς ἐποχῆς, ὅπου ὁ συγγραφέας, ὄχι μονάχα ἔζησε στὸ κοινωνικὸ τῆς περιβάλλον, ἀλλὰ καὶ εἶδε «σὰν σὲ πανοραμικὴ ὀθόνη» (σελ. 417 ἔ.) (καὶ διάβασε καὶ σὲ βιβλία ἱστορίας) κι ὅλα τὰ ἐνδιάμεσα περιστατικὰ (ἀπ’ τὸν 20ὸ αἰῶνα καὶ πέρα).

Βαθύτερη οὐσία: Ἰδιότυπα σοσιαλιστικὴ Πανευρώπη (καὶ οἰκουμένη). Οἱ ἱστορικὲς τύχες τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης (21ος ἕως 39ος αἰ.) καὶ ἡ παραλληλόδρομη ἰσόχρονη ἐξελικτικὴ πορεία τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ. Σὰν ἕνα θαυμάσιο δραματικὸ θέαμα ἐκτυλίσσονται τὰ αὐθεντικὰ περιστατικὰ, τὰ ἀληθινὰ γεγονότα, ποῦ θὰ πραγματοποιηθοῦνε — τόσο τὰ πιδ κοντινὰ μας ὅσο καὶ τὰ χρονικὰ ἀπώτερα — μέσα στὸ πολιτιστικὸ καὶ κοινωνικὸ κλίμα τῆς μακρινῆς κείνης μελλοντικῆς ἐποχῆς, ποῦ θὰ τὴν ζήσουν οἱ ἀπόγονοι τῶν τωρινῶν Εὐρωπαίων, ἐκτυλίσσονται μπροστὰ στὰ μάτια τῆς ψυχῆς τοῦ προικισμένου μὲ πνευματικὴ καλλιέργεια ἀναγνώστη. Ἄρκει νάχει ἀποφασίσει τὸ προσωπικὸ διάβασμα.

Παραδεκτὲς ἐρμηνεῖες: Εἴτε ἕνα ἀπ’ τὰ σπανιώτερα φαινόμενα παραψυχολογίας — μὲ ἀναμνήσεις προϋπάρξεως — καὶ μὲ παλίνδρομη πνευματικὴ πορεία μιᾶς ἀτομικότητας μὲ ἰσχυρὸ ψυχοδυναμισμό διὰ μέσου μεγάλων χρονικῶν διαστημάτων — εἴτε (γιὰ ὅσους δὲν πιστεύουν στὰ μεταψυχικὰ) μελλοντολογικὲς ἐνοράσεις μὲ ἐκπληκτικὲς ἱκανότητες προγνώσεως. Μεταξὺ ἄλλων, ἀπεικονίζει ὁ συγγραφέας (σελ. 492 καὶ 493) καὶ τὴν τελερικὴ ἔκβαση προαιωνίων διενέξεων ἀνάμεσα στὶς δυὸ γειτονικὲς χώρες ἐκατέρωθεν τοῦ Αἰγαίου. Ζωντανὲς «ἐμπειρίες» ποῦ τὶς «εἶδε» καὶ τὶς «ἔζησε» ὁ συγγραφέας.

Ἐμεῖς (Κολλάρος (Σταδίου 38), Ἐλευθερουδάκης (Νίκης 4), Πύρινος Κόσμος (Ἴπποκράτους 33), Σιδέρης (Σταδίου 44) σὰς προμηθεύουμε εὐχαρίστως τὸ βιβλίον αὐτὸ σὲ τιμὴ κόστους ἐκτυπώσεως (δρχ. 185 ὁ κάθε τόμος) σὺν δρχ. 35 κόστος διβλιοδεσίας. Τηλέφωνο μεταφραστοῦ 717.072 (πρωί). Ἐκεῖ θὰ εἰδοποιήσετε ἂν σὰς πεῖ ὁ διβλιοπώλης ὅτι «ἔχει ἐξαντληθῆ αὐτὸ τὸ βιβλίον».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΤΟΥΣ 1977

	Σελίς
'Απ. 'Αθανασιάδης: "Ανθρωπος και σαλιγκάρι (π.)	91
Παν. 'Αναγνώστου: 'Ο δίσκος τῆς Φαιστοῦ	227
Εἰρ. 'Αναστασιάδου: 'Ανεύρεση (π.)	338
Sri Aurobindo: "Ἴσα Οὐπανισάδ	345
Παν. Βλαχόπουλος: Πρόγνωσης γεγονότων	285
Μαχάτμα Γκάντι: Σκέψεις	121
Πέτρος Γράβιγγερ: Πρόοδος — 'Εξέλιξις	222
'Ι. Ν. Δάμπασης: Θαῦμα Μυστηριακὸ (π.)	33
Κων. Δοΐκας: Τηλεπάθεια — Διόρασις — Πρόγνωσις	110
'Ελ. Δροσάκη: Τί εἶμαι; ποῦ πάω; (π.)	196
J. H. Dubbink: 'Ο Πλάτων 'Εσωτεριστής;	88
N. Ζουγλῆς: 'Η ταυτότητα τοῦ ἀνθρώπου	119
Αἰμιλία 'Ἰβου: Πολιορκώντας τὸ ὄραμα τῆς ἀνθισμένης μυγδαλιᾶς (π.)	190
» 'Αμάλθεια	337
Βασ. Καραμανλῆς: Οἱ Πρωτόπλαστοι	34
» «'Ο "Ων»	327
Νικ. Καρβούνης: Πρὸς τὰ 'Αρχέτυπα	28
» 'Ο Κίτρινος κίνδυνος	171
» Μία ἄλλη σταθεροποίησις	249
Χρ. Κάρμιος: Κύπρo μου, εὐλόγησέ με (π.)	195
Γ. Καστρίτης: Περὶ τὰ ψυχικὰ φαινόμενα	366
Γ. Καψωμένος: Κλάψε ψυχὴ μου! (π.)	245
» 'Απειροσύνη (π.)	336
Henry Clausen: 'Ελευθερία και Τεκτονισμὸς	320
Νανὰ Κοντοῦ: Στὸν Χρῆστο Σολωμανίδη	72
» Μακάριος (π.)	217
ΝανὰΚουντούρη: Διοτίμα	146
» Πορεία πρὸς τὸ Φῶς	298
Κρισναμοῦρτι: Διαλογισμὸς	26
Λ. Κωνσταντινίδου: 'Ασπασμοὶ στὴν αὐγὴ τοῦ ἔτους	311
Εὔ. Λαγοπούλου - 'Αποστολίδου: Σελήνη (π.)	246

F. Layton: Οί Κύριοι του Κάμμα	291
Γ. Λιάκος: Σωσίβιο (π.)	52
Μηνᾶ Λογοθέτη: Μιχαήλ Νοστράδαμος	17, 92, 117
Σταμ. Μακρῆς: Ἡ Ἐλευθερία καὶ τὸ νόημά της	218
Κωστῆς Μελισσαρόπουλος: Ὁ Ἀρχαιόφιλος Ὅμιλος Ἐκδρομῶν	12
Ἐρ. Αἰκ. Μέλλου: Ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Θεανθρώπου	297
Διάνα Μπάδρα: «Κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν» (π.)	51
Ἐλ. Π. Μπλαβάτσου: Πρόλογος Μυστικῆς Διδασκαλίας	230
Μιράντα Μυράτ: Θετὸς Ἦχος	317
Οὔτιμαν: Πρὸς τὰ ἄστρα (π.)	3
» Νὰ ζήσω μὲ τὰ ζῶα (π.)	268
Ἄ. Α. Παπανδρέου: Ἡ Μουσικὴ	155
» Ἐθνικὲς παραδόσεις	304
Χρ. Παρασκευόπουλος: Ὑποθήκες ζωῆς	159
Σαρ. Παυλέας: Πανδοχεῖα (π.)	46
» Μὲ τὶς ἄλλες μας αἰσθήσεις (π.)	73
» Λιάφορα (π.)	161
» Τὰ κλουβιά (π.)	247
» Ἡ μαγικὴ τριάδα (π.)	301
» Αὐτογνωσία	302
Χρ. Ριζόπουλος: Τὰ Νέα Βιβλία	129, 160, 197
Ἄλ. Σακελλαρίου: Ὁ «Μπάμ» κι' ὁ «Θανάσης»	127
Γ. Σάντης: Πειράματα (π.)	89
Ἐλ. Ταγκαλάκη: Τοὺς κουρσάρους (π.)	52
Κατ. Τσετσαρωνάκη - Χριστοδούλου: Μακάριος (π.)	89
Εὐ. Τσιτσώνης: Περὶ μύθων	191
Αἰκ. Τσόπελα: Ὁ χορὸς τοῦ γατανιοῦ (π.)	196
Φιλ. καὶ Εὐ. Φάλμπου: Στὸν γάτο μας (π.)	72
Ἄπ. Φωτόπουλος: Κ. Μελισσαροπούλου, «Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας»	355
Fr. Hoelderlin (μετ. Β. Λαζανᾶ): Ἡ Πατρίδα (π.)	313
» » Ὁ τυφλὸς τραγουδιστὴς (π.)	314
N. Χριστοπουλάκης: Προχώρα, ἀδελφέ μου (π.)	337

Δ Ι Α Φ Ο Ρ Α

Τὸ 1977 ἔτος θρησκευτικῆς ἐλευθερίας	5
Ὁ Ἀρχαιόφιλος Ὅμιλος Ἐκδρομῶν	12

Ὁ Ἐλευθεροτεκτονισμὸς καὶ αἱ ἐναντίον του φαντασιοπληξίαι	75
Ἡ ἀδελφότης	145
101ον Συνέδριον Θεοσοφικῆς Ἐταιρίας	149
Ἡ θανατικὴ ποιητὴ	167
Ἀφιέρωμα στὴν Ἡμέρα τῶν ζώων	255
Ἡ Britannica 1977 περὶ Θεοσοφίας	289
Ὁ Τζ. Χόδσον ἀναπτύσσει τὴν κινδύνους συνεπάγεται ὁ Πνευματισμὸς	294
Οἱ ἱεράρχαι μεταξὺ τους	339
ΕΠΙΚΑΙΡΑ	105, 165
ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΑ	55, 122, 269, 350
ΧΡΟΝΙΚΑ	65, 140, 207, 274, 357
ΜΕΤΑΞΥ μᾶς	69, 142, 214, 287, 364
ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ: Τάκης Δόξας, Χρῆστος Σολομωνίδης	71
Ἑλένη Παλαιοδημοπούλου	215

ΕΓΚΑΡΔΙΕΣ ΕΥΧΕΣ

ΓΙΑ ΤΟ

1978

ΟΥΔΕΜΙΑ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΥΠΕΡΤΕΡΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Τὸ ὠραιότερο δῶρο
ΕΝΑ ΚΑΛΟ ΒΙΒΛΙΟ

Βλέπε Τιμοκατάλογον Βιβλίων
εἰς σελ. 2 ἔξωφύλλου

(Ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν πέλων)

Ἐγγράψετε νέους συνδρομητὰς

Συνδρομὴ 1978 δρχ. 150 (ἔξωτερικὸ ἄ. \$ 6.00)

Ὅλοι οἱ συνδρομηταὶ ἐσωτερικοῦ ἔχουν δικαίωμα
νὰ ἀγοράζουν τοὺς τόμους ἐπιλογῆς

Α' Τριετίας 1956—1957—1958

Β' Τριετίας 1959—1960—1961

ἕκαστον πρὸς δρχ. 160 ἀντὶ δρχ. 200

Ἡ συνδρομὴ τοῦ 1978 εἶναι δρχ. 150. Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸ ἄ. \$ 6.

Αἱ συνδρομαὶ ἢ ἀντίτιμον βιβλίων νὰ ἀποστέλλωνται μὲ
ταχυδρομικὴν ἢ τραπεζικὴν ἐπιταγὴν ἐπ' ὀνόματι Κωστή Μελισ-
σαροπούλου, Δραγατσανίου 6, Ἀθήνας 122. Ὅχι ἐπ' ὀνόματι
«ΕΛΛΙΣΟΥ». Ὅχι μὲ τραπεζικὴν ἐντολήν

Κυκλοφορεῖ

τὸ βιβλίον

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

«Τὰ Βήματα
τῆς Φιλοσοφίας»

Τόμος Β΄.

Ἐκ τῆς Ἀναγέννησης

ἕως τοῦ σημερινού

Δρχ. 120